

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI
ANABİLİM DALI

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İTFAİYE DAİRESİ
BAŞKANLIĞI'NIN AFETLERE HAZIRLIK DURUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Mustafa Oğuz ADIGÜZEL

UZMANLIK TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır

ANKARA

2010

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI
ANABİLİM DALI

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İTFAİYE DAİRESİ
BAŞKANLIĞI'NIN AFETLERE HAZIRLIK DURUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Mustafa Oğuz ADIGÜZEL

UZMANLIK TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Kerim Hakan ALTINTAŞ

ANKARA
2010

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın yapılmasının her aşamasında katkı ve desteklerini esirgemeyen başta tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Kerim Hakan Altıntaş'a ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nın saygıdeğer öğretim üyelerine,

Araştırma görevlisi arkadaşlarıma,

Verilerin sağlanması aşamasında yardımlarını eksik etmeyen Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı ve ön deneme çalışmalarında katkı sunan Polatlı Belediye Başkanlığı İtfaiye Müdürlüğü çalışanlarına,

Manevi destek sağlayan anneme, babama, kardeşlerime ve sevgili eşime teşekkür ederim.

ÖZET

Adıgüzel M.O. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afetlere Hazırlık Durumu'nun Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Uzmanlık Tezi, Ankara, 2010. Bu çalışma ile Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın personel ve kurum bazında afetlere hazırlık durumu değerlendirilmesi yapılmış ve itfaiyenin 2008 yılı gider durumu incelenmiştir. Araştırma 23.03.2009-01.06.2010 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmada veriler anket yöntemi ile derlenmiştir. Personelin %76,5'i çalışmaya katılmıştır. Personel sayısı bin nüfus başına 0,12 bulunmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 45,3±5,0 bulunmuştur. Çalışmaya katılanların %98,6'sını erkekler, %65,8'ini lise ve üstü öğrenim seviyesinde olanlar oluşturmuştur. Katılımcıların %27,4'ünde sürekli ilaç kullanmalarını gerektirecek bir hastalık vardır. Çalışanların %36,2'si afet ya da yangında görev yaparken yaralanma / hastalık yaşamıştır. Katılımcıların %85,0'ünün 11 yıl ve daha uzun süredir kurumlarında çalıştığı, %75,1'inin mesleki spor yapmadığı bulunmuştur. Araştırmaya katılanların %89,0'u ilk yardım kursu, %84,8'i kurumlarında mesleğe hazırlık eğitimi, %96,2'si hizmet içi eğitim almıştır. İtfaiyecilerin %93,4'ü yangın söndürme, %80,5'i trafik kazasına müdahale, %72,0'ı yangında arama kurtarma müdahalesini yeterli düzeyde yaptıklarını belirtmiştir. Son bir yıl içinde katılımcıların %5,0'ı masabaşı afet tatbikatına, %19,2'si saha afet tatbikatına katılmıştır. Katılımcıların %93,4'ü herhangi bir afet / acil durum / kazada görev almıştır. İtfaiyecilerin görev esnasında en çok karşılaştıkları problem koordinasyon sorunu olmuştur. Araştırmaya katılanların %70,1'i kişisel koruyucu donanım kullandığını belirtmiştir. Çalışanların %75,0'undan çoğu afetlere ve yangınlara müdahalede kendilerini fiziksel, ruhsal, bilgi ve beceri yönünden yeterli görmektedir. Çalışanların %54,4'ü kurumlarında çalışmaktan memnundur. Kurumda hizmet içi eğitim ve spor faaliyetlerinin yapıldığı, genel olarak araç gereçlerin yeterli olduğu, birçok itfaiyecilik müdahalesinin yapıldığı belirtilmiştir. Kurumun 2008 yılı toplam giderinin 19.940.560,93 TL olduğu bulunmuştur. Kurum bütçesi Belediye'nin 2008 yılı mali bütçesi içinde %1,5'luk payı oluşturmaktadır. Giderlerin %64,2'sini personel giderleri oluşturmaktadır. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afet ve yangınlara hazırlık durumunun personel ve kurum bazında yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, afete hazırlık, itfaiye, itfaiyeci, yangın

ABSTRACT

Adıgüzel M.O. The evaluation of disaster preparedness of fire department of Ankara metropolitan municipality. University of Hacettepe, Department of Public Health, Speciality Thesis in Public Health, Ankara, 2010. In this study, the personnel and institutions of Ankara Metropolitan Municipality Fire Department were evaluated for disaster preparedness, and the expenditure of the fire department for fiscal year 2008 were determined. The study was conducted from 23.03.2009 to 01.06.2010. Questionnaires were used to collect data in the study. Of the personnel, 76,5% participated in the study. The ratio of personnel per thousand people was 0.12. The average age of the participants was 45.3 ± 5.0 . Of the participants, 98.6% were male and 65.8% had an educational level of high school or above. Among the participants, 27.4% had to use drugs continuously due to a disease. Of the participants, 36.2% had been injured or had a disease during a disaster or fire response. It was found that 85.0% of the participants had been working at the fire department for 11 years or more and 75.1% were not involved in sport activities which were held at their institutions. Of the participants, 89.1%, 84.8% and 96.2% had first aid course, preparatory training for the profession and inservice training, respectively. Of the firemen, 93.4%, 80.5%, 72.0% considered themselves competent in fire extinguishing, handling a traffic accident, and search and rescue in fire. In the last year, 5.0% and 19.2% of the participants participated in table-top and field exercises, respectively. Of the participants, 93.4% had a role in a (an) disaster / emergency / accident. During duty, the fireman mostly encountered with coordination problems. Of the participants 70.1% stated that they used personel protective devices. The firemen considered themselves sufficient physically, mentally, in knowledge and skill for a disaster and fire response. Of the firemen, 54.4% was satisfied with working at the fire department. The representative of the institution mentioned that inservice training and sports activities were being conducted; the vehicles and equipments were generally sufficient; and many of the fire interventions could be done at the fire department. In the fiscal year 2008, the expenditure of the institution was 19.940.560,93 TL. In the same year, the butget of Fire Department was 1.5% of the budget of the Municipality. Of the expenditures, 64.2% was the salary of the firemen. As a conclusion, the fire department of Ankara metropolitan municipality was not sufficiently prepared for disasters and fires.

Key words: Disaster, disaster preparedness, fire department, fireman, fire

İÇİNDEKİLER

	Sayfa no
İç Kapak	ii
Teşekkür	iii
Özet	iv
Abstract	v
İçindekiler	vi
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini	viii
Tablolar Dizini	x
Şekiller Dizini	xx
1. Giriş ve Amaçlar	1
1.1. Giriş	1
1.2. Amaçlar	3
1.2.1. Yakın Amaçlar	3
1.2.2. Uzak Amaçlar	3
2. Genel Bilgiler	4
2.1. Afet	4
2.2. Afete Hazırlık	6
2.3. Yangın	8
2.4. İtfaiye ve İtfaiyeci Tanımı	8
2.5. İtfaiyenin Tarihçesi	9
2.6. İtfaiye Teşkilatlarının Bazı Ülkelerde Durumu	10
2.6.1. Avrupa Birliği'nde İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	10
2.6.2. İsviçre'de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	11
2.6.3. Almanya'da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	11
2.6.4. İngiltere'de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	12
2.6.5. ABD'de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	12
2.6.6. Japonya'da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	13
2.6.7. Batı Avustralya'da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	14
2.6.8. Yeni Zelanda'da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	14
2.6.9. Türkiye'de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu	14
2.7. Türkiye'de İtfaiyecilik İle İlgili Bazı Mevzuat	16
2.8. Ankara'da İtfaiye Teşkilatı	17

	Sayfa no
3. Yöntem ve Gereç	19
3.1. Araştırmanın Yeri	19
3.2. Araştırmanın Evreni	21
3.3. Araştırmanın Tipi	22
3.4. Araştırmanın Değişkenleri	22
3.5. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi	24
3.6. Araştırmada Kullanılan Terimler ve Kriterler	28
3.7. Veri Toplama Araçları	29
3.8. Araştırmanın Ön Denemesi	29
3.9. Araştırmanın İnsan Gücü	30
3.10. Verilerin Analizi	30
3.11. Etik Konular	31
3.12. Araştırmanın Takvimi	32
3.13. Araştırmanın Bütçesi	32
4. Bulgular	33
4.1. Personelin Afetlere Hazırlığı İle İlgili Bulgular	33
4.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Kurum Bazında Afetlere Hazırlığı İle İlgili Bulgular	128
4.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın 2008 Yılı Gider Durumu İle İlgili Bulgular	135
5. Tartışma	139
6. Sonuçlar ve Öneriler	155
6.1. Sonuçlar	155
6.2. Öneriler	157
Kaynaklar	160
Ekler	
1. Ek Tablolar	
2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009)	
3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009)	
4. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009)	
5. İzin Yazıları	
6. Araştırma Amaçlı Çalışma İçin Aydınlatılmış Onam Formu	

SİMGELER VE KISALTMALAR

\$	Dolar
%	Yüzde
=	Eşit
±	Artı Eksi
≤	Küçük Eşit
≥	Büyük Eşit
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AKUT	Arama Kurtarma Derneği
ASKİ	Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi
AŞTİ	Ankara Şehirlerarası Terminal İşletmesi
Bkz	Bakınız
dl	Desilitre
FDMA	Yangın ve Afet Yönetim Kurumu (Fire and Disaster Management Agency)
FEMA	Federal Acil Durum Yönetim Kurumu (Federal Emergency Management Agency)
FESA	Batı Avustralya Yangın ve Acil Durum Hizmetleri Müdürlüğü (Fire and Emergency Services Authority of Western Australia)
GATA	Gülhane Askeri Tıp Akademisi
Hg	Cıva
KBRN	Kimyasal Biyolojik Radyolojik Nükleer
m ²	Metrekare
mg	Miligram
mm	Milimetre

NFA	Ulusal Yangın Akademisi (National Fire Academy)
NVFC	Ulusal Gönüllü İtfaiyeciler Konseyi (National Volunteer Firebrigades Council)
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
SS	Standart Sapma
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TL	Türk Lirası
USD	Birleşik Devletler Doları (The United States dolar)
USFA	Birleşik Devletler Yangın Yönetimi (United States Fire Administration)
vb.	Ve başkası, ve başkaları, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun gibi

TABLOLAR

Tablo	Sayfa no
2.1.1 Afet sınıflaması	4
3.1.1 Grup amirliği ve müfrezelerin personel sayılarına göre dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	19
3.2.1 İstasyona özel personel durumu, katılımcı sayısı ve katılım yüzdesi dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	21
3.5.1.1 Personelin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi Uygulama Takvimi (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	25
3.5.2.1 Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi'ni Yanıtlayan Personel ve Yanıtlanan Anket Soru Numaraları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	26
3.12.1 Araştırmanın takvimi (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	32
3.13.1 Araştırma bütçesi (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	32
4.1.1.1 Araştırmaya katılan personelin bazı sosyo demografik özelliklerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	33
4.1.2.1 Araştırmaya katılan personelin sigara içme durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	34
4.1.2.2 Araştırmaya katılan personelin alkollü içki içme durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	35
4.1.2.3 Araştırmaya katılan personelin yaşa göre bazı alışkanlıklarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	37

Tablo		Sayfa no
4.1.2.4	Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre bazı alışkanlıklarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	39
4.1.3.1	Araştırmaya katılan personelin sürekli ilaç kullanmasını gerektiren hastalığı olmasına göre dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	40
4.1.3.2	Araştırmaya katılan personelin yaşa göre herhangi bir hastalığı olması durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	41
4.1.3.3	Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre bazı sağlık özelliklerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	42
4.1.3.4	Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma süresine göre hastalığı olma durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	43
4.1.3.5	Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma süresine göre her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	44
4.1.3.6	Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre görevde hastalık / yaralanma yaşama durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	45
4.1.3.7	Araştırmaya katılan personelin işe giriş muayenesi ve düzenli sağlık kontrolü yapılma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	46
4.1.3.8	Araştırmaya katılan personelin herhangi bir afet ya da yangında görev yaparken hastalanma ya da yaralanma durumu ile ilgili özellikler (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	47

Tablo		Sayfa no
4.1.4.1	Araştırmaya katılan personelin çalışma sürelerine göre dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	48
4.1.4.2	Araştırmaya katılan personelin görev ünvanlarına göre dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	49
4.1.4.3	Araştırmaya katılan personelin çalışma sırasında çalıştıkları istasyonlara göre dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	50
4.1.5.1	Araştırmaya katılan personelin iş yerinde mesleki spor yapmaları ile ilgili özelliklerine göre dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	51
4.1.5.2	Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre mesleki spor yapma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	52
4.1.5.3	Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre mesleki spor yapma durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	53
4.1.5.4	Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre mesleki spor yapma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	54
4.1.5.5	Araştırmaya katılan personelin sigara içme durumlarına göre mesleki spor yapma ile ilgili özellikleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	55
4.1.5.6	Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre işyerinde mesleki spor yapma ile ilgili bazı özelliklerin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	56
4.1.5.7	Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre işyerinde mesleki spor yapma ile ilgili bazı özellikleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	57

Tablo	Sayfa no
4.1.5.8 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre işyerinde mesleki spor yapma ile ilgili bazı özellikleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	58
4.1.5.9 Araştırmaya katılan personelin hastalık durumlarına göre mesleki spor yapmalarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	59
4.1.5.10 Araştırmaya katılan personelin ilk yardım kursu alma durumu ile ilgili bazı özellikleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	60
4.1.5.11 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre ilk yardım yapma becerilerinin yeterliliğini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	62
4.1.5.12 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kendi ilk yardım yapma müdahalelerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	63
4.1.5.13 Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre ilk yardım ile ilgili bazı özellikleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	64
4.1.5.14 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre ilk yardım yapma ile ilgili kendilerini değerlendirme durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	65
4.1.5.15 Araştırmaya katılan personelin mesleğe hazırlık eğitimi alma durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	66
4.1.5.16 Araştırmaya katılan personelin hizmet içi eğitim alma durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	67

Tablo	Sayfa no
4.1.5.17 Araştırmaya katılan personelin aldıkları hizmet içi eğitimler ve bunlar hakkındaki görüşlerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	68
4.1.5.18 Araştırmaya katılan personelin itfaiyecilikle ilgili bazı müdahaleleri kendilerine göre hangi düzeyde yaptıklarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	73
4.1.5.19 Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre itfaiyecilik ile ilgili bazı müdahaleleri yapmaları hakkında kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	75
4.1.5.20 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre itfaiyecilik ile ilgili bazı müdahaleleri yapmaları hakkında kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	77
4.1.5.21 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre yangında arama kurtarma yapma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	79
4.1.5.22 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre enkaz kaldırma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	80
4.1.5.23 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre göçükte arama kurtarma yapma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	81
4.1.5.24 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre depremde arama kurtarma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	82

Tablo	Sayfa no
4.1.5.25 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre su baskınında arama kurtarma yapma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	83
4.1.5.26 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre barınma sağlama becerisi ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	84
4.1.5.27 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre intihar girişimine müdahale ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	85
4.1.5.28 Araştırmaya katılan personelin son bir yıl içinde afet tatbikatına katılma ile ilgili özelliklerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	86
4.1.5.29 Araştırmaya katılanların kurumlarında afet planı olması ile ilgili görüşlerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	87
4.1.5.30 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kurumda bir afet planı olduğunu bilme durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	89
4.1.5.31 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre afet planı varlığı ile ilgili görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	90
4.1.5.32 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışırken herhangi bir afet / acil durum / kazada görev alma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	91

Tablo	Sayfa no
4.1.5.33 Araştırmaya katılan personelin kurumlarında katıldıkları afet / acil durum / kazaların dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	91
4.1.5.34 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre depremde görev alma durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	93
4.1.5.35 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre selde görev alma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	94
4.1.5.36 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre toprak kaymasında görev alma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	95
4.1.5.37 Araştırmaya katılan personelin görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en önemli organizasyon sorunu ile ilgili görüşlerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	96
4.1.5.38 Araştırmaya katılan personelin görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en iyi organizasyon unsuru ile ilgili görüşlerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	97
4.1.5.39 Araştırmaya katılan personelin kişisel koruyucu donanım kullanma durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	98
4.1.5.40 Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre kişisel koruyucu donanım kullanma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	99
4.1.5.41 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kişisel koruyucu donanım kullanma durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	100

Tablo	Sayfa no
4.1.5.42 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre kişisel koruyucu donanım kullanma durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	101
4.1.5.43 Araştırmaya katılan personele göre çalıştıkları istasyonda onları afetzede durumuna sokabilecek bir tehlikenin olması ile ilgili görüşlerinin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	102
4.1.5.44 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre itfaiye istasyonunda bir tehlike olup olmadığını değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	103
4.1.5.45 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre itfaiye istasyonunda bir potansiyel tehlike varlığı ile ilgili görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	104
4.1.5.46 Araştırmaya katılan personele göre Ankara ve Türkiye'ye özgü en önemli afet türü dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	105
4.1.5.47 Araştırmaya katılan personelin itfaiye ile ilgili mevzuatı bilme durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	106
4.1.5.48 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre itfaiye ile ilgili mevzuatın varlığını bilme durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	107
4.1.5.49 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre itfaiye ile ilgili mevzuat varlığını bilme durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	108

Tablo	Sayfa no
4.1.5.50 Araştırmaya katılan personelin afetlerle mücadelede çalıştığı kurumunun başka kurumlarla ortaklıklarını bilme durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	109
4.1.5.51 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre afetlerle mücadelede itfaiyenin başka kurumlarla ortaklıklarını bilme durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	110
4.1.6.1 Araştırmaya katılan personelin afet ve yangınlara müdahale etmek için kendi fiziksel/ruhsal/bilgi-becerilerinin yeterliliğini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	111
4.1.6.2 Araştırmaya katılan personelin kurumlarında görev yapmakla ilgili memnuniyet durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	113
4.1.6.3 Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre kurumda çalışma ile ilgili memnuniyet durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	115
4.1.6.4 Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kurumda çalışmaktan memnuniyet durumlarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	116
4.1.6.5 Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre kurumda çalışma ile ilgili görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	117
4.1.6.6 Araştırmaya katılan personelin sağlıkla ilgili bazı özelliklerine göre kurumda görev yapma ile ilgili görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	118

Tablo	Sayfa no
4.1.6.7 Araştırmaya katılanların afetlere ve özel olarak bir afet türü olan yangınlara hazırlık açısından insan gücü, araç – gereç, mevzuat ve diğer konularla ilgili önerilerinin konu başlıklarının dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	120
4.2.1 Kurumun hizmet içi eğitim durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	128
4.2.2 Kurumun araç – gereç bakım durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	129
4.2.3 Kurumun yaptığı müdahalelerin yeterlilik durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	130
4.2.4 Kurumun görev aldığı afet türleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	131
4.2.5 Kurum bünyesinde bulunan bazı araç - gereçlerin dağılımı (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	132
4.2.6 Kurumun afet ve yangınlara hazırlıklı olması ile ilgili diğer bazı özellikler (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	133
4.3.1 Kurumun 2008 Yılı Gider Durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	135
4.3.2 Kurumun 2008 Yılı Maliyet Durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	137

ŞEKİLLER

Şekil		Sayfa no
3.1.1	İtfaiye istasyonlarının harita üzerinde yerleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)	20

1. GİRİŞ ve AMAÇLAR

1.1. GİRİŞ

Doğa veya insan kaynaklı bir tehlikenin bir toplum üzerinde gösterdiği tesir sonucu ortaya çıkan fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak yaralanmış / hastalanmış çok sayıda insana gereksinim duyduğu sağlık hizmetinin, niceliksel ve / veya niteliksel nedenlerle, yerel imkânlarla sunulamaması ve meydana gelen arz-talep dengesizliği sonucu insanların sakat kalmaya, organ kaybetmeye, ölmeye başlamasına, bu durumla başa çıkabilmek için o toplumun dışarıdan yardım almaya gereksinim duymasına afet denir (1). Afet, önemli sosyal (toplumsal) organizasyon bozukluğuna neden olan bir olaydır. Afetler, toplumun varlığını sağlayan enerji, içme suyu, besin, tıbbi bakım, insan ve eşyaların nakli, bilgi – haberleşme gibi temel fonksiyonlarının yok olması veya bozulması ile karakterizedir (2).

Afetler, doğal, teknolojik ve karmaşık acil durumlar olarak üç gruba ayrılmaktadır (3). Doğal afetlerin jeofiziksel, klimatolojik, meteorolojik, biyolojik, hidrolojik alt grupları vardır. Teknolojik afetler de endüstriyel kazalar, çeşitli kazalar ve transport kazaları olarak alt gruplara ayrılmaktadır. Depremler, volkan, toprak kaymaları jeofiziksel afetler içinde değerlendirilmektedir. Aşırı sıcaklık değişimleri, kuraklık, söndürülmesi güç yangınlar, klimatolojik afet grubundadır. Meteorolojik afetler içinde fırtına ve hortumlar bulunmaktadır. Tüm enfeksiyon nedenli salgınlar, haşere enfestasyonları biyolojik afetler içinde yer almaktadır. Su taşkınları, seller hidrolojik afetler grubundadır. Endüstriyel kazaların patlamalar, yangınlar, zehirlenmeler, radyolojik kazalar gibi örnekleri bulunmaktadır. Transport kazalarının içinde demiryolu, karayolu, havayolu, deniz kazaları yer almaktadır (4). Savaşlar, isyanlar karmaşık acil durumlar grubu içinde değerlendirilmektedir (3).

Afetler sık görülmeleri, sık ölüm, hastalık, yaralanma, işten-okuldan geri kalma nedeni olmaları, ciddi ekonomik kayıplara yol açmaları nedeniyle önemli bir halk sağlığı sorunudur. Afetlerde sağlık yönetimi, afetle ilgili sağlık sorunlarını en aza indirmeyi amaçlar. Bunu gerçekleştirirken zarar azaltımı, afete hazırlık, afet yanıtı, rehabilitasyon ve yeniden inşa gibi safhalardan geçilir. Özellikle ambulans hizmetleri, arama kurtarma ekipleri, itfaiye vb. ile diğer müdahale grupları için başarılı bir afet yanıtı vermede afete hazırlık çok önemlidir.

Afete hazırlık, etkili bir yardım için güvenli bir çevrede; personel, para, araç-gereç ve diğer kaynakların organize biçimde harekete geçirilmesini sağlayacak tedbirleri almaktır (2).

Yangın, kontrol altına alınamayan yanma olayıdır (5). Yangınlar dünya genelinde afet yükünün %1'ini teşkil etmektedir. Yangınlar her yıl 300 bin insanın ölümüne yol açmaktadır. Halen, dünya çapında meydana gelen yangın afetlerinde şehirler, aileler, işyerleri ve çalışanlar yok olmaktadır. ABD'de her yıl meydana gelen yaklaşık 2 milyon yangında 5 bin kişi ölmekte, 1,4 milyon kişi yaralanmaktadır. Bu yangınların maliyeti, gayrisafi yurt içi hâsılanın %1-2'sine, yani yaklaşık olarak 110 milyar Amerikan Dolarına (\$) karşılık gelmektedir. İngiltere ve Japonya gibi ülkelerde de yangınların yol açtığı maddi zararlar, gayrisafi yurt içi hâsılanın %1'ine karşılık gelmektedir (6).

Türkiye'de 2003–2007 yılları arasında, orman yangınları hariç, 350.078 yangın meydana gelmiş, 1.360.476.282,13 Türk Lirası (TL), (967.200.821,64 ABD \$) maddi zarar olmuş ve 1.832 kişi bu yangınlarda yaşamını yitirmiş, 39.879 hayvan da telef olmuştur (7).

Yangın ve afetlerde öncelikli ve uzun vadeli yaklaşım birincil zarar azaltımı çalışmaları olmakla beraber, kısa ve orta vadeli yaklaşım olan ikincil zarar azaltımı çalışmaları da önemlidir. Bu kapsamda hizmet üreten itfaiye teşkilatı özellikle yangınlarda hayat kurtarma ve yangınların kontrolü konusunda görevlidir. İtfaiye teşkilatının afetlere hazırlıklı olması halk sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma ile Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afetlere hazırlık durumu değerlendirilmiştir.

1.2. AMAÇLAR

1.2.1. Yakın Amaçlar

1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin afete hazırlık durumunu saptamak,
2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afet ve yangınlara hazırlık durumunu değerlendirmek,
3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın bir yıllık gider durumunu saptamak.

1.2.2. Uzak Amaçlar

1. Konuyla ilgili araştırmaların ve konuya olan ilginin artmasına yardımcı olmak,
2. Konuyla ilgili veri tabanının geliştirilmesine katkıda bulunmak,
3. Daha sonra yapılacak çalışmalara bir kaynak oluşturmak,
4. Ülke genelinde itfaiyeciliğin gelişmesine katkıda bulunmak,
5. Ülke genelinde afete hazırlık düzeyinin artmasına katkıda bulunmak.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Afet

Doğa veya insan kaynaklı bir tehlikenin bir toplum üzerinde gösterdiği tesir sonucu ortaya çıkan fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak yaralanmış / hastalanmış çok sayıda insana gereksinim duyduğu sağlık hizmetinin, niceliksel ve / veya niteliksel nedenlerle, yerel imkânlarla sunulamaması ve meydana gelen arz-talep dengesizliği sonucu insanların sakat kalmaya, organ kaybetmeye, ölmeye başlamasına, bu durumla başa çıkabilmek için o toplumun dışarıdan yardım almaya gereksinim duymasına afet denir (1).

Tablo 2.1.1: Afet sınıflaması

Afet Genel Grup	Afet Grup	Afet Ana Tip	Afet Alt Tip
Doğal Afetler	Jeolojik	Deprem	Yer sarsıntısı
		Volkan	Tsunami, Yanardağ patlaması
		Kitle Hareketi (kuru)	Kaya düşmesi, Çığ, Toprak kayması, Toprak çökmesi
	Meteorolojik	Fırtına	Tropik, Tropik Dışı, Yerel Fırtınalar
		Hidrolojik	Su taşkınları
	Klimatolojik		Kitle Hareketi (ıslak)
		Aşırı Sıcaklık	
		Biyolojik	Kuraklık
	Söndürülmesi Güç		
	Yangınlar		Orman, Ot, Çalılık, vb. Yangınlar
Teknolojik	Yerküre Dışı	Epidemiler	Viral, Bakteriyel, Parazitik, Fungal Hastalıklar
			Prion Hastalıkları
	Teknolojik	Haşere İstilasası	Çekirge, Solucan
		Gök Taşı	
Kompleks	Savaş Terörizm	Yangınlar Patlamalar Kazalar Kimyasal Madde Etkilenimleri Radyasyon Etkilenimi	
			Kimyasal Biyolojik Radyolojik Nükleer Patlama

Doğal afetlerin görülme sıklığı belirgin bir şekilde artmaktadır. Kasırgalar 1998 yılında Honduras'da 11000'den fazla kişinin ölümüne, 2-3 milyon kişinin evsiz kalmasına ve 5 milyar ABD Doları zarara yol açmıştır. Hortumlarda 1974 yılında Amerika'da 330 kişi ölmüş, 5484 kişi yaralanmıştır. Bangladeş'te sellerde 1988'de 1300'den fazla ölüm olmuş 30 milyon kişi evsiz kalmıştır. Somali'de 1991-1993 yıllarında yaşanan kuraklık yüzünden yaklaşık 400 bin kişi hayatını kaybetmiştir. Amerika'nın doğusunda 1993'te meydana gelen kar fırtınalarında 270 kişi ölmüş 3-6 milyar ABD Doları zarar meydana gelmiştir (9). Depremler jeolojik afetler grubundadır. Haiti'de 2009 yılında olan bir depremde 200 bin'den fazla ölüm, 300000 yaralı olmuş ve bir milyon Haitili evini kaybetmiştir (10). Hint Okyanusu'nda 2004 yılında oluşan bir tsunamide 150-300 bin kişi ölmüştür. Filipinler'de 1991 yılında meydana gelen yanardağ patlaması 800 kişiden fazla sayıda ölüme neden olmuştur.

Teknolojik afetler teknolojik kazaları içermektedir. Kurallara uygun olmayan ve güvensiz teknoloji kullanımı ile meydana gelen kazalar sonucu oluşan bu afetler de oldukça yaygın bir afet tipidir. Paraguay'da 2004 yılında meydana gelen bir yangında 400'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir. Patlamalarda Nijerya'da 2002 yılında 1000'den fazla kişi ölmüştür. İran'da gübre ve petrol yüklü trenlerin çarpışması ile 320 kişi ölmüştür. Bhopal'de 1984 yılında kimyasal üreten bir fabrikada olan patlama sonucu 2 bin ölüm, yaklaşık 150 bin yaralı olmuştur. Çernobil'de 1986'da 2 milyon kişi radyasyondan etkilenmiştir (9).

Savaşlar da günümüzde önemli sorunlardandır. İkinci Dünya Savaşı'nda 40 milyondan fazla ölüm olmuştur (9).

Terörizm ile ilgili yapılan kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer ve patlayıcı maddelerin kullanıldığı eylemler de afetlere neden olmaktadır. Tokyo'da yapılan kimyasal saldırıda 12 kişi ölmüş, 5 binden fazla kişi bu saldırıdan etkilenmiştir. Radyolojik olaylara Brezilya'da 1987 yılında Sezyum (Cesium) kaynağı hırsızlığından 4 kişinin ölmesi örnek gösterilebilir. Amerika'da 2001 yılında Pentagon ve Dünya Ticaret Merkezi'ne (World Trade Center) yapılan terör saldırısında 2992 kişi ölmüştür (9).

Avrupa’da son yirmi yıl içinde meydana gelen 953 afet nedeniyle 88671 kişi ölmüş, 29 milyon kişi etkilenmiş ve 269 milyar ABD doları ekonomik kayıp olmuştur (11).

Türkiye’de yapılan bir araştırmada 1950 yılından itibaren yaklaşık son 50 yıllık afet verileri incelenmiştir. Bu çalışmaya göre Türkiye’de en sık görülen afet türü heyelandır. En çok afetzedenin etkilendiği afet türü ise depremler olarak bulunmuştur (12).

Türkiye’de 17 Ağustos 1999 tarihinde İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Yalova, Bolu, Eskişehir ve Bursa’da etkili olan 7,4 büyüklüğündeki Marmara depreminde ve 12 Kasım 1999 tarihinde Bolu’da meydana gelen 7,2 büyüklüğündeki depremden dolayı 17 binden fazla kişi ölmüş ve 40 binden fazla konut yıkılmıştır.

Türkiye’nin önemli bir kısmı deprem riski ile karşı karşıyadır. Bu nedenle Türkiye’de devlet görevlilerinin, yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin ve genel olarak tümüyle halkın afetler ve acil durum yönetimi, afetlere hazırlık konularında daha yüksek standartlarda ve ortak bir eğitim ve öğretime gereksinimleri bulunmaktadır (13).

2.2. Afete Hazırlık

Afete hazırlık etkili bir yardım için güvenli bir çevrede; personel, para, araç - gereç ve diğer kaynakların organize biçimde harekete geçirilmesini sağlayacak tedbirleri almaktır (2). Afetlere hazırlıklı olmak için afetler öncesi, sırası ve sonrası yapılması gerekenler bulunmaktadır. Afetlere müdahale edenlerin bilinçlendirilmeleri, risk algısının geliştirilmesi, gerekli becerileri ve kaynakları edinmeleri ve örgütlenmeleri gerekmektedir (14).

Afet öncesinde meydana gelebilecek olaylardan toplumun en az zararlı kurtulabilmesi için gereken teknik, idari ve yasal tüm önlemleri almak gerekmektedir. Mümkün olan hallerde olayları önlemek, mümkün olmayan hallerde ise kurtarma, ilk yardım ve iyileştirme çalışmalarının zamanında, hızlı, verimli ve etkili bir şekilde yapılması sağlanmalıdır. Afet sırasında haberleşme, arama kurtarma, ilk yardım, afet alanından güvenli bir yere afetzedelerin nakli, barınma, giyecek, yiyecek temini sağlanmalıdır. Afet bölgesinde güvenlik önlemlerinin alınması, çevre sağlığı ile ilgili önlemlerin alınması gerekmektedir (15).

İnsanların afetlere hazır olmaları ve afet olduğunda etkili bir şekilde müdahale edebilmeleri için önceden önlemlerini almaları lazımdır. Beklenmedik olaylar için planlar geliştirilmesi ve bu planların tatbikatlarının yapılması afetlere hazırlıkta çok önemlidir (16).

Özellikle güçlü bir ekonomiye sahip olmayan ülkelerde, afet sorunlarına yalnızca mühendislik çözümleri ile yaklaşmak yerine, acil durumlara karşılık verebilme yeteneğinin geliştirilmesiyle daha uygulanabilir çözümler üretmek mümkün olabilmektedir. Bu nedenle, afet yönetimi programları ve afet hazırlık stratejileri üretmek, Türkiye açısından da son derece önem taşımaktadır (17).

Afetlere hazırlıklı olma acil durum / afet halinde yetki ve sorumlulukların belirlenmesi ve destek kaynaklarının düzenlenmesini içerir. Tüm yönetimler acil durum / afet yönetimi görevleri için gerekli düzenlemeleri yapmalı, belirlenen görevlerin yerine getirebilmesi için gerekli olan personel, donanım ve diğer kaynaklar tanımlanmalıdır. Ekipman ve donanımların bakımı, tahmin ve erken uyarı sistemlerinin kullanımı, personelin eğitimi ve diğer aktiviteler sürekli güncellenmelidir (13).

Türkiye’de 25.05.2009 tarihinde afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve olayların meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması ve bu konularda politikaların üretilmesi ve uygulanması hususlarını kapsayan “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” çıkarılmıştır. Bu kanuna göre hazırlık; madde 2’de f bendinde afet ve acil durumlara etkin bir müdahale amacıyla önceden yapılan her türlü faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (18).

Afetlere hazırlıkta afet ve acil yardım planları yapmak, afet yönetimi ve acil yardım teşkilatlarını kurmak ve hizmet gruplarının belirlenmesi, acil durumlar için kullanılacak malzemelerin bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca gönüllülerin ve sivil toplum kuruluşlarının, halkın afetler konusunda bilgilendirilmesi ve eğitilmesi gerekmektedir. Afet tatbikatları kurumların afetlere hazırlığında büyük rol

oyunmaktadır. Okul eğitimleri, basın yayın yolu ile halkta farkındalık oluşturma hazırlığının farklı yönleridir (13).

2.3. Yangın

Yangın; maddenin ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal bir olaydır. Yanma olayının oluşabilmesi için madde, ısı ve oksijenin (hava) bir arada olması gerekir. Yangınlar Türkiye’de ve dünyada önemli ölçüde can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Orman yangınları hariç olmak üzere 2008 yılında 93601 yangın çıkan Türkiye’de 402 kişi ölmüştür. Maddi zarar 2008 yılı rakamlarına göre 200.347.304,95 TL olmuştur (19). Amerika Birleşik Devletleri’nde her yıl yangınlar nedeniyle 4000’den fazla kişi ölmekte, 25000’den fazla kişi yaralanmakta ve bu yangınların hesaplanan tahmini maliyeti yıllık 8,6 milyar ABD dolarını bulmaktadır. Bu yangınların çoğu önlenemez nedenlerle meydana gelmektedir (20).

Yangın türleri:

A Sınıfı Yangınlar: Katı madde yangınlarıdır. Soğutma ve yanıcı maddenin uzaklaştırılması ile söndürülebilir. (Örnek: Kömür, Odun, Kağıt, Kumaş, Mum, Deri, Zift, Naftalin, Parafin yangınları)

B Sınıfı Yangınlar: Yanabilen sıvılar bu sınıfa girer. Soğutma (sis halinde su) ve boğma (Karbondiyoksit, köpük ve kuru kimyevi toz) ile söndürülebilir (Örnek: Benzin, Motorin, Alkol, Cilalar, Gazyağı, Mazot, Tiner yangınları) .

C Sınıfı Yangınlar: Alevli yanan gaz halindeki yanıcı maddelerin yangını bu sınıfta değerlendirilmektedir. (Örnek: Metan, propan, hidrojen, asetilen, LPG ve doğalgaz yangınları)

D Sınıfı Yangınlar: Yanabilen hafif metallerin ve toz patlamaları sonucu çıkan yangınlar bu sınıfa girmektedir (Örnek: Magnezyum, alüminyum, fosfor, uranyum, sodyum ve alaşımlarının tozlarının yangınları) (21).

2.4. İtfaiye ve İtfaiyeci Tanımı

İtfaiye Arapça kökenli ‘*itfa etmek*’ kelimesinden gelmektedir. Yangın söndürme işine ve bu işi yapan kuruluşa verilen genel addır. İtfaiyeci ise yangın söndürme kuruluşunda görevli kimse, yangıncı demektir (22).

Yangınların yanında itfaiyecilerin araba kazalarına müdahale etmek, çöken binalarda mahsur kalan insanlara yardım etmek, su baskınlarında, afetlerde görev almak, halkı, kurum ve kuruluşları yangınlara karşı alınacak önlemler konusunda

aydınlatmak gibi görevleri de vardır (23). Ancak asıl görev hayat kurtarmaktır. Bu yüzden itfaiye bir acil servistir ve diğer acil servislerle ortaklıkları olmalıdır.

İtfaiyecilik mesleği akademik alanda 1997 yılında Kocaeli (24), 1998 yılında Akdeniz (25), 2000 yılında İstanbul Üniversitelerinde iki yıllık ön lisans eğitimi olarak da verilmeye başlanmıştır (26). Ayrıca Ege Üniversitesi (27), Karabük Üniversitesi (28), Yalova Üniversitesi (29) ve Namık Kemal Üniversitesi'nde sivil savunma ve itfaiyecilik bölümleri bulunmaktadır (30). Eğitim iki yıl, dört dönem şeklinde verilmektedir. Bu okulların ayrıntılı eğitim programlarına kendi ağ sitelerinden ulaşmak mümkündür (24-30).

İtfaiyenin özdeşleştiği yangınla mücadelenin üç temel amacı vardır. Bunlar hayat kurtarmak, mal kurtarmak ve çevreyi korumaktır (31). Yangınlarla mücadele etmede öncelikli olarak yangının önlenmesi gereklidir. Yangın kontrolünde yangının uygun şekilde söndürülmesi, ortamın havalandırılması, etkilenen çevrenin bakım ve onarımı yapılır (32).

2.5. İtfaiyenin Tarihçesi

Geçmiş dönemlerden bu yana farklı isimler altında yangın söndürme işi devam etmektedir. Eski Mısırda, Sümerlerde ve Romalılar zamanında itfaiyecilik askeri birlikler tarafından yerine getirilen bir hizmet olmakla birlikte Dünya'da ilk itfaiye örgütü Roma'da kurulmuş olup itfaiyecilik hizmetleri itfaiye pompası ve gerekli donanıma sahip olan imparatorun askerleri tarafından yürütülmüştür. Yangınlara erken müdahale etmek için kentin farklı yerlerine yangın gözetleme kuleleri yapılmıştır (32).

Londra İtfaiyesi 1833 yılında sigorta itfaiyelerinin birleşmesi ile kurulmuştur. İtfaiye kanunu 1865 yılında yürürlüğe girdikten sonra yangın söndürme işi ilk defa kamu hizmeti olarak kabul edilmiş olup, itfaiye ile ilgili yasalar düzenlenmiş ve itfaiye teşkilatı Londra Şehir Meclisi tarafından idare edilen bir kuruluş olarak göreve başlamıştır (33).

Amerika Birleşik Devletleri'nde koloni zamanında yangın söndürme işlevini gönüllü kişilerden oluşan ekipler yapmıştır. ABD'de düzenli ilk itfaiye teşkilatı Benjamin Franklin tarafından 1736 yılında *Philadelphia*'da kurulmuştur. *New York* şehrinin itfaiyesi ise 1737 yılında kurulmuştur. Buna rağmen 1800'lerin sonlarına kadar ABD'de çok ciddi boyutta can ve mal kaybına neden olan yangınlar meydana

gelmiştir. Bu yangınlar itfaiye çalışmalarına ivme kazandırmış, 1900'lerin başında maaşlı itfaiye personeli içeren buhar motorlu itfaiye araçlarına ve telgrafli itfaiye alarm sistemlerine sahip itfaiye teşkilatlarının kurulmasına neden olmuştur (32).

Türklerde yangınla mücadele 16'ncı yüz yıldan sonra yerleşmeye başlamıştır. Hatta Üçüncü Murat döneminde 1572 tarihinde İstanbul kadısı her evde çatıya kadar ulaşacak bir merdivenle bir küp su bulundurulması konusunda emir çıkartmıştır. İstanbul'da mekanik gereçlerle yangın söndürme ilk kez 1714 yılında, Fransız asıllı olup sonradan Müslüman olan, Gerçek Davut Ağa ismiyle anılan bir mühendisin imal ettiği bir tulumbanın kullanılması ile gerçekleşmiştir (34). III. Ahmet döneminde, Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından 50 kişilik bir askeri Tulumbacılar Ocağı kurulmuştur. Tulumbacılar Ocağı 110 yıl hizmet vermiş olup, 1826 yılında Yeniçeri Ocakları'nın kapatılması ile kaldırılmıştır. Kaldırılışından 48 gün sonra Hocapaşa'da çıkan bir yangın sonucu itfaiye olmadığı için Babıâli, Divan yolu ve çevresi Kumkapı'ya kadar olan yerler tamamen yanmıştır. Bu felaket karşısında şehir itfaiyesinin kurulmasına gereksinim duyulmuş, 1827 yılında yarı askeri bir örgüt olarak yeniden kurulmuştur. Ancak 1871 yılında Beyoğlu'nda çıkan yangında bu örgüt yetersiz kaldığı için Macaristan'dan getirilen itfaiye subayı ve öğretmeni o günkü koşullara göre yeterli olabilecek bir itfaiye alayını 1874 yılında kurmuştur. O zamanki adıyla Milli Müdafaa Vekâleti bu günkü adıyla Milli Savunma Bakanlığı'nın Silahlı kuvvetlerin itfaiye işleri ile uğraşamayacağını bildirmesi üzerine 25 Eylül 1923'ten itibaren itfaiye örgütü yerel yönetimlere devredilmiştir (33).

2.6. İtfaiye Teşkilatlarının Bazı Ülkelerde Durumu

2.6.1. Avrupa Birliği'nde İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde itfaiye teşkilatları daha çok yerel yönetimlerin bünyesinde faaliyetini sürdürmektedir. Bu organizasyonlar aynı zamanda da acil durum yanıt sisteminin önemli bir çekirdeğini oluştururlar (35). Acil durum yönetimi, üye ülkelerde merkezi yönetimin organize ettiği ve yerel yönetimler tarafından yürütülen bir şekilde yapılmaktadır (15).

Avrupa'da itfaiye teşkilatlarının çoğu aynı zamanda ambulans hizmetlerini de yerine getirmektedir. Gelen çağrılar itfaiye tarafından değerlendirilmekte ve gereken müdahale için uygun birim yönlendirilmektedir (36).

2.6.2. İsviçre’de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

İtfaiye teşkilatı belediyeye bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Toplumun korunması, kurtarma faaliyetleri, organizasyonların yönetimi polis, itfaiye ve halk sağlığı servisi tarafından işbirliği içinde yapılmaktadır (37).

Belediyeler, alarm servisi, kurtarma, itfaiye, sıhhi hizmetler, altyapı hizmetleri ve polis hizmetlerini vermektedirler. İtfaiye afet kriz masasında yer almaktadır. Gerek belediye, gerek kanton içi ve diğer bölgesel afetlerin yönetiminde temsil edilmektedir (38).

İtfaiye bütün afet durumlarında kurtarma ve müdahalelerde yer alır. İsviçre’de itfaiye hizmeti kanton düzeyinde zorunlu bir hizmettir. İtfaiye eğitimi kanton düzeyinde organize edilir (39).

İsviçre’de yarı askeri bir sistem ile itfaiye ve sivil savunma hizmetleri sürdürülmektedir. Bu sisteme göre insanlar normal işlerini sürdürürken akşamları ya da hafta sonları itfaiyeci olarak eğitilmektedirler. Bir alarm durumunda bu insanlar işlerinde iken alarm almakta ve hemen olay yerine gitmektedirler (35). İsviçre’de yüz beş bin gönüllü erkek ve kadın itfaiyeci mevcuttur. Ayrıca sekiz büyük şehirde bin dokuz yüz kadar profesyonel itfaiyeci vardır (40).

2.6.3. Almanya’da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

Almanya’da her eyalet itfaiye ve kurtarma servisini oluşturmakla yükümlüdür. Merkezi hükümet itfaiye ve kurtarma hizmetlerinin yürütülmesi konusunda standartların sağlanması ve kamu güvenliğinin sağlanması için yasaları hazırlar.

Almanya’da itfaiye ve kurtarma hizmetleri kent/belediye seviyesinde yürütülmektedir. Her kent/belediye etkili bir itfaiye ve kurtarma servisinin kurulmasından ve yürütülmesinden sorumludur (41).

Almanya’da yüz binden fazla nüfusun yaşadığı kentlerde profesyonel itfaiyeler kurulmaktadır ve kalıcı olarak ücretli personel bulunur. Birçok kaza türüne müdahale edebilecek yetenekteki profesyonel itfaiyelere afet durumlarında ve kırsal alanda gönüllü itfaiyeciler de katılmaktadır. Almanya’da 30000 profesyonel itfaiyeci 1346000 gönüllü itfaiyeci, 34446 itfaiye istasyonu bulunmaktadır (42).

Gönüllü olarak hizmet veren itfaiyecilere profesyonellerden farklı olarak katıldıkları operasyonlar ve giderleri için ödeme yapılır. Özel itfaiyeler ise özel risk

taşıyan alanlar ve fabrikalar için eyalet tarafından kurulması öngörülen veya sigorta indirimi ve daha iyi güvenlik sağlamak gibi özel nedenlerle kurulan itfaiyelerdir. Bunlar profesyoneller veya gönüllüler tarafından tam zamanlı veya yarı zamanlı olarak işletilmektedir (35).

2.6.4. İngiltere’de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

İngiltere’de itfaiye birimleri belediyelere bağlı olarak çalışan ve kamusal nitelikte kuruluşlardır. İngiltere’de üç farklı şekilde itfaiye birimi bulunmaktadır;

Birincisi yedi tane olan yangın ve sivil savunma müdürlükleridir (Fire and Civil Defence Authorities: FCDAS). Bunlar büyükşehirlerin itfaiyeleridir, finansmanları merkezi hükümet tarafından sağlanır. İkincisi şehir itfaiyeleridir bunlar şehir belediyesine bağlı çalışır. Finansman yerel belediye tarafından sağlanır. Üçüncüsü ise birleşik itfaiye birimleridir. Bunlar merkezi hükümet ve şehirler için ihtiyaç olan alanlarda kurulmaktadır (43).

İngiltere’nin de içinde olduğu Birleşik Krallıkta 37621 tam zamanlı çalışan, 20538 gerektiğinde ücretli olarak çalışan itfaiyeci ve 2075 itfaiye istasyonu bulunmaktadır (44).

2.6.5. ABD’de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

Birleşik Devletler Yangın Yönetimi (United States Fire Administration: USFA) ABD’nin bu konuda gelişmiş ve en üst düzeydeki birimidir. USFA merkezi hükümetin bünyesinde kurulmuş bulunan Federal Acil Durum Yönetim Kurumu’nun (Federal Emergency Management Agency: FEMA) da en önemli bölümlerindedir. USFA üç alt bölümden oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla, Ulusal Yangın Akademisi (National Fire Academy: NFA), Ulusal Yangın Programları bölümü (National Fire Programs) ve Ulusal Acil Durum Eğitim Merkezi’dir (National Emergency Training Center: NETC) (45).

ABD’de 52400 itfaiye istasyonu, 1148850 itfaiyeci bulunmaktadır. Bunların da 827150’si gönüllü itfaiyecidir (46).

USFA topluma yangından korunma ve kontrol, eğitim ve öğrenim için destek, koordinasyon ve bu konularda liderlik yapmaktadır. USFA konutlarda yangınlardan korunmak için pek çok program yürütmekle sorumludur. Bu bazı donanımların kullanımını, örneğin duman alarmı ve konutlarda yangın söndürme sistemlerini de kapsamaktadır (47).

USFA'nın NFA yangın hizmetleri personelinin profesyonel gelişimi, yangından korunma, kontrol eylemleri ve konu ile ilgili diğer kişilerin profesyonel gelişimini artırmak için kurulmuştur. NFA, konusunda kariyer yapan kişilere ve gönüllü yangın hizmetleri profesyonellerine ileri eğitim kursları, vermektedir (48). NFA ayrıca internet üzerinden de çevrimiçi itfaiyecilik ile ilgili eğitim vermektedir (49).

Ayrıca USFA'da Ulusal Yangın Veri Merkezi (National Fire Data Center) bulunmaktadır. Bu merkez yangınlar, yangınların önlenmesi için muhtemel çözüm yolları, yangınların izlenmesi ve elde edilen bilgilerin itfaiye ve halka sunulması için çalışmaktadır (45).

Yangınlarda farklı ekipler görev yapmaktadır. Yangın operasyon ekipleri, yangının söndürülmesi, kurbanların kurtarılması ve araştırılması ve yangın yerinde teknik önlemlerin alınmasını sağlar. Görev alanlarında yangınların yanında depremler, fırtınalar, sel baskınları, hortumlar, uçak kazaları, tehlikeli madde sızıntıları, felaket düzeyinde yapı çökmeleri de vardır. Yangında acil tıbbi müdahale ile ilgili görev grubu acil tıp servisleri ekipleridir (35).

ABD'de gönüllü itfaiye kuruluşları da Ulusal Gönüllü İtfaiyeciler Konseyi (National Volunteer Firebrigades Council: NVFC) adında bir kuruluşun himayesindedir. Bu kuruluşun bir fonu bulunmaktadır. Gönüllü itfaiyecilere bu fondan görev aldıkları afetlerde afet bitene kadar 250 Amerikan Doları destek verilmektedir (50).

2.6.6. Japonya'da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

Japonya'da İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak kurulmuş Yangın ve Afet Yönetim Kurumu (Fire and Disaster Management Agency: FDMA) bulunmaktadır. Kurumun amacı yangınlar, depremler, seller, fırtınalar gibi çeşitli afetlerde ölümleri ve yaralanmaları en aza indirmektir. Kurumun genel işler, yangın savunma, yangın önleme, afet yönetimi, ambulans ve kurtarma hizmet bölümü, yangın ve afet yönetimi koleji, ulusal yangın ve afet araştırma enstitüsü gibi birimleri mevcuttur (51).

Yangın ve afet yönetimi koleji, merkezi hükümetin, eyaletlerin ve belediyelerin üst düzey itfaiye personeline, ileri düzeyde eğitim verir. Ayrıca, yangın mücadele okullarına ve özel konularda eğitim veren diğer okullara destek sağlar (52).

Ulusal yangın ve afet araştırma enstitüsü, yangına karşı mücadele teknikleri ve uygulamada karşılaşılan sorunların çözümleri konularında araştırma ve incelemeler yapar (15).

Japonya'da 1600 itfaiye istasyonu, 3200 şube istasyonu bulunmakta, 155000 itfaiye personeli çalışmaktadır. Japonya'da gönüllü itfaiyeci sayısı 928000'dir (53).

İtfaiye ve diğer kurumlar afetlerde işbirliği içinde çalışmalarını sürdürmektedirler (35).

2.6.7. Batı Avustralya'da İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

Batı Avustralya Yangın ve Acil Durum Hizmetleri Müdürlüğü (Fire and Emergency Services Authority of Western Australia: FESA) 1 Ocak 1999'da kurulmuştur. Bu müdürlüğe bağlı olarak itfaiye ve yangın servisi, orman yangınları servisi, eyalet acil durum servisi, gönüllü deniz kurtarma hizmetleri, acil durum yönetim birimleri, toplum güvenliği hizmetleri gibi bölümler bulunmaktadır (54).

Batı Avustralya'da yaklaşık 30000 gönüllü itfaiyeci bulunmaktadır. Orman yangınları servisinde 24901, itfaiye ve yangın servisinde 1781, deniz kurtarma hizmetlerinde 1231, eyalet acil durum servisinde 1827 kişi gönüllü olarak çalışmaktadır (55).

FESA'da 1224 tam zamanlı, 38 yarı zamanlı personel çalışmaktadır (56).

2.6.8. Yeni Zelanda'da İtfaiye Teşkilatının Durumu

İtfaiye teşkilatı, Yeni Zelanda'da kurulmuş olan Yeni Zelanda Yangın Hizmeti Komisyonu'nun (New Zealand Fire Service Commission) kontrolü altında görev yapmaktadır. Bu komisyon da, İçişleri Bakanı'na bağlıdır. Yeni Zelanda Yangın Hizmetleri Komisyonu, aynı zamanda, Kırsal İtfaiye Müdürlükleri'nin (Rural Fire Authorities) çalışmalarından da sorumludur. İtfaiye teşkilatının gelirlerinin önemli bir kısmı sigortalar içinde yer alan zorunlu itfaiye fonlarından karşılanmaktadır (35).

Yeni Zelanda'da itfaiye teşkilatında 1655 itfaiyeci, 7646 gönüllü itfaiyeci, 440 itfaiye istasyonu bulunmaktadır (57).

2.6.9. Türkiye'de İtfaiye Teşkilatlarının Durumu

Belediye itfaiye teşkilatı; 29.11.2005 tarihli ve 2006/9809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslar çerçevesinde belediye

meclisi kararı ile kurulmaktadır. Kuruluş sırasında kaynakların etkili ve verimli kullanılması, itfaiye hizmetlerinin kalitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, ünvan ve sayıda personel istihdamının sağlanması gözetilmektedir. Birimlerin kurulmasında; bölge nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, yangın ve diğer afetlere hassasiyeti ile gelişme potansiyeli dikkate alınmaktadır.

Türkiye’de Sivil Savunma Genel Müdürlüğü 2009 yılı verilerine göre 15401 itfaiye personeli çalışmaktadır.

Türkiye’de itfaiye teşkilatının görevleri şunlardır:

- a) Yangınlara müdahale etmek ve söndürmek,
- b) Her türlü kaza, çökme, patlama, mahsur kalma ve benzeri durumlarda teknik kurtarma gerektiren olaylara müdahale etmek ve ilk yardım hizmetlerini yürütmek; arazide, su üstü ve su altında her türlü arama ve kurtarma çalışmalarını yapmak,
- c) Su baskınlarına müdahale etmek,
- ç) Doğal afetler ve olağanüstü durumlarda kurtarma çalışmalarına katılmak,
- d) 12.6.2002 tarihli ve 2002/4390 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile verilen görevleri yapmak,
- e) 5.6.1964 tarihli ve 6/3150 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sivil Savunma ile İlgili Şahsi Mükellefiyet, Tahliye ve Seyrekleştirme, Planlama ve Diğer Hizmetler Tüzüğü gereğince kurulan itfaiye servisi mükelleflerini eğitmek, nükleer, biyolojik, kimyasal maddeleri ile kirlenmelerde arıtma işlemlerine yardımcı olmak,
- f) Halkı, kurum ve kuruluşları itfaiye hizmetleri ile ilgili olarak bilgilendirmek, alınacak önlemler konusunda eğitmek ve bu konuda tatbikatlar yapmak,
- g) Kamu ve özel kuruluşlara ait itfaiye birimleri ile gönüllü itfaiye personelinin eğitim ve yetiştirilmesine yardım etmek; bunların bina, araç-gereç ve donanımlarının itfaiye standartlarına uygunluğunu denetlemek ve bu birimlere yangın yeterlilik belgesi vermek ve gerektiğinde bu birimlerle işbirliği yapmak,
- ğ) Belediye sınırları dışındaki olaylara müdahale etmek,

h) Belediye sınırları içinde bacaları belediye meclisince tespit edilecek ücret karşılığında temizlemek veya temizlettirmek ve bacaları yangına karşı önlemler yönünden denetlemek,

ı) Talep edilmesi halinde orman yangınlarının söndürülmesi çalışmalarına katılmak,

i) İmar planlarına göre parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerini tespit etmek,

j) İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü izin ve ruhsatları vermek,

k) Belediye başkanının verdiği diğer görevleri yapmak.

İtfaiye hizmetleri resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere, 24 saat esasına göre yürütülür. İtfaiye personelinin çalışma süresi ve saatleri hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde planlanır. İtfaiye personelinin çalışma saatleri vardiyalar şeklinde düzenlenmektedir.

Belediye itfaiye teşkilatı personel kadro ve unvanları, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslara göre; itfaiye dairesi başkanı, itfaiye müdürü, itfaiye şube müdürü, itfaiye amiri, itfaiye çavuşu ve itfaiye eri kadroları ile diğer kadrolardan oluşmaktadır. Belediye itfaiye teşkilatında çalışan itfaiye eri, itfaiye çavuşu, itfaiye amiri, itfaiye şube müdürü, itfaiye müdürü ve itfaiye dairesi başkanı yangın personelidir. Bu personel, bizzat yangın yerinde bulunmak ve yangına müdahale etmekle sorumlu ve görevlidir.

Belediye itfaiye teşkilatlarının yönetici personelinin temel eğitimleri İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda hazırlanacak yıllık programlar çerçevesinde yapılmaktadır. İtfaiye personeline; yangın önleyici tedbirler, itfaiye teşkilatının araç gereç ve malzemeleri, söndürücü cihazlar, söndürme ve kurtarma usulleri, ilk yardım, yangın yerinde araştırma ve inceleme, yangının keşfi, sabotaj ve kundakçılık ile sevk ve idare konularında eğitim yıllık, aylık, haftalık, günlük teorik ve pratik olarak yapılmaktadır (58).

2.7. Türkiye'de İtfaiyecilik İle İlgili Bazı Mevzuat:

Belediye İtfaiye Yönetmeliği: Bu yönetmeliğin amacı; belediye itfaiye teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, itfaiye memurlarının niteliklerini, görevde

yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetlerini, kullanacakları araç, teçhizat ve malzeme ile denetim usul ve esaslarını düzenlemektir (58).

Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik: Bu yönetmeliğin amacı; kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması, yerel hizmetlerin dengeli dağılımının temin edilmesi, belediyeler tarafından sunulan hizmetlerde kalitenin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamının sağlanmasıdır (59).

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik: Bu yönetmeliğin amacı; kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar ve gerçek kişilerce kullanılan her türlü yapı, bina, tesis ve işletmenin, tasarımı, yapımı, işletimi, bakımı ve kullanımı safhalarında çıkabilecek yangınların en aza indirilmesini ve herhangi bir şekilde çıkabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesinde ve sırasında alınacak tedbirlerin, organizasyonun, eğitimin ve denetimin usûl ve esaslarını belirlemektir (60).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun: Bu kanunun amacı, afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetleri yürütmek üzere, Başbakanlığa bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının kurulması, teşkilatı ile görev ve yetkilerini düzenlemektir. Başbakan, Başkanlıkla ilgili yetkilerini bir bakan aracılığı ile kullanabilir. Bu Kanun; afet ve acil durumlar ile sivil savunmaya ilişkin hizmetlerin ülke düzeyinde etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması ve olayların meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirilecek iyileştirme çalışmalarını yürüten kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması ve bu konularda politikaların üretilmesi ve uygulanması hususlarını kapsamaktadır (18).

Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun: Bu kanunun amacı, büyükşehir belediyeleri yönetiminin hukuki statüsünü, hizmetlerin planlı, programlı, etkin ve uyum içinde yürütülmesini sağlayacak bir şekilde düzenlemektir (61).

2.8. Ankara'da İtfaiye Teşkilatı

Ankara itfaiye teşkilatının kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak, kuruluşla ilgili bazı bilgiler 19 Haziran 1922 tarihinde Ankara Belediye

Meclisi'nce Osman Zeki Aban Bey'e verilmiş olan bir takdirname belgesinden anlaşılmaktadır. Kurtuluş Savaşı içerisinde bağımsız bir birlik olan Aban komutasındaki bu örgüt 1924 yılında araç gereç ve bir kısım personeli ile birlikte belediye başkanlığına devredilmiştir. İstanbul itfaiye komutanlarından Albay Rüştü Başman'ın 1929–1938 yılları arasında önce komutanlığı sonra müdürlüğü sırasında gelişme kaydeden itfaiye müdürlüğü olanakları ölçüsünde ve amacı doğrultusunda Ankara halkına hizmet vermiştir (62).

Araştırma verilerinin toplanması sırasında Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 558 personeli ile itfaiye hizmetlerini yürütmekte idi. Son dönemlerde yapılan personel alımları ile Şubat 2010 itibariyle bu sayı 631 olmuştur (63). Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'na bağlı Merkez İskitler Grup Amirliği olmak üzere, Ahiboz, Akyurt, Altınpark, AŞTİ, Ayaş, Balâ, Batıkent Grup Amirliği, Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi, Çayyolu, Çubuk, Esat, Etimesgut, Gölbaşı Grup Amirliği, Hisar Müfrezesi, Kalecik, Kayaş, Kazan, Keçiören, Kurtuluş, Lalabel, Sincan, Siteler, Temelli Grup Amirliği, olmak üzere 24 istasyonda itfaiye hizmetleri verilmektedir (64). Bu istasyonlara daha sonra Pursaklar ve Kuzey Ankara Grup Amirlikleri de eklenmiştir.

3. YÖNTEM ve GEREÇ

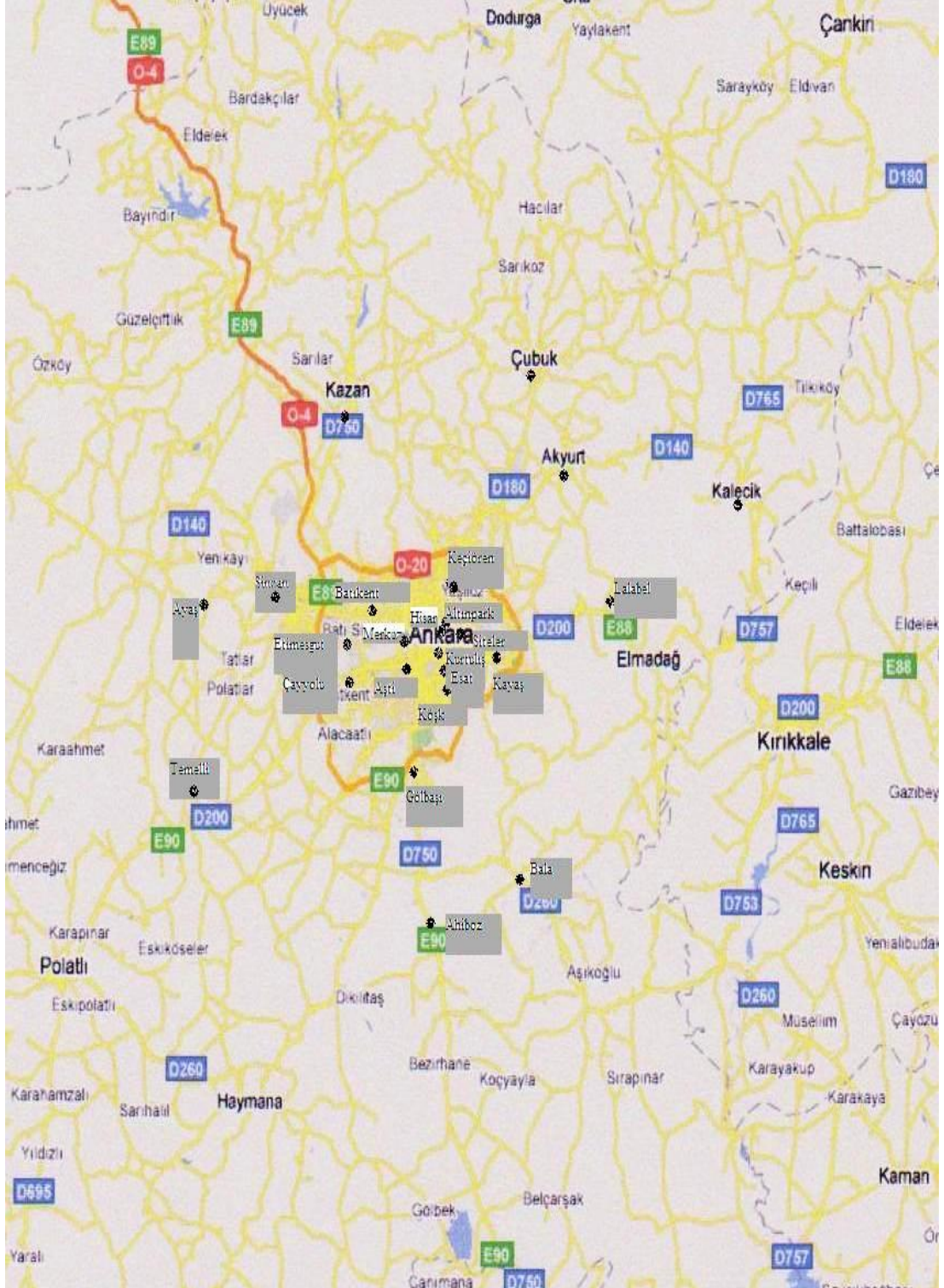
3.1. Araştırmanın Yeri

3.1.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin afetlere hazırlık durumunun değerlendirilmesi çalışması Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı ve buraya bağlı grup ve müfrezelerde yapılmıştır.

Tablo 3.1.1: Grup amirliği ve müfrezelerin personel sayılarına göre dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Grup Amirliği / Müfreme Adı	Personel	
	Sayı	%
Merkez (İskitler) Grup Amirliği	200	35,8
Kurtuluş Grup Amirliği	42	7,5
Batıkent Grup Amirliği	36	6,5
Sincan Grup Amirliği	33	5,9
Siteler Grup Amirliği	33	5,9
Esat Grup Amirliği	27	4,8
Keçiören Grup Amirliği	27	4,8
Kayaş Grup Amirliği	18	3,1
Çubuk Grup Amirliği	16	2,9
Etimesgut Grup Amirliği	15	2,7
Gölbaşı Grup Amirliği	15	2,7
Çayyolu Grup Amirliği	15	2,7
Altınpark Grup Amirliği	9	1,6
Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi	9	1,6
Ahiboz Grup Amirliği	8	1,4
AŞTİ Grup Amirliği	7	1,3
Akyurt Grup Amirliği	6	1,1
Balâ Grup Amirliği	6	1,1
Lalabel Grup Amirliği	6	1,1
Kalecik Grup Amirliği	6	1,1
Temelli Grup Amirliği	6	1,1
Kazan Grup Amirliği	6	1,1
Hisar Müfrezesi	6	1,1
Ayaş Grup Amirliği	6	1,1
Toplam	558	100,0

Kaynak: <http://maps.google.co.uk/> sitesinden yararlanılarak hazırlanmıştır

Şekil 3.1.1: İtfaiye istasyonlarının harita üzerinde yerleri

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

3.1.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afet ve yangınlara hazırlık durumunu değerlendirmek amacıyla, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'na gidilerek veriler toplanmıştır,

3.1.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 yılı gider durumu verileri, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni

3.2.1. Personelin afete hazırlık durumunun saptanmasında Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda çalışan 558 personel araştırma evrenini oluşturmuştur. Tüm personele ulaşılması hedeflenmiştir. Örneklem alınmamıştır.

Tablo 3.2.1: İstasyona özel personel durumu, katılımcı sayısı ve katılım yüzdesi dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İstasyon Adı	Personel		Katılımcı		Katılım Yüzdesi %
	Sayı	%	Sayı	%	
Merkez (İskitler) Grup Amirliği	200	35,8	125	29,3	62,5
Kurtuluş Grup Amirliği	42	7,5	30	7,0	71,4
Batıkent Grup Amirliği	36	6,5	28	6,6	77,8
Sincan Grup Amirliği	33	5,9	30	7,0	90,9
Siteler Grup Amirliği	33	5,9	25	5,9	75,8
Esat Grup Amirliği	27	4,8	21	4,9	77,8
Keçiören Grup Amirliği	27	4,8	24	5,6	88,9
Kayaş Grup Amirliği	18	3,1	18	4,2	100,0
Çubuk Grup Amirliği	16	2,9	13	3,0	81,3
Çayyolu Grup Amirliği	15	2,7	13	3,0	86,7
Etimesgut Grup Amirliği	15	2,7	11	2,6	73,3
Gölbaşı Grup Amirliği	15	2,7	13	3,0	86,7
Altınpark Grup Amirliği	9	1,6	8	1,9	88,9
Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi	9	1,6	8	1,9	88,9
Ahiboz Grup Amirliği	8	1,4	8	1,9	100,0
AŞTİ Grup Amirliği	7	1,3	6	1,4	85,7
Temelli Grup Amirliği	6	1,1	6	1,4	100,0
Ayaş Grup Amirliği	6	1,1	5	1,2	83,3
Kazan Grup Amirliği	6	1,1	6	1,4	100,0
Akyurt Grup Amirliği	6	1,1	5	1,2	83,3
Kalecik Grup Amirliği	6	1,1	6	1,4	100,0
Elmadağ (Lalabel) Grup Amirliği	6	1,1	6	1,4	100,0
Balâ Grup Amirliği	6	1,1	6	1,4	100,0
Hisar Müfrezesi Grup Amirliği	6	1,1	6	1,4	100,0
Toplam	558	100,0	427	100,0	76,5

Araştırma döneminde çalışan 558 itfaiye personelinin %76,5'i (427 kişi) araştırmaya katılmıştır (Tablo 3.2.1). İzinli olan veya araştırmaya katılmayı kabul etmeyenlerin tümü itfaiyede çalışan personelin %23,5'ini (131 kişi) oluşturmuştur.

3.2.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı afet ve yangınlara hazırlık durumu kurum bazında incelenmiştir.

3.2.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 yılı gider durumu ve ilgili kayıtlar araştırma evrenini meydana getirmiştir.

3.3. Araştırmanın Tipi

Araştırma, tanımlayıcı tipte epidemiyolojik bir araştırmadır.

3.4. Araştırmanın Değişkenleri

3.4.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin afete hazırlık durumu ile ilgili değişkenler:

A. İtfaiyecilerin bazı sosyo demografik özellikleri ile ilgili değişkenler;

Yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, yabancı dil bilme durumu, yabancı dili, sağlık harcamalarını karşılama durumu, medeni durum, çocuğu olma durumu, çocuk sayısı.

B. İtfaiyecilerin bazı alışkanlıkları ile ilgili değişkenler;

Sigara içme durumu, halen günde içilen sigara sayısı, içmiş bırakmışlarda içilmiş günlük sigara sayısı, sigara içme süresi, alkollü içki içme durumu, alkollü içki içme süresi, alkollü içki içme sıklığı.

C. İtfaiyecilerin sağlık durumları ile ilgili değişkenler;

Sürekli ilaç kullanmayı gerektirecek doktor tarafından tanı konulmuş hastalık varlığı, hastalığın adı, hastalık süresi, işe giriş muayenesi olma durumu, her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılma durumu, afetlerde veya yangınlara müdahale ederken hastalanma / yaralanma durumu

D. İtfaiyecilerin itfaiyecilik mesleği ve Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda çalışma durumları ile ilgili değişkenler;

İtfaiyeci olarak çalışılan süre, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda çalışma süresi, görev ünvanı, görevli olduğu istasyon.

E. İtfaiyecilerin afete hazırlık durumları ve afet deneyimleri ile ilgili değişkenler;

Mesleki spor yapma durumu, spor yapma sıklığı, spor yapma süresi, ilk yardım eğitimi alma durumu, ilk yardım eğitimi alınan yer, alınan ilk yardım eğitiminin süresi, kendi ilk yardım eğitimi becerisini değerlendirme durumu, mesleğe hazırlık

eğitimi alma durumu, hizmet içi eğitim alma durumu, alınan hizmet içi eğitim konuları, hizmet içi eğitim konuları ilgili görüş, bazı itfaiyecilik müdahalelerinin yeterli düzeyde yapılma durumu, masabaşı afet tatbikatına katılma durumu, masabaşı afet tatbikatı konusu, saha afet tatbikatına katılma durumu, saha afet tatbikatı konusu, i afet planı varlığını bilme durumu, i afet planında görevi, dış afet planı varlığını bilme durumu, dış afet planında görevi, afet /acil durum / kazalarda görev alma durumu, görev alınan afet / acil durum / kaza türü, görev aldığı afetlerle ilgili karşılaşılan en önemli organizasyon sorunu, katıldığı afetlerle ilgili karşılaşılan en iyi organizasyon unsuru, kişisel koruyucu donanım kullanma durumu, görevle ilgili kullanılan kişisel koruyucu donanım, çalıştığı fiziksel ortamı tehdit edecek tehlike varlığı, Türkiye'ye özgü en önemli afet türü, Ankara'ya özgü en önemli afet türü, Türkiye'de itfaiye ile ilgili mevzuat varlığını bilme durumu, bilinen itfaiye ile ilgili mevzuat, itfaiyenin afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklığı olması durumunu bilme, ortaklık yapılan kurumların isimleri.

F. İtfaiyecilerin afet ve yangınlara müdahale ile ilgili bazı görüşleri hakkında değişkenler;

Afetlere müdahale etme açısından kendisini fiziksel, ruhsal, bilgi ve beceri yönünden değerlendirmesi, yangınlara müdahale etme açısından kendisini fiziksel, ruhsal, bilgi ve beceri yönünden değerlendirmesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda görev yapmakla ilgili düşüncesi, afetlere ve özel olarak bir afet türü olan yangınlara hazırlık açısından insan gücü, araç – gereç, mevzuat, eğitim ve diğer konularla ilgili olarak nerileri.

3.4.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afet ve yangınlara hazırlık durumu ile ilgili değerkenler;

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın sorumluluk alanı nüfusu, personel görev nvanlarına göre sayılarının dağılımı, afet ve yangınlarda görevli personelin durumu hakkında itfaiye daire başkanı ya da görevlendirdiği kişinin genel görüşü, hizmet içi eğitim durumu ile ilgili değerkenler, itfaiyenin araç – gereç bakımı, itfaiye personeli işe giriş muayenesi, her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılması, kişisel koruyucu donanım kullanılması, kullanılan kişisel koruyucu donanım türü, itfaiyenin bazı müdahale alanlarındaki yeterlilik durumu, itfaiyenin görev aldığı afet / acil durum / kaza türleri, itfaiyeye bağlı istasyonlarda personelin

bulunduğu ortamı tehdit edecek tehlike varlığı, Ankara'ya özgü en önemli afet türü, Türkiye'ye özgü en önemli afet türü, araç-gereç sayısı, faal araç-gereç sayısı, ihtiyaç araç-gereç sayısı, araç-gereç bakım durumu, kurumla ilgili bazı afete hazırlık konuları, ilk yardım eğitimi almış personel sayısı, afetlere müdahale konusunda başka kurumlarla ortaklık durumu, ortaklık yapılan kurumların isimleri, itfaiyenin yangınlara ve afetlere müdahale etme durumunun değerlendirilmesi, öneriler.

3.4.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 yılı gider durumu ile ilgili değişkenler;

Personel giderleri, Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenen devlet prim giderleri, temsil, ağırlama, tören, fuar, organizasyon giderleri, yangından korunma malzeme alım giderleri, makine teçhizat bakım ve onarım giderleri, taşıt alım giderleri, taşıt sigorta giderleri, büro işleri makine teçhizat alım giderleri, iş makinesi alım giderleri, kırtasiye ve büro malzemeleri giderleri, su ve temizlik maddesi alım giderleri, yakacak alım giderleri, akaryakıt ve yağ alım giderleri, elektrik alım giderleri, gıda alım giderleri, özel malzeme alımları, hizmet alım giderleri, haberleşme giderleri, taşıma giderleri, ilan giderleri, dayanıklı malzeme kiralama giderleri, taşıt kiralama giderleri, hizmet binası kiralama giderleri, yangından korunma hizmetleri giderleri, kamu düzeni ve güvenlik hizmetleri giderleri ve diğer giderler.

3.5. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

3.5.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin afete hazırlık durumunun değerlendirilmesi çalışmasına katılan personele, gözlem altında anket formu uygulanmıştır. Ankara'da büyükşehir belediyesi sınırları içinde araştırma sırasında yirmi dört istasyon bulunmaktaydı. İtfaiye personeli üç vardiya şeklinde çalışmaktadır. Anketler, aynı güzergâhta olan istasyonlara aynı gün gidilerek, ardışık üç günde (o istasyonda çalışanların hepsine ulaşmak amacıyla) gözlem altında anket tekniği ile uygulanmıştır. Büroda çalışan destek personeline 08:00–17:00 saatleri arasında, aktif yangına katılan personele vardiyaları süresince anketler uygulanmıştır. Anketin uygulanması personelin dinlenme salonlarında yapılmış olup, anket uygulanmadan önce yazılı olarak çalışmaya katılma konusunda gönüllü olduklarına dair onay alınmıştır. Görev yeri itibariyle dinlenme salonlarına gelemeyecek (santral görevlisi vb.) personele anketler görev yerlerinde uygulanmıştır. İstasyona gidildiğinde vardiyada herhangi bir nedenden dolayı

olmayan personele tekrar aynı istasyona dönülerek anket uygulanmamıştır. Ancak bir başka istasyonda çalışma sırasında, o personel orada bulunursa çalışmaya dâhil edilmiştir. Anket uygulanması sırasında meydana gelen bir afet ya da yangın için personelin görevlendirilmesi durumunda, anketler masalardan kaldırılmamıştır. Görevden dönen personel, aynı yerlere oturarak kaldıkları yerden anketlerini tamamlamışlardır.

Tablo 3.5.1.1: Personelin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi Uygulama Takvimi
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İstasyon	Tarih (Temmuz 2009)
Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi, Esat Grup Amirliği, Kurtuluş Grup Amirliği, Hisar Müfrezesi, İskitler Grup Amirliği	13-14-15
AŞTİ, Çayyolu, Temelli Grup Amirliği	16-17-18
Elmadağ (Lalabel), Kayaş, Siteler, Altınpark, Keçiören Grup Amirliği	19-20-21
Kazan, Ayaş, Sincan, Etimesgut, Batıkent Grup Amirliği	22-23-24
Gölbaşı, Ahiboz, Balâ Grup Amirliği	25-26-27
Çubuk, Akyurt, Kalecik, Grup Amirliği	28-29-30

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi personele uygulama 13-30 Temmuz 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bütün vardiyalara ulaşmak amacıyla aynı güzergâhta olan istasyonlara üç gün üst üste gidilerek anket çalışması yapılmıştır. İstasyonlara ulaşım, araştırmacının özel aracı ile gerçekleştirilmiştir. İstasyona varıldığında önce grup amiri ile görüşülmüş, araştırma izin yazısının bir örneği sunulmuş ve çalışmanın nasıl yapılacağı ile anketlerin içeriği anlatılmıştır. Sonrasında grup amirleri personelinin dinlenme salonuna davet etmiştir. İzinli personel veya çalışmaya katılmak istemeyen personel haricinde, katılımcıların yazılı onayları alınarak gönüllü katılım sağlanmıştır. Anketlerin doldurulması ile ilgili açıklama yapılmıştır. Bu çalışma sırasında eksik ya da yanlış işaretlemeler gözlemlendiğinde personel uyarılarak düzeltme yapması sağlanmıştır. Örneğin, atlatmalı

sorulara, işaret konulan seçeneğin karşısında geçilmesi gereken soru numarası yazılmış olmasına rağmen o soruya geçmeyen personel uyarılarak düzeltme yapılması sağlanmıştır. Buna rağmen çalışanlardan bazıları bazı soruları yanıtlamak istememişlerdir. Anketler yaklaşık olarak 30-40 dakikada doldurulmuştur. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi, Esat, Kurtuluş Grup Amirliği, Hisar Müfrezesi, İskitler Grup Amirliği güzergâhında yapılan anket çalışması gece geç saatlere kadar sürmüştür. Bu güzergâhta sırasıyla Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi, Esat, Kurtuluş Grup Amirliği, Hisar Müfrezesi ve İskitler Grup Amirliği'ne gidilmiştir. Araştırma süresince özellikle İskitler grup amirliği personeli sık çıkan yangınlardan dolayı doldurdukları anketlerini yarım bırakmak zorunda kalsalar da görev dönüşü kendi anketlerine kaldıkları yerden devam etmişlerdir.

3.5.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009) (Bkz Ek 3). Bu anket formu araştırmacı tarafından Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanı'nın görevlendirdiği bir itfaiye şube müdürü, personel birimi, ambar birimi ve eğitim birimi sorumluları ile araştırmacı tarafından yüz yüze anket tekniği ile doldurulmuştur. Anket formundaki sorular bu konuyla ilgili sorumlu personele sorulmuştur.

Tablo 3.5.2.1: Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi'ni Yanıtlayan Personel ve Yanıtlanan Anket Soru Numaraları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Yanıtlayan Personel	Yanıtlanan Anket Soru Numarası
İtfaiye Şube Müdürü	1, 2, 3, 4, 6, 13, 14, 15, 16, 17, 19.2, 19.3, 21, 22, 23, 24, 25
Personel Birimi	5
Eğitim Birimi	7, 9, 10,11, 12, 19.1, 19.4, 19.5, 19.6, 19.7, 19.8, 19.9, 19.10, 20
Ambar Birimi	8, 18, 19.11, 19.12, 19.13, 19.17, 19.18, 19.19, 19.20, 19.21, 19.22, 19.23, 19.24

3.5.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009) (Bkz. Ek 4). Bu anket formundaki verilerin bir kısmı Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanı'nın görevlendirdiği ambar biriminden elde edilmiştir. Burada bulunamayan bazı veriler ise Ankara Büyükşehir Belediyesi mali hizmetler ve destek hizmetleri bölümlerinden sağlanmıştır. Verilerde bulunan değerler 2008 yılı TL ederleri şeklinde olduğu için bu değerler öncelikle T.C. Merkez Bankası genel istatistikleri bölümünden yararlanılarak 2008 yılı ortalama Amerikan Doları (USD) efektif satış kuru üzerinden USD'ye çevrilmiş, daha sonra bu veriler 2009 yılı ortalama efektif satış USD kuru üzerinden dönüştürülerek 2009 yılı TL ederleri bulunmuştur. İtfaiye demirbaşına kayıtlı araç ve malzemelerle ilgili kayıtlar, görevlendirilen ambar memurundan elektronik kayıtlar (*Excel* dosya formatı halinde) alınmıştır. Burada demirbaşlar için belirtilen iktisap bedelleri o tarihteki ortalama efektif satış USD kuru üzerinden USD'ye dönüştürülmüş, sonra 2009 ortalama efektif satış USD kuru üzerinden 2009 yılı TL bedelleri hesaplanmıştır. Yapılan maliyet hesaplamasında itfaiye istasyonlarının bina yapım maliyetlerinin kayıtlarının hepsine ne Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nde, ne de Ankara Büyükşehir Belediye'sinde ulaşılamamıştır. Bunun üzerine T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na bu kayıtlarla ilgili olarak internet üzerinden ilgili Bakanlık sayfasından bilgi edinme başvurusu yapılmıştır. Başvuruya gelen cevapta itfaiye istasyonlarının binalarının yapım bedelleri yanıtlanmamıştır. Ancak bina yapım bedelleri için Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı'nın Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2008 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ'inde itfaiye binaları için birim maliyet bedeli 455,00 TL / m² olduğu belirtilmiştir (65). Dolayısıyla bina maliyetleri birim maliyet bedeli ile istasyonların bina alanlarının çarpılmasıyla tahmini olarak hesaplanmıştır. Merkezi istasyonların alan bilgileri Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi ambar biriminden tahmini olarak alınmıştır. Çevre ilçe ve beldelerdeki itfaiye istasyonlarının bina alan bilgileri ilgili istasyon amirinden tahmini olarak elde edilmiştir. Bulunan toplam değer 2008 yılı TL ederi olduğundan yukarıda olduğu gibi 2009 TL dönüşümü yapılmıştır. Bir binanın ömrü 50 yıl olarak öngörülmüştür. Buna göre bina yapım bedeli 2008 yılı için hesaplanan toplamın 1/50'si alınarak

hesaplanmıştır (66). Demirbaşlar için yapılan hesaplamada kullanılan malzemelerin itfaiyeye alım bedelleri yukarıda belirtilen şekilde 2009 yılı TL dönüştürülmüştür. Bir demirbaşın ömrünün 10 yıl olacağı varsayılmıştır. Bir yıl önce alınmış bir demirbaşın maliyeti ile 10 yıl öncesine kadar alımı yapılan demirbaşın maliyeti benzer olarak hesaplanmıştır. Böylece o yıla düşen maliyet 10 yıl öncesine kadar alımı yapılan demirbaşlar için 10'a bölünerek, 10 yıldan daha fazla süredir itfaiyede kayıtlı demirbaş için kaç yıl önce itfaiyeye alındı ise o sayıya bölünerek bir yıllık maliyet hesaplanmıştır.

3.6. Araştırmada Kullanılan Terimler ve Kriterler

3.6.1. Terimler

Afet: Doğa veya insan kaynaklı bir tehlikenin bir toplum üzerinde gösterdiği tesir sonucu ortaya çıkan fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak yaralanmış / hastalanmış çok sayıda insana gereksinim duyduğu sağlık hizmetinin, niceliksel ve / veya niteliksel nedenlerle, yerel imkânlarla sunulamaması ve meydana gelen arz-talep dengesizliği sonucu insanların sakat kalmaya, organ kaybetmeye, ölmeye başlamasına, bu durumla başa çıkabilmek için o toplumun dışarıdan yardım almaya gereksinim duymasına afet denir (1).

Yangın: Kontrol altına alınamayan yanma olayıdır (5).

İtfaiye: Yangın söndürme işlemi ve bu işlemi yapan kuruluşa verilen genel isimdir.

İtfaiyeci: Yangın söndürme kuruluşunda görevli kimse, yangıncı (22).

Mesleki spor: İtfaiyede eğitim programları hazırlanırken haftanın en az 3 gününe ait uygulamalı ders saatlerine eklenen, itfaiyecilerin yapması gereken kültür-fizik çalışmaları, atletizm, aletli sporlar, mukavemet ve denge sporlarıdır (67).

3.6.2. Kriterler

Personel sayısı: Büyükşehir Belediyeleri norm kadroları Belediye ve Bağlı Kuruluşlar İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik çerçevesinde belirlenmektedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi bu yönetmeliğe göre A4 ile belirtilmiş olan büyükşehirler kapsamındadır. Bu durumda yönetmelik kriterlerine göre Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nde 1 itfaiye dairesi başkanı, 3 itfaiye şube müdürü, 27 itfaiye amiri, 81 itfaiye çavuşu, 729 itfaiye eri norm kadrosu bulunmaktadır (59).

Araç sayısı: İtfaiyelerde bulunması gereken araçlar Belediye İtfaiye Yönetmeliği'ne göre belirlenmektedir: Nüfusu 400.000-600.000 olan yerlerde en az 2 adet acil kurtarma aracı, 2 adet çok maksatlı kurtarma aracı, 3 adet ambulans, 14 adet itfaiye söndürme aracı, 4 adet merdivenli araç, 4 adet çift kabinli pikap, 2 adet hizmet aracı, nüfusu 600.000'den fazla olan yerlerde ise yukarıdakilere ilaveten, her 150.000 nüfus için 1 adet itfaiye söndürme aracı, her 400.000 nüfus için ise 1 adet merdivenli araç, 1 adet ambulans, 1 adet çok maksatlı kurtarma aracı, her 500.000 nüfus için ise 1 adet acil kurtarma aracı, 1 adet çift kabinli pikap, 1 adet hizmet aracı bulundurulması gerekmektedir (67). Bu hesaba göre Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda en az olması gereken itfaiye söndürme aracı sayısı 41, merdivenli araç sayısı 14, ambulans sayısı 13, çok maksatlı kurtarma aracı sayısı 12, acil kurtarma aracı sayısı 10, çift kabinli pikap sayısı 12 ve hizmet aracı sayısı 10'dur.

3.7. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler

3.7.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009) (Bkz Ek 2),

3.7.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009) (Bkz Ek 3),

3.7.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009) (Bkz Ek 4) ile toplanmıştır.

3.8. Araştırmanın Ön Denemesi

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009), Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009), Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009)'nin ön denemesi 6-7-8 Temmuz 2009 tarihlerinde Ankara Polatlı Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü'nde yapılmıştır. Otuz dört itfaiye personelinin yirmi birine anketler uygulanmıştır. Anketlerin yanıtlanması ortalama 30-45 dakika sürmüştür. Anketlerin ön denemesi sonrasında anlaşılabilen sorular, doldurma güçlüğü olan sorular ve diğer aksaklıklar tekrar değerlendirilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

3.9. Araştırmanın İnsan Gücü

Araştırmacı araştırmanın insan gücünü oluşturmuştur.

3.10. Verilerin Analizi

Verilerin analizi, “Statistical Package for the Social Sciences” 15.0 paket programı ile yapılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacı tarafından programa girilmiştir. Veri işlenmesi ve gerekli hata düzeltmeleri araştırmacı tarafından yapılmıştır. Dağılım ve yaygınlık ölçüleri; aritmetik ortalama, ortanca, standart sapma kullanılmıştır. Ayrıca Ki Kare (Pearson, Fischer) testlerinden yararlanılmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı farklılık değerlendirmesinde $p < 0,05$ kabul edilmiştir. Çok gözlü çapraz tablolarda istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grubun bulunması için ki kare değeri büyük olan grup çıkarılarak diğer gruplar arasında homojenlik durumu bakılması yöntemi kullanılmıştır (68).

Çapraz tablolarda tanımlayan değişken olan yaş (yıl) tanımlanan değişkenlerle üç grupta (≤ 39 , 40-41, 42-43, 44-45, 46-47, 48-49, $50 \leq$), ($\leq 39, 40-44$, 45-49, $50 \leq$), (≤ 45 , $46 \leq$), öğrenim durumu tanımlanan değişkenlerle iki farklı grupta, (ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu, üniversite mezunu), (ortaokul ve altı, lise ve üstü), kurumda çalışma süresi (yıl) tanımlanan değişkenlerle üç grupta (≤ 10 , 11-15, 16-20, 21-25, $26 \leq$), (≤ 15 , 16-20, $21 \leq$), (≤ 17 , $18 \leq$) karşılaştırılmıştır.

Bu değerlendirmede istatistiksel test yapabilme ve test sonucunun istatistiksel olarak anlamlı olma durumuna göre hangi tablonun araştırma raporuna gireceğine karar verilmiştir. Yaş için önce en geniş grupta test uygulanmış istatistik test uygulanabiliyor ve test sonucu anlamlı çıkmış ise en geniş yaş grubu olan tablo rapora girmiştir. En geniş grupta test sonucu anlamlı değilse daha sonra bir alt sayıda olan grup örneğin dördü yaş grubu çalışılmış onda da anlamlı sonuç çıkmadı ise ikili yaş grubu tanımlanan değişkenlerle karşılaştırılmıştır. Testin anlamlı bulunduğu tablo rapora konulmuştur. İstatistiksel test uygulanamıyor veya bütün gruplarda anlamlı test sonucu çıkmıyorsa tablo en geniş haliyle araştırma raporuna girmiştir. Diğer tanımlayan değişkenler de yaş değişkeni örneğinde anlatıldığı gibi en geniş gruptan başlanarak belirlenen en dar gruba kadar tanımlanan değişkenlerle karşılaştırılmış ve araştırma raporuna uygun tablo konulmuştur.

3.11. Etik Konular

Araştırma Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Yerel Etik Kurulu'na sunulmuş ve gerekli etik kurul izni alınmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığından ve Polatlı Belediyesi Başkanlığı'ndan izin alınmıştır. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009, Ankara) ile yapılan çalışmada isim bilgileri alınmamış, ankete katılım gönüllülük esasına bağlı olmuştur. Anketler uygulanmadan önce gönüllü katılımın sağlanması amacıyla personelin yazılı ve sözlü onayları alınmıştır. Tezin bir örneğinin Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'na verilmesine karar verilmiştir. İzin belgeleri araştırmanın Ekler bölümünde sunulmuştur.

3.12. Araştırmanın Takvimi

Tablo 3.12.1: Araştırmanın takvimi

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Araştırma Aşamaları	Tarih
Araştırmanın Planlanması	23.03.2009 – 25.06.2009
Literatür Tarama	23.03.2009 – 31.05.2010
Araştırmanın Ön Sunumu	29.06.2009
Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009)'nin Hazırlanması	23.03.2009 – 03.07.2009
Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009)'nin Ön Denemesi	06.07.2009 – 08.07.2009
Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009)'nin Uygulanması	13.07.2009 – 30.07.2009
Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009) ve Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009)'nin Uygulanması	03.08.2009 – 30.09.2009
Araştırmanın Analizi	01.10.2009 – 31.12.2009
Araştırmanın Raporunun Yazılması	01.01.2010 – 31.05.2010
Araştırmanın Sunumu	30.06.2010

3.13. Araştırmanın Bütçesi

Tablo 3.13.1: Araştırma bütçesi

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Araştırma Bütçe Kalemleri	TL
Ulaşım	1.250,00
Kırtasiye	1.250,00
Raporların Basımı	750,00
Toplam	3.250,00

Araştırmanın giderleri araştırmacı tarafından sağlanmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Personelin Afetlere Hazırlığı İle İlgili Bulgular

4.1.1. Personelin Bazı Sosyo Demografik Özellikleri İle İlgili Bulgular

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda yapılan bu çalışmaya katılanların yaş ortalaması $45,3 \pm 5,0$ (ortanca=46,0, alt-üst sınır=26-62) bulunmuştur.

Tablo 4.1.1.1: Araştırmaya katılan personelin bazı sosyo demografik özelliklerinin dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Sosyo Demografik Özellik	Sayı	%
<u>Yaş (n=424)</u>		
≤29	6	1,4
30-39	36	8,5
40-49	319	75,2
≥50	63	14,9
Ortalama±SS=45,3±5,0	Ortanca=46,0	Alt-üst sınır=26-62
<u>Cinsiyet (n=427)</u>		
Erkek	421	98,6
Kadın	6	1,4
<u>Öğrenim Durumu (n=427)</u>		
İlkokul Mezunu	33	7,7
Ortaokul Mezunu	113	26,5
Lise Mezunu	234	54,8
Üniversite Mezunu	47	11,0
<u>Medeni Durum (n=427)</u>		
Evli	414	97,0
Boşanmış	3	0,7
Ayrı yaşayan	1	0,2
Dul	3	0,7
Hiç evlenmemiş	6	1,4
<u>Sağlık Harcamalarını Karşılama Durumu (n=425)</u>		
Emekli Sandığı	362	85,2
Kamu kurumu	59	13,9
SSK	3	0,7
Kendisi	1	0,2

Araştırmaya katılan personelin %1,4'ü (6 kişi) 29 yaş ve altı, %8,5'i (36 kişi) 30-39 yaş, %75,2'si (319 kişi) 40-49 yaş, %14,9'u (63 kişi) 50 yaş ve üzeri grupta yer almıştır. Katılımcıların %98,6'sı (421 kişi) erkek, %1,4'ü (6 kişi) kadındır.

Çalışmaya katılanların, %7,7'si (33 kişi) ilkokul, %26,5'i (113 kişi) ortaokul, %54,8'i (234 kişi) lise, %11,0'ı (47 kişi) ise üniversite mezunu olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %97,0'ı (414 kişi) evli, %0,7'si (3 kişi) boşanmış, %0,2'si (1 kişi) ayrı yaşıyor, %1,4'ü (6 kişi) hiç evlenmemiş, %0,7'si (3 kişi) dul olduklarını ifade etmişlerdir. Sağlık harcamalarını karşılama durumuna katılımcılardan iki kişi yanıt vermemiştir. Geri kalan 425 kişinin %85,2'si (362 kişi) Emekli Sandığı, %13,9'u (59 kişi) kurumu, %0,7'si (3 kişi) SSK, %0,2'si (1 kişi) kendisi tarafından karşılandığını belirtmiştir (Tablo 4.1.1.1).

Katılımcılardan 17 kişi bu soruya yanıt vermemiştir, geri kalan 410 kişinin %95,4'ü (391 kişi) çocuklarının olduğunu ifade etmiştir. Çocuğu olanların çocuk sayısı ortalaması $2,4 \pm 0,8$ (ortanca=2,0, alt-üst sınır=1-6) olarak bulunmuştur. Çocuğu olanların %9,7'i (38 kişi) bir çocuğu, %51,7'si (202 kişi) iki çocuğu, %28,9'u (113 kişi) üç çocuğu, %9,7'si (38 kişi) ise dört ve üzeri çocuğu olduğunu ifade etmiştir.

Kırk iki kişi (%9,9) yabancı dil bildiğini, 381 kişi (%90,1) yabancı dil bilmediğini belirtmiş, dört kişi ise bu soruya yanıt vermemiştir. On yedi kişi İngilizce, üç kişi Almanca, yedi kişi Fransızca, bir kişi Gürcüce, bir kişi Urduca, bir kişi İngilizce-Arapça-Kürtçe bildiğini belirtmiştir. İki kişi bildikleri dil yerine "kısmen" ve "orta" yanıtını vermiş, on kişi ise bildikleri yabancı dili ifade etmemişlerdir.

4.1.2. Personelin bazı alışkanlıkları ile ilgili bulgular

Tablo 4.1.2.1: Araştırmaya katılan personelin sigara içme durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Sigara İçme Durumu	Sayı	%
Hiç İçmemiş	90	21,2
İçmiş Bırakmış	87	20,4
Halen İçiyor	248	58,4
Toplam	425	100,0

Araştırmaya katılanların sigara içme durumuna 425 kişi yanıt vermiştir. Sigara içme durumuna yanıt verenlerin %58,4'ü (248 kişi) halen sigara içtiğini, %20,4'ü (87 kişi) daha önce sigara içtiğini ancak bıraktığını, %21,2'si (90 kişi) hiç

sigara içmediğini belirtmiştir (Tablo 4.1.2.1) Halen sigara içenlerin 241'i günlük sigara içme adedini ve 243'ü ne kadar süredir sigara içtiğini belirtmişlerdir. Bir günde içilen ortalama sigara adedi halen içen grupta $22,0 \pm 10,2$ (ortanca=20,0, alt-üst sınır=1-70) adet olarak bulunmuştur. Halen sigara içen ve içilen sigara miktarını belirtenlerin %76,8'i (185 kişi) günde 20 adet ve daha az sigara içtiğini, %23,2'si (56 kişi) ise 20 adetten daha fazla sigara içtiğini belirtmişlerdir. Sigara içme süresi halen sigara içen grupta ortalama $24,5 \pm 8,2$ (ortanca=25,0, alt-üst sınır=2-42) yıl olarak bulunmuştur. Halen sigara içenlerden sigara içme süresini belirtenlerin %40,7'si (99 kişi) 20 yıl ve daha az süredir, %59,3'ü (144 kişi) 20 yıldan daha fazla süredir sigara içtiğini belirtmiştir. Daha önce sigara içmiş ve bırakmış olanların 79'u günlük sigara içme adedini ve 80'i sigara içme süresini belirtmişlerdir. Bu grupta içilen ortalama sigara sayısı günde $24,9 \pm 17,7$ (ortanca=20,0 alt-üst sınır=1-100) adet olarak belirlenmiştir. Sigara içmeyi bırakanların sigara içme süresi ortalaması $18,4 \pm 9,1$ (ortanca=19,0 alt-üst sınır 0,5-40) yıl olarak bulunmuştur. Daha önce sigara içenlerden sigara içme miktarını belirtenlerin %65,8'i (52 kişi) günde 20 adet ve daha az, %34,2'si (27 kişi) günde 20 adetten daha fazla sigara içtiğini belirtmiştir. Geçmişte sigara içenlerden sigara içme süresini belirtenlerin %67,5'i (54 kişi) 20 yıl ve daha az süredir, %32,5'i (27 kişi) 20 yıldan daha fazla süre sigara içmiş olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.1.2.2: Araştırmaya katılan personelin alkollü içki içme durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Alkollü İçki İçme Durumu	Sayı	%
Hiç İçmemiş	174	41,1
İçmiş Bırakmış	69	16,3
Halen İçiyor	180	42,6
Toplam	423	100,0

Araştırmaya katılanların alkollü içki içme durumuna 423 kişi yanıt vermiştir. Yanıt verenlerin %42,6'sı (180 kişi) halen alkollü içki içtiğini, %16,3'ü (69 kişi) daha önce alkollü içki içtiğini ancak bıraktığını, %41,1'i (174 kişi) alkollü içki hiç içmediğini belirtmiştir (Tablo 4.1.2.2). Halen alkollü içki içenlerin 176'sı, geçmişte alkollü içki içenlerin 65'i alkollü içki içme sıklıklarını belirtmişlerdir. Halen alkollü içki içenlerin %47,1'si (83 kişi) özel günlerde, %14,8'i (26 kişi) ayda bir, %30,7'si

(54 kişi) haftada bir, %5,7'si (10 kişi) gün aşırı, %1,7'i (3 kişi) her gün alkollü içki içtiklerini belirtmişlerdir. Halen alkollü içki içiyorum şeklinde ifade edenlerin 151'i alkollü içki içme sürelerini belirtmişlerdir. Alkollü içki içme süresi bu grupta ortalama $20,2 \pm 7,8$ (ortanca=20,0 alt-üst sınır=2-43) yıl olarak bulunmuştur. Alkollü içki içme süresini belirtenlerin %66,9'u (101 kişi) 20 yıl ve daha az süredir, %33,1'i (50 kişi) 20 yıldan fazla süredir alkollü içki içtiklerini ifade etmişlerdir. Daha önce alkollü içki içtiğini ancak bıraktığını belirten 69 kişinin 65'i alkollü içki içme sıklığını ortaya koymuştur. Alkollü içki içme sıklığını belirtenlerin %53,9'u (35 kişi) özel günlerde, %4,6'sı (3 kişi) ayda bir, %30,8'i (20 kişi) haftada bir, %7,7'si (5 kişi) gün aşırı, %3,0'ı (2 kişi) her gün geçmişte alkollü içki içtiklerini ifade etmişlerdir. Daha önce alkollü içki içtiğini ancak bıraktığını belirten 69 kişinin 56'sı alkollü içki içme sürelerini belirtmişlerdir. Bu grubun alkollü içki içme süresi ortalaması $12,0 \pm 7,9$ (ortanca=10,0, alt-üst sınır=0,42-35) yıl çıkmıştır. Alkollü içki içme süresini belirtenlerin bu grupta %89,3'ü (50 kişi), 20 yıl ve daha az, %10,7'si (6 kişi) ise 20 yıldan daha uzun süre alkollü içki içtiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.1.2.3: Araştırmaya katılan personelin yaşa göre bazı alışkanlıklarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Alışkanlık	<u>≤39</u>		<u>40-41</u>		<u>42-43</u>		<u>Yaş</u> <u>44-45</u>		<u>46-47</u>		<u>48-49</u>		<u>50<</u>		Ki kare	p
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Sigara İçme Durumu (n=422)</u>																
İçiyor veya İçmiş Bırakmış	30	71,4	33	76,7	33	75,0	56	75,7	73	83,9	53	76,8	54	85,7	5,584	0,471
Hiç içmemiş	12	28,6	10	23,3	11	25,0	18	24,3	14	16,1	16	23,2	9	14,3		
<u>Sigara Sayısı (Adet/Gün) (n=317)</u>																
≤20	24	82,8	28	84,9	24	77,4	38	71,7	48	69,6	33	67,4	40	75,5	5,417	0,492
>20	5	17,2	5	15,1	7	22,6	15	28,3	21	30,4	16	32,6	13	24,5		
<u>Sigara İçme Süresi (Yıl) (n=320)</u>																
≤20	27	93,1	22	68,8	19	59,4	14	27,5	31	43,1	21	41,2	18	34,0	45,292	<0,001
>20	2	6,9	10	31,2	13	40,6	37	72,6	41	56,9	30	58,8	35	66,0		
<u>Alkollü İçki İçme Durumu (n=420)</u>																
İçiyor veya İçmiş Bırakmış	18	42,9	31	72,1	34	79,1	50	67,6	49	56,3	37	53,6	28	45,2	22,93	0,001
Hiç içmemiş	24	57,1	12	27,9	9	20,9	24	32,4	38	43,7	32	46,4	34	54,8		
<u>Alkollü İçki İçme Süresi (Yıl) (n=207)</u>																
≤20	14	93,3	21	80,8	23	76,7	28	70,0	28	71,8	23	69,7	14	58,3	7,152	0,307
>20	1	6,7	5	19,2	7	23,3	12	30,0	11	28,2	10	30,3	10	41,7		
<u>Alkollü İçki İçme Sıklığı (n=239)</u>																
Her Gün	2	11,1	-	-	1	3,2	-	-	1	2,0	1	2,7	-	-		
Günaşırı	2	11,1	-	-	3	9,7	3	6,4	3	6,2	3	8,1	1	3,6	-	-
Haftada Bir	6	33,3	8	27,6	10	32,3	12	25,5	12	24,5	12	32,4	13	46,4		
Ayda Bir	5	27,8	5	17,2	3	9,7	3	6,4	6	12,2	5	13,6	2	7,1		
Özel Günlerde	3	16,7	16	55,2	14	45,1	29	61,7	27	55,1	16	43,2	12	42,9		

Sütun yüzdesi alınmıştır

İtfaiyecilerden 39 ve altı yaşında olanların %93,1'i (27 kişi), 40-41 yaşındakilerin %68,8'i (22 kişi), 42-43 yaşındakilerin %59,4'ü (19 kişi), 44-45 yaşındakilerin %27,5'i (14 kişi), 46-47 yaşındakilerin %43,1'i (31 kişi), 48-49 yaşındakilerin %41,2'si (21 kişi), 50 yaş ve üzeri grubun %34,0'ü (18 kişi) yirmi yıl veya daha az süre sigara içmiş veya içmektedir (Ki kare=45,292, $p<0,001$). Araştırmaya katılanlardan 39 ve altı yaşında olanların %42,9'u (18 kişi), 40-41 yaşındakilerin %72,1'i (31 kişi), 42-43 yaşındakilerin %79,1'i (34 kişi), 44-45 yaşındakilerin %67,6'sı (50 kişi), 46-47 yaşındakilerin %56,3'ü (49 kişi), 48-49 yaşındakilerin %53,6'sı (37 kişi), 50 yaş ve üzeri grubun %45,2'si (28 kişi) alkollü içki içmiş veya halen içmektedir (Ki kare=22,930, $p=0,001$). Araştırmaya katılan personelin yaşa göre sigara içme durumu, günlük içilen / içilmiş sigara sayısı, alkollü içki içme süresi, alkollü içki içme sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır sırasıyla ($p=0,471$, $p=0,492$, $p=0,307$) (Tablo 4.1.2.3). Sigara içme süresi ile ilgili istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan yaş grupları 39 ve altı ve 40-41, alkollü içki içme durumu ile ilgili istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan yaş grupları 40-41, 42-43, 44-45 olmuştur.

Tablo 4.1.2.4: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre bazı alışkanlıklarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Alışkanlık	Öğrenim Durumu								Ki kare	p
	İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Üniversite Mezunu			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Sigara İçme Durumu (n=425)</u>										
İçiyor veya İçmiş Bırakmış	26	78,8	96	85,0	180	77,6	33	70,2	4,846	0,183
Hiç içmemiş	7	21,2	17	15,0	52	22,4	14	29,8		
<u>Sigara Sayısı (Adet/Gün) (n=320)</u>										
≤20	20	80,0	67	72,8	124	72,1	26	83,9	2,432	0,488
>20	5	20,0	25	27,2	48	27,9	5	16,1		
<u>Sigara İçme Süresi (Yıl) (n=323)</u>										
≤20	15	62,5	37	39,8	80	45,7	21	67,7	9,703	0,021
>20	9	37,5	56	60,2	95	54,3	10	32,3		
<u>Alkollü İçki İçme Durumu (n=423)</u>										
İçiyor veya İçmiş Bırakmış	16	48,5	70	62,5	138	59,7	25	53,2	2,777	0,427
Hiç içmemiş	17	51,5	42	37,5	93	40,3	22	46,8		
<u>Alkollü İçki İçme Süresi (Yıl) (n=207)</u>										
≤20	8	80,0	44	68,8	83	74,8	16	72,7	1,012	0,798
>20	2	20,0	20	31,2	28	25,2	6	27,3		
<u>Alkollü İçki İçme Sıklığı (n=241)</u>										
Her Gün	-	-	-	-	5	3,7	-	-	-	-
Günaşırı	-	-	6	8,8	7	5,2	2	8,0		
Haftada Bir	1	7,1	26	38,2	40	29,9	7	28,0		
Ayda Bir	2	14,3	4	5,9	20	14,9	3	12,0		
Özel Günlerde	11	78,6	32	47,1	62	46,3	13	52,0		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre bazı alışkanlıkları incelenmiştir. Personelin öğrenimine göre sigara içme durumu, günde içilen sigara sayısı, alkollü içki içme durumu, alkollü içki içme süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır sırasıyla ($p=0,183$, $p=0,488$, $p=0,427$, $p=0,798$). Katılımcıların öğrenimine göre alkollü içki içme sıklığı karşılaştırılmış ancak istatistiksel test yapılamamıştır. Çalışanlardan ilkökul mezunu olanların %62,5'i (15 kişi), ortaokul mezunlarının %39,8'i (37 kişi), lise mezunlarının %45,7'si (80 kişi), üniversite mezunlarının %67,7'si (21 kişi) yirmi yıl ve daha az süre sigara içmiş veya halen içmekte olduğunu belirtmiştir (Ki kare=9,703, $p=0,021$) (Tablo 4.1.2.4).

Öğrenime göre sigara içme süresi karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup üniversite mezunlarıdır.

4.1.3. Personelin sağlık durumları ile ilgili bulgular

Tablo 4.1.3.1: Araştırmaya katılan personelin sürekli ilaç kullanmasını gerektiren hastalığı olmasına göre dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hastalık durumu	Sayı	%
Var	117	27,4
Yok	310	72,6
Toplam	427	100,0

Araştırmaya katılanların %27,4'ü (117 kişi) sürekli ilaç kullanmasını gerektirecek bir hastalığı olduğunu ifade etmiştir (Tablo 4.1.3.1). Katılımcılar birden fazla sayıda hastalık belirtmişlerdir. Hastalığı olan katılımcıların %24,8'i (29 kişi) bel fitiği, %15,4'ü (18 kişi) hipertansiyon %15,4'ü (18 kişi) şeker hastalığı, %12,8'i (15 kişi) kalp hastalığı %5,1'i (6 kişi) boyun fitiği, %2,6'sı bel ağrısı, %0,9'u (1 kişi) boyunda düzleşme, %0,9'u (1 kişi) diz eklem ağrısı olduğunu belirtmiştir. Hastalık adlarının dağılımı ile belirtilen ilk dört hastalığın süreleri ve tanımlayıcı istatistikleri Ek Tablo 1 ve Ek Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 4.1.3.2: Araştırmaya katılan personelin yaşa göre herhangi bir hastalığı olması durumu
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hastalık Durumu	Yaş														Toplam	
	≤39		40-41		42-43		44-45		46-47		48-49		50≤		Sayı	%
Var	5	11,9	6	14,0	15	34,1	18	24,3	23	26,1	29	41,4	19	30,2	115	27,1
Yok	37	88,1	37	86,0	29	65,9	56	75,7	65	73,9	41	58,6	44	69,8	309	72,9
Toplam*	42	9,9	43	10,1	44	10,4	74	17,4	88	20,8	70	16,5	63	14,9	424	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir.

Ki kare=17,652 p=0,007

Araştırmaya katılan personelin yaşları ile hastalığı olması durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Ki kare=17,652, p=0,007). Katılımcılardan 39 ve altı yaşında olanların %11,9'u (5 kişi), 40-41 yaşındakilerin %14,0'ı (6 kişi), 42-43 yaşındakilerin %34,1'i (15 kişi), 44-45 yaşındakilerin %24,3'ü (18 kişi), 46-47 yaşındakilerin %26,1'i (23 kişi), 48-49 yaşındakilerin %41,4'ü (29 kişi), 50 yaş ve üstündekilerin %30,2'si (19 kişi) hastalığının olduğunu ifade etmiştir (Tablo 4.1.3.2).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan 48-49 yaş grubu olmuştur.

Tablo 4.1.3.3: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre bazı sağlık özelliklerinin dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Sağlık Özelliği	Öğrenim Durumu								Ki kare	p
	İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Üniversite Mezunu			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Hastalık (n=427)</u>										
Var	5	15,2	29	25,7	75	32,0	8	17,0	7,750	0,051
Yok	28	84,8	84	74,3	159	68,0	39	83,0		
<u>Görevde Hastalık / Yaralanma Durumu (n=403)</u>										
Afet ya da Yangında Hastalık / Yaralanma Yaşamamış	27	90,0	67	63,2	132	59,7	31	67,4	10,772	0,013
Afet ya da Yangında Hastalık / Yaralanma Yaşamış	3	10,0	39	36,8	89	40,3	15	32,6		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre bazı sağlık özellikleri incelenmiştir. Personelden ilkokul mezunu olanların %15,2'si (5 kişi), ortaokul mezunlarının %25,7'si (29 kişi), lise mezunlarının %32,0'ı (75 kişi), üniversite mezunlarının %17,0'ı (8 kişi) hastalığının olduğunu belirtmiştir (Ki kare=7,75, p=0,051). Katılımcılardan ilkokul mezunu olanların %10,0'ı (3 kişi), ortaokul mezunlarının %36,8'i (39 kişi), lise mezunlarının %40,3'ü (89 kişi), üniversite mezunlarının %32,6'sı (15 kişi) görev esnasında hastalık / yaralanma yaşadığını belirtmiştir (Ki kare=10,772, p=0,013) (Tablo 4.1.3.3).

Görevde hastalık / yaralanma durumu ile ilgili istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup ilkokul mezunlarıdır.

Tablo 4.1.3.4: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma süresine göre hastalığı olma durumları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hastalık Durumu	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>						<u>Toplam</u>	
	<u>≤15</u>		<u>16-20</u>		<u>21≤</u>		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Var	25	21,9	43	25,8	49	35,3	117	27,9
Yok	89	78,1	124	74,2	90	64,7	303	72,1
Toplam*	114	27,1	167	39,8	139	33,1	420	100,0
							Ki kare=6,144	p=0,046

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %21,9'u (25 kişi), 16-20 yıl kurumda çalışanların %25,8'i (43 kişi), 21 yıl veya daha uzun süre ile kurumda çalışanların %35,3'ü (49 kişi) hastalıklarının olduğunu belirtmişlerdir (Ki kare=6,144, p=0,046) (Tablo 4.1.3.4).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup kurumda çalışma süresi 21 yıl ve üstü olan gruptur.

Tablo 4.1.3.5: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma süresine göre her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
Düzenli Sağlık Kontrolü	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yapılıyor veya Yapılıyor Ama Yeterli Değil	52	82,5	38	76,0	120	72,3	102	79,7	8	88,9	320	76,9
Yapılmıyor	11	17,5	12	24,0	46	27,7	26	20,3	1	11,1	96	23,1
Toplam*	63	15,1	50	12,0	166	39,9	128	30,8	9	2,2	416	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=4,429 p=0,351

Araştırmaya katılanlardan 10 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %82,5'i (52 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %76,0'ı (38 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %72,3'ü (120 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %79,7'si (102 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %88,9'u (8 kişi) her yıl düzenli sağlık kontrolü yapıldığını veya yapıldığını ancak bu kontrolün yeterli olmadığını belirtmişlerdir (Ki kare=4,429, p=0,351) (Tablo 4.1.3.5).

Tablo 4.1.3.6: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre görevde hastalık / yaralanma yaşama durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Görevde Hastalık / Yaralanma Yaşama Durumu	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Afet ya da Yangında Hastalık / Yaralanma Yaşamamış	50	84,8	33	66,0	106	65,4	62	50,4	5	62,5	256	59,6
Afet ya da Yangında Hastalık / Yaralanma Yaşamış	9	15,2	17	34,0	56	34,6	61	49,6	3	37,5	146	40,4
Toplam*	59	14,7	50	12,4	162	40,3	123	30,6	8	2,0	402	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=21,027 p<0,001

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl ve daha az süre kurumda çalışanların %15,2'si (9 kişi), 11-15 yıl kurumda çalışanların %34,0'ı (17 kişi), 16-20 yıl çalışanların %34,6'sı (56 kişi), 21-25 yıl çalışanların %49,6'sı (61 kişi), 26 yıl ve üstü süredir çalışanların %37,5'i (3 kişi) görevde hastalık / yaralanma yaşamıştır (Ki kare=21,027, p<0,001) (Tablo 4.1.3.6).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan gruplar 10 ve altı, 21-25 yıl kurumda çalışanlardır.

Tablo 4.1.3.7: Araştırmaya katılan personelin işe giriş muayenesi ve düzenli sağlık kontrolü yapılma durumlarının dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İşe Giriş Muayenesi/Düzenli Sağlık Kontrolü Yapılma Durumu	Sayı	%
<u>İşe Giriş Muayenesi (n=423)</u>		
Yapılmış	382	90,3
Yapılmamış	22	5,2
Hatırlamıyor	14	3,3
Bilmiyor	5	1,2
<u>Düzenli Sağlık Kontrolü (n=425)</u>		
Yapılıyor	245	57,7
Yapılıyor Ama Yeterli Değil	78	18,4
Yapılmıyor	100	23,5
Fikri Yok	2	0,4

Araştırmaya katılanlardan işe giriş muayenesi yapılma durumu ile ilgili soruya yanıt verenlerin %90,3'ü (382 kişi) işe girerken işe giriş muayenesi olduğunu, %5,2'si (22 kişi) işe giriş muayenesi olmadığını, %3,3'ü (14 kişi) bu muayeneyi hatırlamadığını, %1,2'si (5 kişi) böyle bir muayeneyi bilmediğini ifade etmiştir. Katılımcılardan her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılması ile ilgili soruya yanıt verenlerin %57,7'si (245 kişi) her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılıyor, %18,4'ü (78 kişi) yapılıyor, ancak yeterli değil, %23,5'i (100 kişi) her yıl düzenli sağlık kontrolü yapılmıyor şeklinde yanıt vermiştir (Tablo 4.1.3.7).

Tablo 4.1.3.8: Araştırmaya katılan personelin herhangi bir afet ya da yangında görev yaparken hastalanma ya da yaralanma durumu ile ilgili özellikler (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hastalık ya da Yaralanma İle İlgili Özellikler	Sayı	%
<u>Görev Yaparken Yaralanma / Hastalanma Durumu (n=403)</u>		
Afette ya da Yangında Yaralanma / Hastalık Yaşamamış	243	60,3
Yangında Yaralanma / Hastalık Yaşamış	118	29,3
Afette ve Yangında Yaralanma / Hastalık Yaşamış	21	5,2
Afette Yaralanma / Hastalık Yaşamış	7	1,7
Afette ya da Yangında Görev Almamış	14	3,5
<u>Görev Yaparken Yaralanma / Hastalanma Durumlarının Dağılımı (n=146)¹</u>		
Dumandan Etkilenme	34	23,3
Yanma	29	19,9
Kırık	20	13,7
Yüksekten Düşme	20	13,7
Kesi	15	10,3
Yaralanma	15	10,3
Bel Fıtığı	8	5,5
Kaslarda Ezilme	7	4,8
Yabancı Cisim Batması	7	4,8
Trafik Kazası	7	4,8
Ayak Burkulması	7	4,8
İncinme	6	4,1
Yabancı Cisim Çarpması	6	4,1
Psikolojik Yıpranma	3	2,1
Kafa Travması	3	2,1
Akciğer Hastalığı	3	2,1
Bel Ağrısı	2	1,4
Boyun Fıtığı	2	1,4
Elektrik Çarpması	2	1,4
Araçtan Düşme	2	1,4
Baygınlık Geçirme	2	1,4
Göbek Fıtığı	1	0,7
Kalp Krizi	1	0,7
Dizanteri	1	0,7
Hepatit B	1	0,7
Köpek Isırması	1	0,7
Grip	1	0,7
Basur	1	0,7
Mide Kanaması	1	0,7
Ülser	1	0,7
Vücutta Kireçlenme	1	0,7
Kulak Zarı Ameliyatı	1	0,7
By Pass Ameliyatı	1	0,7

¹Birden fazla yanıt nedeniyle, yüzdeler yaralanmış / hastalanmış kişilerin toplamı üzerinden alınmıştır, tabloda belirtilen görev yaparken yaşanmış durumlar kişi beyanlarıdır

Katılımcılardan herhangi bir afet ya da yangında görev yaparken yaralanma / hastalık durumları ile ilgili soruya yanıt verenlerin %60,3'ü (243 kişi) afette ya da yangında yaralanma / hastalık yaşamadığını, %29,3'ü (118 kişi) yangında yaralanma / hastalık yaşadığını, %5,2'si (21 kişi) afette ve yangında yaralanma / hastalık yaşadığını, %1,7'si (7 kişi) afette yaralanma / hastalık yaşadığını, %3,5'i (14 kişi) ise afette ya da yangında görev almadığını belirtmiştir. Herhangi bir afet ya da yangında görev yaparken görev esnasında yaşanan yaralanma / hastalıklarla ilgili olarak bu durumu yaşayanların %23,3'ü (34 kişi) dumandan zehirlenme, %19,9'u (29 kişi) yanma, %13,7'si (20 kişi) kırık, %13,7'si (20 kişi) yüksekten düşme, %10,3'ü (15 kişi) kesi, %10,3'ü (15 kişi) yaralanma geçirdiğini ifade etmiştir (Tablo 4.1.3.8).

4.1.4. Personelin meslekleri ve çalışılan kurumla ilgili bazı bulguları

Tablo 4.1.4.1: Araştırmaya katılan personelin çalışma sürelerine göre dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Çalışma Süresi (Yıl)	Sayı	%
<u>Meslekte Geçen Süre (n=421)</u>		
≤10	41	9,7
11-20	224	53,2
21-30	151	35,9
31≤	5	1,2
Ortalama±SS=18,3±5,8	Ortanca=17,0	Alt-üst sınır=1-38
<u>Kurumda Çalışma Süresi (n=420)</u>		
≤10	63	15,0
11-20	218	51,9
21-30	134	31,9
31≤	5	1,2
Ortalama±SS=17,4±6,4	Ortanca=17,0	Alt-üst sınır=0,5-38

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılan itfaiyecilerin meslekte geçen sürelerinin dağılımı değerlendirildiğinde, meslekte geçen yıl sorusunu yanıtlayanların ortalama 18,3±5,8

(alt-üst sınır=1-38, ortanca=17,0) yıldır ve bunların %53,2'sinin (224 kişi) 11–20, %35,9'unun (151 kişi) 21-30, %9,7'sinin (41 kişi) 1–10 yıldır itfaiyecilik yaptıkları anlaşılmıştır. Kurumda çalışma süresi ile ilgili dağılım değerlendirildiğinde bu soruyu yanıtlayanların ortalama $17,4 \pm 6,4$ (alt-üst sınır=0,5-38, ortanca=17,0) yıldır ve bunların %51,9'unun (218 kişi) 11–20, %31,9'unun (134 kişi) 21-30, %15,0'ının (63 kişi) 1–10 yıldır kurumda çalıştıkları belirlenmiştir (Tablo 4.1.4.1).

Tablo 4.1.4.2: Araştırmaya katılan personelin görev ünvanlarına göre dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Görev Ünvanı	Sayı	%
İtfaiye Müdür Yardımcısı	1	0,2
Şube Müdürü	3	0,7
İtfaiye Amiri	27	6,4
Zabıta Amiri	3	0,7
İtfaiye Başçavuşu	4	0,9
İtfaiye Çavuşu	21	5,0
İtfaiye Onbaşı	44	10,5
İtfaiye Eri	162	38,3
Baş Şoför	5	1,2
Şoför	124	29,4
Santral Görevlisi	7	1,7
Telsiz Operatörü	5	1,2
Büro Çalışanı	3	0,7
Kontrol Teknik Personeli	3	0,7
Dalgıç	3	0,7
K9 Eğitmeni	2	0,5
Sekreter	1	0,2
Hizmetli	1	0,2
Aşçı	1	0,2
Teknisyen	1	0,2
Bilgisayar İşletmeni	1	0,2
Yemekhane Şefi	1	0,2
Toplam	423	100,0

Araştırmaya katılanlardan görev ünvanlarını belirtenlerin %38,3'ü (162 kişi) itfaiye eri, %29,4'ü (124 kişi) şoför, %10,5'i (44 kişi) itfaiye onbaşı, %6,4'ü (27 kişi) itfaiye amiri, %5,0'ı (21 kişi) itfaiye çavuşu, olduğunu belirtmiştir (Tablo 4.1.4.2).

Tablo 4.1.4.3: Araştırmaya katılan personelin çalışma sırasında çalıştıkları istasyonlara göre dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İstasyonu (Grup Amirliği, müfreze)	Sayı	%
İskitler Merkez Grup Amirliği	125	29,3
Kurtuluş Grup Amirliği	30	7,0
Sincan Grup Amirliği	30	7,0
Batıkent Grup Amirliği	28	6,6
Siteler Grup Amirliği	25	5,9
Keçiören Grup Amirliği	24	5,6
Esat Grup Amirliği	21	4,9
Kayaş Grup Amirliği	18	4,2
Çayyolu Grup Amirliği	13	3,0
Çubuk Grup Amirliği	13	3,0
Gölbaşı Grup Amirliği	13	3,0
Etimesgut Grup Amirliği	11	2,6
Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi	8	1,9
Altınpark Grup Amirliği	8	1,9
Ahiboz Grup Amirliği	8	1,9
Hisar Müfrezesi	6	1,4
AŞTİ Grup Amirliği	6	1,4
Temelli Grup Amirliği	6	1,4
Lalabel Grup Amirliği	6	1,4
Kazan Grup Amirliği	6	1,4
Kalecik Grup Amirliği	6	1,4
Balâ Grup Amirliği	6	1,4
Ayaş Grup Amirliği	5	1,2
Akyurt Grup Amirliği	5	1,2
Toplam	427	100,0

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılanların çalışma sırasında çalıştıkları istasyonlara göre dağılımı değerlendirildiğinde katılımcıların %29,3'ü (125 kişi) Merkez İskitler, %7,0'ı (30 kişi) Kurtuluş, %7,0'ı (30 kişi) Sincan, %6,6'sı (28 kişi) Batıkent, %5,9'u (25 kişi) Siteler, %5,6'sı (24 kişi) Keçiören, %4,9'u (21 kişi) Esat, %4,2'si (18 kişi) Kayaş, %3,0'ı (13 kişi) Çayyolu, %3,0'ı (13 kişi) Çubuk, %3,0'ı (13 kişi) Gölbaşı, %2,6'sı (11 kişi) Etimesgut Grup Amirliği'nde geri kalan %17,9'u (76 kişi), Ahiboz, Akyurt, Altınpark, AŞTİ, Ayaş, Balâ Grup Amirlikleri Cumhurbaşkanlığı Köşkü Müfrezesi, Hisar Müfrezesi, Kalecik, Kazan, Lalabel Temelli Grup Amirliklerinde çalışmaya katılmışlardır (Tablo 4.1.4.3).

4.1.5. Personelin afete hazırlık durumları ve afet deneyimleri ile ilgili bulgular

Tablo 4.1.5.1: Araştırmaya katılan personelin iş yerinde mesleki spor yapmaları ile ilgili özelliklerine göre dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İş Yerinde Mesleki Spor Yapma İle İlgili Özellikler	Sayı	%
<u>Mesleki Spor Yapma Durumu (n=422)</u>		
Evet	105	24,9
Hayır	317	75,1
<u>Mesleki Spor Yapma Sıklığı (Haftada) (n=81)</u>		
≤ 1	26	32,1
$1 < \text{Sıklık} < 3$	29	35,8
$3 \leq$	26	32,1
Ortalama $\pm$ SS=2,2 $\pm$ 1,3	Ortanca=2,0	Alt-üst sınır=1-7
<u>Mesleki Spor Yapma Süresi (Her seferde, saat) (n=75)</u>		
≤ 1	50	66,7
> 1	25	33,3
Ortalama $\pm$ SS=1,3 $\pm$ 0,7	Ortanca=1,0	Alt-üst sınır=0,25-3

Araştırmaya katılanlardan iş yerinde mesleki spor yapma ile ilgili soruya yanıt verenlerin %75,1'i (317 kişi) mesleki spor yapmadığını, %24,9'u (105 kişi) ise iş yerinde mesleki spor yaptığını belirtmişlerdir. Mesleki spor yapan ve haftadaki sıklığını belirtenlerin %32,1'i (26 kişi) haftada bir ve daha az, %35,8'i (29 kişi) haftada bir ile üç sefer arası, %32,1'i (26 kişi) haftada üç ve daha fazla sıklıkta mesleki spor yaptıklarını belirtmiştir. Mesleki spor yapma sıklığı ortalaması haftada $2,2 \pm 1,3$ (alt-üst sınır=1-7, ortanca=2,0) kez olarak bulunmuştur. Mesleki spor yapan ve mesleki spor süresini belirtenlerin, her seferinde olmak üzere, %66,7'si (50 kişi) bir saat veya daha az, %33,3'ü (25 kişi) ise bir saatten daha fazla süre mesleki spor yaptığını belirtmişlerdir. Mesleki spor yapma süresi ortalaması $1,3 \pm 0,7$ saat (alt-üst sınır=0,25-3 saat, ortanca=1,0 saat) bulunmuştur (Tablo 4.1.5.1).

Tablo 4.1.5.2: Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre mesleki spor yapma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Mesleki Spor Yapma Durumu	Yaş								Toplam	
	<u>≤39</u>		<u>40-44</u>		<u>45-49</u>		<u>50≤</u>			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yapıyor	14	33,3	21	17,1	49	25,3	21	34,4	105	25,0
Yapmıyor	28	66,7	102	82,9	145	74,7	40	65,6	315	75,0
Toplam*	42	10,0	123	29,3	194	46,2	61	14,5	420	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir.

Ki kare=8,575 p=0,036

Personelin yaşları ile mesleki spor yapma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Ki kare=8,575, p=0,036). Çalışmaya katılanlardan mesleki spor yapmayanların %66,7'si (28 kişi) 39 ve altı, %82,9'u (102 kişi) 40-44, %74,7'si (145 kişi) 45-49, %65,6'sı (40 kişi) 50 ve üstü yaş grubundadırlar (Tablo 4.1.5.2).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup 40-44 yaş grubudur.

Tablo 4.1.5.3: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre mesleki spor yapma durumları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Mesleki Spor Yapma Durumu	<u>Öğrenim Durumu</u>									
	<u>İlkokul Mezunu</u>		<u>Ortaokul Mezunu</u>		<u>Lise Mezunu</u>		<u>Üniversite Mezunu</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yapıyor	11	33,3	22	19,6	67	29,0	5	10,9	105	24,9
Yapmıyor	22	66,7	90	80,4	164	71,0	41	89,1	317	75,1
Toplam*	33	7,9	112	26,5	231	54,7	46	10,9	422	100,0

*Satur yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=9,839 p=0,02

Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumları ile mesleki spor yapma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Ki kare=9,839, p=0,02). İlkokul mezunlarının %66,7'si (22 kişi), ortaokul mezunlarının %80,4'ü (90 kişi), lise mezunlarının %71,0'ı (164 kişi), üniversite mezunlarının %89,1'i (41 kişi) mesleki spor yapmamaktadır (Tablo 4.1.5.3).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup üniversite mezunlarıdır.

Tablo 4.1.5.4: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre mesleki spor yapma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Mesleki Spor Yapma Durumu	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yapıyor	19	30,2	6	11,8	36	21,7	35	27,1	8	88,9	104	24,9
Yapmıyor	44	69,8	45	88,2	130	78,3	94	72,9	1	11,1	314	75,1
Toplam*	63	15,1	51	12,2	166	39,7	129	30,9	9	2,1	418	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=26,319 p<0,001

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %30,2'si (19 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %11,8'i (6 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %21,7'si (36 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %27,1'i (35 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %88,9'u (8 kişi) mesleki spor yapmaktadır (Ki kare=26,319, p<0,001) (Tablo 4.1.5.4).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup 26 yıl ve üstü süre kurumda çalışanlardır.

Tablo 4.1.5.5: Araştırmaya katılan personelin sigara içme durumlarına göre mesleki spor yapma ile ilgili özellikleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Mesleki Spor Yapma İle İlgili Özellik	Sigara İçme Durumu				Ki kare	p
	İçiyor veya İçmiş Bırakmış		Hiç içmemiş			
	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Mesleki Spor Yapma Durumu (n=420)</u>						
Yapıyor	77	23,3	27	30,3	1,884	0,170
Yapmıyor	254	76,7	62	69,7		
<u>Mesleki Spor Yapma Sıklığı (Haftada) (n=81)</u>						
≤1	21	33,9	5	26,3	1,157	0,561
1<Sıklık<3	23	37,1	6	31,6		
3≤	18	29,0	8	42,1		
<u>Mesleki Spor Yapma Süresi (Saat) (n=75)</u>						
≤1	38	66,7	12	66,7	-	-
1<	19	33,3	6	33,3		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelden sigara içen veya içmiş bırakmış olanların %76,7'si (254 kişi), sigara içmeyenlerin %69,7'si (62 kişi) mesleki spor yapmamaktadır (Ki kare=1,884, p=0,17). Katılımcılardan sigara içen veya içmiş bırakmış olanların %33,9'u (21 kişi), sigara içmeyenlerin %26,3'ü (5 kişi) haftada bir veya daha az sıklıkta mesleki spor yapmaktadır (Ki kare=1,157, p=0,561). Personelden sigara içen veya içmiş bırakmış olanların %66,7'si (38 kişi), sigara içmeyenlerin de %66,7'si (12 kişi) mesleki spor yapma süresini her seferinde bir saat veya daha az süre olarak belirtmişlerdir (Tablo 4.1.5.5).

Tablo 4.1.5.6: Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre işyerinde mesleki spor yapma ile ilgili bazı özelliklerin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İşyerinde Mesleki Spor Yapma İle ilgili Özellik	Yaş				Ki kare	p
	≤45		46<			
	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Mesleki Spor Yapma Sıklığı (Haftada) (n=81)</u>						
≤1	14	36,8	12	27,9	0,774	0,679
1<Sıklık<3	13	34,2	16	37,2		
3≤	11	29,0	15	34,9		
<u>Mesleki Spor Yapma Süresi (Saat) (n=75)</u>						
≤1	22	66,7	28	66,7	-	1,000
1<	11	33,3	14	33,3		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Katılımcıların yaşları ile mesleki spor yapma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Ki kare=0,774, p=0,679). Personelin 45 yaş veya altında olanlarının %36,8'i (14 kişi), 46 yaş ve üstü olanların %27,9'u (12 kişi) haftada bir veya daha az sayıda mesleki spor yaptıklarını belirtmişlerdir. Yaşlar ile mesleki spor yapma süresi arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p=1,0). Katılımcıların 45 yaş veya altında olanlarının %66,7'si (22 kişi), 46 yaş ve üstü olanların %66,7'si (28 kişi) her seferinde bir saat ve daha az süre mesleki spor yapmaktadır (Tablo 4.1.5.6).

Tablo 4.1.5.7: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumuna göre işyerinde mesleki spor yapma ile ilgili bazı özellikleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İşyerinde Mesleki Spor Yapma İle İlgili Özellik	Öğrenim Durumu				Ki kare	p
	Ortaokul ve Altı		Lise ve Üstü			
	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Mesleki Spor Yapma Sıklığı</u> (Haftada) (n=81)						
≤1	11	39,3	15	28,3	2,351	0,309
1<Sıklık<3	11	39,3	18	34,0		
3≤	6	21,4	20	37,7		
<u>Mesleki Spor Yapma Süresi</u> (Saat) (n=75)						
≤1	17	70,8	33	64,7	0,069	0,793
1<	7	29,2	18	35,3		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılanların mesleki spor yapma ile ilgili bazı özellikleri değerlendirildiğinde ortaokul ve altı öğrenim görenlerin %39,3'ü (11 kişi), lise ve üstü öğrenim görenlerin %28,3'ü (15 kişi) haftada bir veya daha az sıklıkta spor yaptıklarını ifade etmişlerdir (Ki kare=2,351, p=0,309). Personelden ortaokul ve altı öğrenim görenlerin %70,8'i (17 kişi), lise ve üstü öğrenim görenlerin %64,7'si (33 kişi) her seferinde bir saat veya daha az süreyle mesleki spor yaptığını belirtmiştir (Ki kare=0,069, p=0,793) (Tablo 4.1.5.7).

Tablo 4.1.5.8: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre işyerinde mesleki spor yapma ile ilgili bazı özellikleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İşyerinde Mesleki Spor Yapma İle İlgili Özellik	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>						Ki kare	p
	<u>≤15</u>		<u>16-20</u>		<u>21≤</u>			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Mesleki Spor Yapma Sıklığı</u> (Haftada) (n=81)								
≤1	8	42,1	12	38,7	6	19,3	6,605	0,158
1<Sıklık<3	5	26,3	13	41,9	11	35,5		
3≤	6	31,6	6	19,4	14	45,2		
<u>Mesleki Spor Yapma Süresi</u> (Saat) (n=75)								
≤1	11	64,7	21	72,4	18	62,1	0,736	0,692
1<	6	35,3	8	27,6	11	37,9		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %42,1'i (8 kişi), 16-20 yıl kurumda çalışanların %38,7'si (12 kişi), 21 yıl veya daha uzun süre ile kurumda çalışanların %19,3'ü (6 kişi) haftada bir veya daha az sıklıkla mesleki spor faaliyeti yapmaktadır (Ki kare=6,605, p=0,158). Katılımcılardan 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %64,7'si (11 kişi), 16-20 yıl kurumda çalışanların %72,4'ü (21 kişi), 21 yıl veya daha uzun süre ile kurumda çalışanların %62,1'i (18 kişi) her seferinde yapılan mesleki spor yapma süresini bir saat ve daha az olarak belirtmişlerdir (Ki kare=0,736, p=0,692) (Tablo 4.1.5.8).

Tablo 4.1.5.9: Araştırmaya katılan personelin hastalık durumlarına göre mesleki spor yapmalarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2009)

İşyerinde Mesleki Spor Yapma İle İlgili Özellik	Hastalık Durumu				Ki kare	p
	Var		Yok			
	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Mesleki Spor Yapma Durumu (n=422)</u>						
Yapıyor	33	28,2	72	23,6	0,957	0,328
Yapmıyor	84	71,8	233	76,4		
<u>Mesleki Spor Yapma Sıklığı (Haftada) (n=81)</u>						
≤1	7	29,2	19	33,3	0,510	0,775
1<Sıklık<3	10	41,6	19	33,3		
3≤	7	29,2	19	33,3		
<u>Mesleki Spor Yapma Süresi (Saat) (n=75)</u>						
≤1	13	65,0	37	67,3	0,034	0,854
1<	7	35,0	18	32,7		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelden hastalığı olanların %71,8'i (84 kişi), hastalığı olmayanların %76,4'ü (233 kişi) mesleki spor yapmamaktadır (Ki kare=0,957, p=0,328). Hastalığı olanların %29,2'si (7 kişi), hastalığı olmayanların da %33,3'ü (19 kişi) mesleki spor yapma sıklığını bir veya daha az sıklıkla olduğunu ifade etmiştir (Ki kare=0,510, p=0,775). Çalışmaya katılanlardan hastalığı olanların %65,0'ı (13 kişi), hastalığı olmayanların ise %67,3'ü (37 kişi) her seferinde bir saat veya daha az süre mesleki spor faaliyeti yaptıklarını söylemişlerdir (Ki kare=0,034, p=0,854) (Tablo 4.1.5.9).

Tablo 4.1.5.10: Araştırmaya katılan personelin ilk yardım kursu alma durumu ile ilgili bazı özellikleri

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İlk Yardım Kursu İle İlgili Özellik	Sayı	%
<u>İlk Yardım Kursu Alma (n=421)</u>		
Almış	375	89,1
Almamış	46	10,9
<u>İlk Yardım Kursu Alınan Yer (n=354)¹</u>		
Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı	259	73,2
Hızır Acil (112 Acil Yardım)	35	9,9
Üniversite (Hacettepe, GATA, Gazi)	31	8,8
Sivil Savunma Müdürlüğü	21	5,9
Sağlık Bakanlığı İl Sağlık Müdürlüğü	13	3,7
Sürücü Kursu	5	1,4
Belediye Hastanesi	4	1,1
Askerlikte	4	1,1
Kızılay	3	0,9
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	2	0,6
Diğer ²	17	4,8
<u>Katılanlara Göre İlk Yardım Becerisinin</u>		
<u>Değerlendirilmesi (n=373)</u>		
Yeterli	185	49,6
Yetersiz	134	35,9
Fikri yok	54	14,5
<u>İlk Yardım Kursu Alma Süresi (Gün) (n=319)¹</u>		
1-7	189	59,3
8-14	31	9,7
15-21	55	17,2
22-29	3	0,9
≥30	75	23,5
Ortalama±SS=15,6±18,7	Ortanca=7,0	Alt-üst sınır=1-160

¹Araştırma grubunda bir seferden fazla ilk yardım kursu alanlar bulunmaktadır. Satır yüzdesi alınmıştır.

²Su altı federasyonu, ILS (Immediate Life Support), PADI (Professional Association of Diving Instructors), Hollanda ICET (The International Centre for Emergency Techniques), valilik, Jandarma, Kocaeli'nde deprem bölgesinde, Vakıfbank seminer salonu.

Araştırmaya katılanlardan ilk yardım eğitimi alma ile ilgili görüş belirtenlerin %89,1'i (375 kişi) ilk yardım eğitimi aldığını, %10,9'u (46 kişi) ise ilk yardım eğitimi almadığını belirtmiştir. İlk yardım eğitimi aldığı yeri belirten 354 kişinin %73,2'si (259 kişi) Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'ndan, %9,9'u (35 kişi) Hızır Acil'den (112 Acil Yardım), %8,8'i (31 kişi) üniversiteden (Hacettepe, Gazi, GATA), %5,9'u (21 kişi) Sivil Savunma Müdürlüğü'nden, %3,7'si (13 kişi) Sağlık Bakanlığı Sağlık İl Müdürlüğü'nden ilk yardım eğitimini aldıklarını ifade etmişlerdir. İlk yardım becerisi ile ilgili olarak katılımcılardan görüş bildirenlerin %49,6'sı (185 kişi) ilk yardım becerilerinin yeterli olduğunu, %35,9'u (134 kişi) ise ilk yardım becerilerinin yetersiz olduğunu, %14,5'i (54 kişi) fikri olmadığını ifade etmiştir. İlk yardım eğitimi alma süresini belirten 319 kişinin %59,3'ü (189 kişi) 1-7 gün, %9,7'si (31 kişi) 8-14 gün, %17,2'si (55 kişi) 15-21 gün, %0,9'u (3 kişi) 22-29 gün, %23,5'i (75 kişi) 30 gün veya daha fazla süre ile ilk yardım eğitimi aldıklarını ifade etmişlerdir. İlk yardım alma sürelerinin ortalaması=15,6±18,7 (alt-üst sınır=1-160, ortanca=7,0) gün olarak bulunmuştur (Tablo 4.1.5.10).

Tablo 4.1.5.11: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre ilk yardım yapma becerilerinin yeterliliğini değerlendirmeleri

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İlk Yardım Becerisini Değerlendirme	Öğrenim Durumu					
	Ortaokul ve Altı		Lise ve Üstü		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yetersiz	33	26,6	101	40,6	134	35,9
Yeterli	70	56,5	115	46,2	185	49,6
Fikri yok	21	16,9	33	13,2	54	14,5
Toplam*	124	33,2	249	66,8	373	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir Ki kare=7,018 p=0,03

Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumları ile ilk yardım becerisini değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Ki kare=7,018, p=0,03). Katılımcılardan ortaokul ve altı olanların %26,6'sı (33 kişi), lise ve üstü olanların %40,6'sı (101 kişi) ilk yardım becerilerini yetersiz olarak değerlendirmişlerdir (Tablo 4.1.5.11). “Fikri yok” yanıtları analize dahil edilmediğinde de istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (Ki kare=6,204, p=0,013).

Tablo 4.1.5.12: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kendi ilk yardım yapma müdahalelerini değerlendirmeleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İlk Yardım Müdahalesinin Değerlendirilmesi	Öğrenim Durumu									
	İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Üniversite Mezunu		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	19	59,4	58	51,8	120	52,2	20	42,5	217	51,5
Yetersiz	13	40,6	54	48,2	110	47,8	27	57,5	204	48,5
Toplam*	32	7,6	112	26,6	230	54,6	47	11,2	421	100,0

*Satur yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=2,346 p=0,504

Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumları ile ilk yardım müdahalesini değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Ki kare=2,346, p=0,504). Personelden ilkokul mezunu olanların %59,4'ü (19 kişi), ortaokul mezunlarının %51,8'i (58 kişi), lise mezunlarının %52,2'si (120 kişi), üniversite mezunlarının %42,5'i (20 kişi) ilk yardım yapma müdahalesinde kendilerini yeterli bulmaktadırlar (Tablo 4.1.5.12).

Tablo 4.1.5.13: Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre ilk yardım ile ilgili bazı özellikleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İlk Yardım İle İlgili Özellik	Yaş														Ki kare	p
	<u>≤39</u>		<u>40-41</u>		<u>42-43</u>		<u>44-45</u>		<u>46-47</u>		<u>48-49</u>		<u>50≤</u>			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Kendi İlk Yardım Yapma Becerisini Değerlendirmesi (n=371)</u>																
Yetersiz	12	34,3	16	47,1	15	35,7	28	41,8	25	32,5	23	37,1	15	27,8	12,416	0,413
Yeterli	16	45,7	15	44,1	22	52,4	27	40,3	37	48,0	33	53,2	34	63,0		
Fikri yok	7	20,0	3	8,8	5	11,9	12	17,9	15	19,5	6	9,7	5	9,2		
<u>Kendi İlk Yardım Yapma Müdahalesini Değerlendirmesi (n=419)</u>																
Yeterli	23	54,8	20	46,5	23	52,3	32	43,8	47	54,7	35	50,7	36	58,1	3,763	0,709
Yetersiz	19	45,2	23	53,5	21	47,7	41	56,2	39	45,3	34	49,3	26	41,9		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Katılımcıların yaşları ile ilk yardım yapma ile ilgili bazı özellikleri arasında ilişkiler araştırılmıştır. Kendi ilk yardım becerisini değerlendirme durumu incelendiğinde katılımcılardan 39 ve altı yaşında olanların %34,3'ü (12 kişi), 40-41 yaşındakilerin %47,1'i (16 kişi), 42-43 yaşındakilerin %35,7'si (15 kişi), 44-45 yaşındakilerin %41,8'i (28 kişi), 46-47 yaşındakilerin %32,5'i (25 kişi), 48-49 yaşındakilerin %37,1'i (23 kişi), 50 yaş ve üzeri grubun %27,8'i (15 kişi) ilk yardım yapma becerisini yetersiz olarak değerlendirmiştir (Ki kare=12,416, p=0,413). Kendi ilk yardım yapma müdahalesini personelden 39 ve altı yaşında olanların %45,2'si (19 kişi), 40-41 yaşındakilerin %53,5'i (23 kişi), 42-43 yaşındakilerin %47,7'si (21 kişi), 44-45 yaşındakilerin %56,2'si (41 kişi), 46-47 yaşındakilerin %45,3'ü (39 kişi), 48-49 yaşındakilerin %49,3'ü (34 kişi), 50 yaş ve üzeri grubun %41,9'u (26 kişi) yetersiz bulduklarını söylemişlerdir (Ki kare=3,763, p=0,709) (Tablo 4.1.5.13).

İlk yardım becerisini değerlendirme ile yaş çapraz değerlendirmesinde “fikri yok” yanıtları analize dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (Ki kare=5,701, p=0,457).

Tablo 4.1.5.14: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre ilk yardım yapma ile ilgili kendilerini değerlendirme durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İlk Yardım Yapma İle İlgili Değerlendirme	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)						Ki kare	p
	≤15		16-20		21≤			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Kendi İlk Yardım Becerisini Değerlendirmesi</u> (n=371)								
Yetersiz	31	34,5	57	37,7	46	35,4	0,532	0,970
Yeterli	47	52,2	72	47,7	66	50,8		
Fikri yok	12	13,3	22	14,6	18	13,8		
<u>Kendi İlk Yardım Müdahalesini Değerlendirmesi</u> (n=417)								
Yeterli	56	50,0	86	51,5	75	54,4	0,501	0,778
Yetersiz	56	50,0	81	48,5	63	45,6		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %34,5'i (31 kişi), 16-20 yıl kurumda çalışanların %37,7'si (57 kişi), 21 yıl veya daha uzun süre ile kurumda çalışanların %35,4'ü (46 kişi) ilk yardım becerilerini yetersiz olarak değerlendirmişlerdir (Ki kare=0,532, p=0,97). Katılımcılardan 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %50,0'ı (56 kişi), 16-20 yıl kurumda çalışanların %51,5'i (86 kişi), 21 yıl veya daha uzun süre ile kurumda çalışanların %54,4'ü (75 kişi) ilk yardım müdahalelerini yetersiz olarak bulmaktadır (Ki kare=0,501, p=0,778) (Tablo 4.1.5.14).

İlk yardım becerisinin değerlendirilmesinde “fikri yok” şeklinde olanlar analize dahil edilmediğinde de kurumda çalışma süresi ile ilgili yapılan çapraz değerlendirmede istatistiksel olarak bir anlamlılık ortaya çıkmamaktadır (Ki kare=0,456, p=0,796).

Tablo 4.1.5.15: Araştırmaya katılan personelin mesleğe hazırlık eğitimi alma durumu (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Mesleğe Hazırlık Eğitimi Alma Durumu	Sayı	%
Kurumdan Almış	356	84,8
Bir Başka Kurumdan Almış	6	1,4
Almamış	57	13,6
Hatırlamıyor	1	0,2
Toplam	420	100,0

Araştırmaya katılanlardan mesleğe hazırlık eğitimi konusunda görüş bildirenlerin %84,8'i (356 kişi) mesleğe hazırlık eğitimini Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda aldığını, %1,4'ü (6 kişi) bir başka kurumda bu eğitimi aldığını, %13,6'sı (57 kişi) mesleğe hazırlık eğitimi almadığını ifade etmiştir (Tablo 4.1.5.15). Mesleğe hazırlık eğitimini başka kurumdan alanların belirttiği yerler; İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, Sincan Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü, orman yangın ekipleri, doğalgaz, sivil savunma şeklinde olmuştur.

Tablo 4.1.5.16: Araştırmaya katılan personelin hizmet içi eğitim alma durumu
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu	Sayı	%
Almış	404	96,2
Almamış	16	3,8
Toplam	420	100,0

Hizmet içi eğitim konusunda görüş bildirenlerin %96,2'si (404 kişi) kurumdan hizmet içi eğitim aldığını, %3,8'i (16 kişi) hizmet içi eğitim almadığını belirtmiştir (Tablo 4.1.5.16).

Tablo 4.1.5.17: Araştırmaya katılan personelin aldıkları hizmet içi eğitimler ve bunlar hakkındaki görüşlerinin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hizmet İçi Eğitim ve Görüşler	Sayı	%
<u>Yangın Bilgisi Eğitimi Alma Durumu¹ (n=403)</u>		
Almış	390	96,8
Almamış	13	3,2
<u>Yangın Bilgisi Eğitimi Hakkında Görüşü (n=347)</u>		
Yeterli	296	85,3
Fikri Yok	11	3,2
Yetersiz	40	11,5
<u>Yangın ve Yangınların Sınıflandırılması Eğitimi Alma Durumu¹ (n=403)</u>		
Almış	365	90,6
Almamış	38	9,4
<u>Yangın ve Yangınların Sınıflandırılması Eğitimi Hakkında Görüşü (n=323)</u>		
Yeterli	269	83,3
Fikri Yok	12	3,7
Yetersiz	42	13,0
<u>Yangın Nedenleri Eğitimi Alma Durumu¹ (n=403)</u>		
Almış	362	89,8
Almamış	41	10,2
<u>Yangın Nedenleri Eğitimi Hakkında Görüşü (n=323)</u>		
Yeterli	281	87,0
Fikri Yok	11	3,4
Yetersiz	31	9,6
<u>Yangınları Önleyici Yöntemler Eğitimi Alma Durumu¹ (n=402)</u>		
Almış	359	89,3
Almamış	43	10,7
<u>Yangınları Önleyici Yöntemler Eğitimi Hakkında Görüşü (n=318)</u>		
Yeterli	269	84,6
Fikri Yok	11	3,5
Yetersiz	38	11,9

¹: Hizmet içi eğitim konusu

Tablo 4.1.5.17 (Devam): Araştırmaya katılan personelin aldıkları hizmet içi eğitimler ve bunlar hakkındaki görüşlerinin dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hizmet İçi Eğitim ve Görüşler	Sayı	%
<u>Yangın Söndürme Yöntemleri Eğitimi Alma Durumu¹ (n=402)</u>		
Almış	367	91,3
Almamış	35	8,7
<u>Yangın Söndürme Yöntemleri Eğitimi Hakkında Görüşü (n=324)</u>		
Yeterli	280	86,4
Fikri Yok	7	2,2
Yetersiz	37	11,4
<u>Yangın Söndürücü Maddelerin Özellikleri Eğitimi Alma Durumu¹ (n=403)</u>		
Almış	355	88,1
Almamış	48	11,9
<u>Yangın Söndürücü Maddelerin Özellikleri Eğitimi Hakkında Görüşü (n=316)</u>		
Yeterli	260	82,3
Fikri Yok	11	3,5
Yetersiz	45	14,2
<u>Yangından Sonra Yapılacak İşlemler Eğitimi Alma Durumu¹ (n=402)</u>		
Almış	347	86,3
Almamış	55	13,7
<u>Yangından Sonra Yapılacak İşlemler Eğitimi Hakkında Görüşü (n=308)</u>		
Yeterli	264	85,7
Fikri Yok	12	3,9
Yetersiz	32	10,4

¹: Hizmet içi eğitim konusu

Tablo 4.1.5.17.(Devam): Araştırmaya katılan personelin aldıkları hizmet içi eğitimler ve bunlar hakkındaki görüşlerinin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hizmet İçi Eğitim Ve Görüşler	Sayı	%
<u>Yangın Söndürme Malzemeleri ve Kullanımı Eğitimi Alma</u>		
Durumu ¹ (n=402)		
Almış	359	89,3
Almamış	43	10,7
<u>Yangın Söndürme Malzemeleri ve Kullanımı Eğitimi</u>		
<u>Hakkında Görüşü (n=319)</u>		
Yeterli	275	86,2
Fikri Yok	6	1,9
Yetersiz	38	11,9
<u>İtfaiyede Haberleşme Eğitimi Alma Durumu¹ (n=402)</u>		
Almış	274	68,2
Almamış	128	31,8
<u>İtfaiyede Haberleşme Eğitimi Hakkında Görüşü (n=240)</u>		
Yeterli	196	81,7
Fikri Yok	6	2,5
Yetersiz	38	15,8
<u>Kurtarma Faaliyetleri Eğitimi Alma Durumu¹ (n=403)</u>		
Almış	338	83,9
Almamış	65	16,1
<u>Kurtarma Faaliyetleri Eğitimi Hakkında Görüşü (n=304)</u>		
Yeterli	241	79,3
Fikri Yok	17	5,6
Yetersiz	46	15,1
<u>Diğer Eğitim (n=403)</u>		
Almış	24	6,0
Almamış	379	94,0
<u>Diğer Eğitim Hakkında Görüşü (n=14)</u>		
Yeterli	11	78,6
Fikri Yok	1	7,1
Yetersiz	2	14,3

¹: Hizmet içi eğitim konusu

Hizmet içi eğitim konularından yangın bilgisi konulu eğitim için görüş bildirenlerin %96,8'i (390 kişi) bu eğitimi aldığını söylemiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini ifade edenlerin %85,3'ü (296 kişi) verilen yangın bilgisi konulu eğitiminin yeterli olduğunu belirtmiştir. Yangın ve yangınların sınıflandırılması konulu eğitimle ilgili görüş bildirenlerin %90,6'sı (365 kişi) bu eğitimi aldığını ifade etmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini ifade

edenlerin %83,3'ü (269 kişi) verilen yangın ve yangınların sınıflandırılması konulu eğitiminin yeterli olduğunu belirtmiştir. Yangın nedenleri eğitimi konusunda görüş bildirenlerin %89,8'i (362 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini ifade edenlerin %87,0'ı (281 kişi) verilen yangın nedenleri eğitiminin yeterli olduğunu söylemiştir. Yangınları önleyici yöntemler konulu eğitim konusunda görüş bildirenlerin %89,3'ü (359 kişi) bu eğitimi aldığını ifade etmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini açıklayanların %84,6'sı (269 kişi) yangınları önleyici yöntemler konulu eğitiminin yeterli olduğunu belirtmiştir.

Yangınları söndürme yöntemleri konulu eğitim hakkında görüş bildirenlerin %91,3'ü (367 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini açıklayanların %86,4'ü (280 kişi) verilen yangınları söndürme yöntemleri konulu eğitimin yeterli olduğunu söylemiştir. Yangın söndürücü maddelerin özellikleri konulu eğitim hakkında görüş bildirenlerin %88,1'i (355 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini ifade edenlerin %82,3'ü (260 kişi) verilen yangın söndürücü maddelerin özellikleri konulu eğitiminin yeterli olduğunu belirtmiştir. Yangından sonra yapılacak işlemler konulu eğitim ile ilgili görüş bildirenlerin %86,3'ü (347 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini açıklayanların %85,7'si (264 kişi) verilen yangından sonra yapılacak işlemler konulu eğitiminin yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Yangın söndürme malzemeleri ve kullanımı konulu eğitim hakkında görüş bildirenlerin %89,3'ü (359 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini ifade edenlerin %86,2'si (275 kişi) yangın söndürme malzemeleri ve kullanımı konulu eğitiminin yeterli olduğunu söylemiştir.

İtfaiyede haberleşme konulu eğitim ile ilgili görüş bildirenlerin %68,2'si (274 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini açıklayanların %81,7'si (196 kişi) itfaiyede haberleşme konulu eğitiminin yeterli olduğunu belirtmiştir. İtfaiye de kurtarma faaliyetleri konulu eğitim ile ilgili görüş bildirenlerin %83,9'u (338 kişi) bu eğitimi aldığını belirtmiştir. Bu eğitimi alanlardan eğitim ile ilgili görüşlerini ifade edenlerin %79,3'ü (241 kişi) verilen kurtarma faaliyetleri konulu eğitiminin yeterli olduğunu düşünmektedirler. Diğer konularla

ilgili eğitim aldığını belirten 24 kişi olmuştur. Bu eğitimlerle ilgili görüşlerini ifade edenlerden 11 kişi aldığı diğer eğitimlerin yeterli olduğunu belirtmiştir (Tablo 4.1.5.17).

Diğer konularda eğitim aldığını belirtenlerin %14,3'ü (3 kişi) 657 Sayılı Devlet Memurluğu Kanunu ile ilgili memurluk eğitimi, %14,3'ü (3 kişi) bilgisayar eğitimi, %14,3'ü (3 kişi) nükleer, biyolojik, kimyasal eğitimi, %14,3'ü (3 kişi) afetlerle ilgili eğitim, 9,5'i (2 kişi) dağcılık eğitimi, 9,5'i (2 kişi) dalış eğitimi, %4,8'i (1 kişi) araç ekipman bakımı eğitimi, %4,8'i (1 kişi) arşiv eğitimi, %4,8'i (1 kişi) baca temizleme eğitimi, %4,8'i (1 kişi) sekreterlik eğitimi, %4,8'i (1 kişi) doğalgaz eğitimi, %4,8'i (1 kişi) Likit petrol gazı (LPG) eğitimi, %4,8'i (1 kişi) kurtarma teknikleri eğitimi, %4,8'i (1 kişi) sivil savunma eğitimi, %4,8'i (1 kişi) temiz hava solunum cihazı eğitimi, %4,8'i (1 kişi) kalorifer eğitimi, %4,8'i (1 kişi) köpekle arama kurtarma eğitimi, %4,8'i (1 kişi) sel baskını eğitimi, %4,8'i (1 kişi) şnorkel kullanma eğitimi gördüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.1.5.18: Araştırmaya katılan personelin itfaiyecilikle ilgili bazı müdahaleleri kendilerine göre hangi düzeyde yaptıklarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Müdahale (n=421)	<u>Yeterlilik Durumu</u>			
	<u>Yeterli</u>		<u>Yetersiz</u>	
	Sayı	%	Sayı	%
<u>Bazı İtfaiyecilik Müdahaleleri</u>				
Yangın Söndürme	393	93,4	28	6,6
İntihar Girişimine Müdahale	254	60,3	167	39,7
İlk Yardım	217	51,5	204	48,5
<u>Bazı Arama Kurtarma Müdahaleleri</u>				
Trafik Kazasına Müdahale	339	80,5	82	19,5
Yangında Arama Kurtarma	303	72,0	118	28,0
Su Baskınında Arama Kurtarma	241	57,2	180	42,8
Göçükte Arama Kurtarma	232	55,1	189	44,9
Depremde Arama Kurtarma	226	53,7	195	46,3
Cihazla Arama Kurtarma	84	20,0	337	80,0
Köpekle Arama Kurtarma	37	8,8	384	91,2
Su Altı Arama Kurtarma	26	6,2	395	93,8
Diğer ¹	8	1,9	413	98,1
<u>Kimyasal Biyolojik Radyolojik Nükleer Olaylara Müdahale</u>				
Kimyasal Olaya Müdahale	91	21,6	330	78,4
Biyolojik Olaya Müdahale	42	10,0	379	90,0
Radyolojik Olaya Müdahale	39	9,3	382	90,7
Nükleer Olaya Müdahale	30	7,1	391	92,9
<u>Bazı Afet Sorunu ve Lojistik Hizmetlerle İlgili Müdahaleler</u>				
Enkaz kaldırma	245	58,2	176	41,8
Barınma Sağlama	114	27,1	307	72,9
İaşe Sağlama	101	24,0	320	76,0

¹: Asansörden kurtarma, kuyudan kurtarma, hayvan kurtarma

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılanların bazı itfaiyecilik müdahalelerini hangi düzeyde yaptıklarının dağılımı değerlendirildiğinde bu soruyu yanıtlayanların %93,4'ü (393 kişi) yangın

söndürme, %51,5'i (217 kişi) ilk yardım, %60,3'ü (254 kişi) intihar girişimine müdahale konusunda yeterli olduğunu belirtmiştir. Bazı arama kurtarma müdahaleleri incelendiğinde %72,0'ı (303 kişi) yangında arama kurtarma, %55,1'i (232 kişi) göçükte arama kurtarma, %80,5'i (339 kişi) trafik kazasına müdahale, %53,7'si (226 kişi) depremde arama kurtarma, %57,2'si (241 kişi) su baskınında arama kurtarma, %6,2'si (26 kişi) su altı arama kurtarma, %20,0'ı (84 kişi) cihazla arama kurtarma, %8,8'i (37 kişi) köpekle arama kurtarma, %1,9'u (8) kişi asansörden, kuyudan kurtarma ve hayvan kurtarma konusunda kendisinin yeterli olduğunu beyan etmiştir. Kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer olaylarla ilgili müdahaleler gözden geçirildiğinde görüş belirtenlerin %21,6'sı (91 kişi) kimyasal olaya müdahale, %10,0'ı (42 kişi) biyolojik olaya müdahale, %9,3'ü (39 kişi) radyolojik olaya müdahale, %7,1'i (30 kişi) nükleer olaya müdahale konusunda yeterli olduğunu belirtmiştir. Bazı afet sorunu ve lojistik hizmetlerle ilgili olarak görüş belirten personelin %58,2'si (245 kişi) enkaz kaldırma, %24,0'ı (101 kişi) iaşe sağlama, %27,1'i (114 kişi) barınma sağlama konusunda yeterli olduğunu ifade etmiştir (Tablo 4.1.5.18).

Ayrıca araştırmaya katılan personelden bir kişi iletişim ve olay yerinden vatandaşları uzak tutma, bir kişi sekreterlik, iki kişi yangın tedbirlerini alma, sekiz kişi ulaştırma, dört kişi haberleşme, iki kişi olay yeri inceleme, bir kişi baca temizleme, iki kişi yangın öncesi tedbir alma, bir kişi adres tarifi verme, bir kişi kilitli kalmış kapıları açma ile ilgili olarak kendini yeterli olarak görmüştür.

Tablo 4.1.5.19: Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre itfaiyecilik ile ilgili bazı müdahaleleri yapmaları hakkında kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Müdahale (n=419)	<u>≤39</u>		<u>40-41</u>		<u>42-43</u>		<u>Yaş</u> <u>44-45</u>		<u>46-47</u>		<u>48-49</u>		<u>50≤</u>		Ki kare	p
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Yangında arama kurtarma</u>																
Yeterli	27	64,3	32	74,4	35	79,5	56	76,7	62	72,1	46	66,7	44	71,0	4,424	0,619
Yetersiz	15	35,7	11	25,6	9	20,5	17	23,3	24	27,9	23	33,3	18	29,0		
<u>Enkaz kaldırma</u>																
Yeterli	23	54,8	27	62,8	24	54,5	45	61,6	51	59,3	36	52,2	38	61,3	2,491	0,870
Yetersiz	19	45,2	16	37,2	20	45,5	28	38,4	35	40,7	33	47,8	24	38,7		
<u>Göçükte arama kurtarma</u>																
Yeterli	22	52,4	25	58,1	22	50,0	42	57,5	54	62,8	33	47,8	34	54,8	4,450	0,616
Yetersiz	20	47,6	18	41,9	22	50,0	31	42,5	32	37,2	36	52,2	28	45,2		
<u>Depremde arama kurtarma</u>																
Yeterli	21	50,0	23	53,5	19	43,2	39	53,4	49	57,0	37	53,6	37	59,7	3,455	0,750
Yetersiz	21	50,0	20	46,5	25	56,8	34	46,6	37	43,0	32	46,4	25	40,3		
<u>Su baskınında arama kurtarma</u>																
Yeterli	19	45,2	24	55,8	25	56,8	45	61,6	54	62,8	33	47,8	40	64,5	8,013	0,237
Yetersiz	23	54,8	19	44,2	19	43,2	28	38,4	32	37,2	36	52,2	22	35,5		
<u>Barınma sağlama</u>																
Yeterli	9	21,4	11	25,6	9	20,5	21	28,8	23	26,7	23	33,3	18	29,0	3,289	0,772
Yetersiz	33	78,6	32	74,4	35	79,5	52	71,2	63	73,3	46	66,7	44	71,0		
<u>İntihar girişimine müdahale</u>																
Yeterli	22	52,4	22	51,2	26	59,1	47	64,4	47	54,7	49	71,0	40	64,5	8,055	0,234
Yetersiz	20	47,6	21	48,8	18	40,9	26	35,6	39	45,3	20	29,0	22	35,5		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelin yaşa göre göre itfaiyecilikle ilgili bazı müdahaleleri yapma ile ilgili özellikleri karşılaştırılmıştır. Yaşa göre yangında arama kurtarma, enkaz kaldırma, göçükte arama kurtarma, depremde arama kurtarma, su baskınında arama kurtarma, barınma sağlama, intihar girişimine müdahalede istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır (sırası ile; $p=0,619$, $p=0,87$, $p=0,616$, $p=0,75$, $p=0,237$, $p=0,772$, $p=0,234$ (Tablo 4.1.5.19)).

Tablo 4.1.5.20: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre itfaiyecilik ile ilgili bazı müdahaleleri yapmaları hakkında kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Müdahale (n=421)	Öğrenim Durumu								Ki kare	p
	İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Üniversite Mezunu			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Yangında arama kurtarma</u>										
Yeterli	23	71,9	82	73,2	170	73,9	28	59,6	4,096	0,251
Yetersiz	9	28,1	30	26,8	60	26,1	19	40,4		
<u>Enkaz kaldırma</u>										
Yeterli	20	62,5	69	61,6	130	56,5	26	55,3	1,204	0,752
Yetersiz	12	37,5	43	38,4	100	43,5	21	44,7		
<u>Göçükte arama kurtarma</u>										
Yeterli	18	56,3	65	58,0	127	55,2	22	46,8	1,715	0,634
Yetersiz	14	43,7	47	42,0	103	44,8	25	53,2		
<u>Depremde arama kurtarma</u>										
Yeterli	17	53,1	58	51,8	131	57,0	20	42,5	3,499	0,321
Yetersiz	15	46,9	54	48,2	99	43,0	27	57,5		
<u>Su baskınında arama kurtarma</u>										
Yeterli	15	46,9	68	60,7	140	60,9	18	38,3	10,085	0,018
Yetersiz	17	53,1	44	39,3	90	39,1	29	61,7		
<u>Barınma sağlama</u>										
Yeterli	4	12,5	32	28,6	68	29,6	10	21,3	5,092	0,165
Yetersiz	28	87,5	80	71,4	162	70,4	37	78,7		
<u>İntihar girişimine müdahale</u>										
Yeterli	13	40,6	73	65,2	149	64,8	19	40,4	15,978	0,001
Yetersiz	19	59,4	39	34,8	81	35,2	28	59,6		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelin öğrenimine göre itfaiyecilikle ilgili bazı müdahaleleri yapma durumları incelenmiştir. Öğrenim durumuna göre yangında arama kurtarma, enkaz kaldırma, göçükte arama kurtarma, depremde arama kurtarma, barınma sağlama müdahaleleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (sırasıyla; $p=0,251$, $p=0,752$, $p=0,634$, $p=0,321$, $p=0,165$). Su baskınında arama kurtarmada ilkokul mezunu olanların %46,9'u (15 kişi), ortaokul mezunlarının %60,7'si (68 kişi), lise mezunlarının %60,9'u (140 kişi), üniversite mezunlarının %38,3'ü (18 kişi) kendilerini yeterli olarak değerlendirmişlerdir (Ki kare=10,085, $p=0,018$). İntihar girişimine müdahalede ilkokul mezunu olanların %40,6'sı (13 kişi), ortaokul mezunlarının %65,2'si (73 kişi), lise mezunlarının %64,8'i (149 kişi), üniversite mezunlarının %40,4'ü (19 kişi) kendilerini yeterli olarak değerlendirmişlerdir (Ki kare=15,978, $p=0,001$) (Tablo 4.1.5.20).

Su baskınında arama kurtarmada üniversite mezunları, intihar girişimine müdahalede ise ilkokul ve üniversite mezunları istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan gruplar olmuşlardır.

Tablo 4.1.5.21: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre yangında arama kurtarma yapma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Yangında arama kurtarma	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	36	58,1	34	68,0	123	73,7	102	79,1	6	66,7	301	72,2
Yetersiz	26	41,9	16	32,0	44	26,3	27	20,9	3	33,3	116	27,8
Toplam*	62	14,9	50	12,0	167	40,1	129	30,9	9	2,1	417	100,0

*Satur yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=9,954 p=0,041

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %58,1'i (36 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %68,0'ı (34 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %73,7'si (123 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %79,1'i (102 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %66,7'si (6 kişi) yangında arama kurtarmada kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=9,954, p=0,041) (Tablo 4.1.5.21).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup 10 yıl ve altı süredir kurumda çalışanlardır.

Tablo 4.1.5.22: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre enkaz kaldırma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Enkaz Kaldırma	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	32	51,6	25	50,0	98	58,7	81	62,8	7	77,8	243	58,3
Yetersiz	30	48,4	25	50,0	69	41,3	48	37,2	2	22,2	174	41,7
Toplam*	62	14,9	50	12,0	167	40,1	129	30,9	9	2,1	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=5,041 p=0,283

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %51,6'sı (32 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %50,0'ı (25 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %58,7'si (98 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %62,8'i (81 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %77,8'i (7 kişi) enkaz kaldırmada kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=5,041, p=0,283) (Tablo 4.1.5.22).

Tablo 4.1.5.23: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre göçükte arama kurtarma yapma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Göçükte Arama Kurtarma Yapma İle İlgili Kendini Değerlendirme	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)							
	≤15		16-20		21≤		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	52	46,4	92	55,1	86	62,3	230	55,2
Yetersiz	60	53,6	75	44,9	52	37,7	187	44,8
Toplam*	112	26,9	167	40,0	138	33,1	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=6,312

p=0,043

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %46,4'ü (52 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %55,1'i (92 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %62,3'ü (86 kişi) göçükte arama kurtarma yapmada kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=6,312, p=0,043) (Tablo 4.1.5.23). İstatistiksel olarak farkı oluşturan grup kurumda çalışma süresi 15 yıl ve altında olanlardır.

Tablo 4.1.5.24: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre depremde arama kurtarma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Depremde Arama Kurtarma İle İlgili Kendini Değerlendirme	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>							
	<u>≤15</u>		<u>16-20</u>		<u>21≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	49	43,8	90	53,9	85	61,6	224	53,7
Yetersiz	63	56,2	77	46,1	53	38,4	193	46,3
Toplam*	112	26,9	167	40,1	138	33,0	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=7,921 p=0,019

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %43,8'i (49 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %53,9'u (90 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %61,6'sı (85 kişi) depremde arama kurtarmada kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=7,921, p=0,019) (Tablo 4.1.5.24).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup kurumda 15 yıl ve altı süredir çalışmış olanlardır.

Tablo 4.1.5.25: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre su baskınında arama kurtarma yapma ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Su Baskınında Arama Kurtarma Yapma İle İlgili Kendini Değerlendirme	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	22	35,5	26	52,0	99	59,3	86	66,7	6	66,7	239	57,3
Yetersiz	40	64,5	24	48,0	68	40,7	43	33,3	3	33,3	178	42,7
Toplam*	62	14,9	50	12,0	167	40,1	129	30,9	9	2,1	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=17,852 p=0,001

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %35,5'i (22 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %52,0'ı (26 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %59,3'ü (99 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %66,7'si (86 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %66,7'si (6 kişi) su baskınında arama kurtarmada kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=17,852, p=0,001) (Tablo 4.1.5.25).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup kurumda 10 yıl ve altı süre çalışmış olanlardır.

Tablo 4.1.5.26: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre barınma sağlama becerisi ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Barınma Sağlama Becerisi İle İlgili Kendini Değerlendirme	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	18	29,0	8	16,0	47	28,1	40	31,0	1	11,1	114	27,3
Yetersiz	44	71,0	42	84,0	120	71,9	89	69,0	8	88,9	303	72,7
Toplam*	62	14,9	50	12,0	167	40,1	129	30,9	9	2,1	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=5,447 p=0,244

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %29,0'ı (18 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %16,0'ı (8 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %28,1'i (47 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %31,0'ı (40 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %11,1'i (1 kişi) barınma sağlamada kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=5,447, p=0,244) (Tablo 4.1.5.26).

Tablo 4.1.5.27: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre intihar girişimine müdahale ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İntihar Girişimine Müdahale İlgili Kendini Değerlendirme	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	32	51,6	25	50,0	105	62,9	86	66,7	4	44,4	252	60,4
Yetersiz	30	48,4	25	50,0	62	37,1	43	33,3	5	55,6	165	39,6
Toplam*	62	14,9	50	12,0	167	40,1	129	30,9	9	2,1	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=7,768 p=0,100

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %51,6'sı (32 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %50,0'ı (25 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %62,9'u (105 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %66,7'si (86 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %44,4'ü (4 kişi) intihar girişimine müdahalede kendilerini yeterli olarak görmektedir (Ki kare=7,768, p=0,100) (Tablo 4.1.5.27).

Tablo 4.1.5.28: Araştırmaya katılan personelin son bir yıl içinde afet tatbikatına katılma ile ilgili özelliklerinin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Afet Tatbikatına Katılma İle İlgili Özellik	Sayı	%
<u>Masabaşı Afet Tatbikatına Katılma Durumu (n=420)</u>		
Katılmış	21	5,0
Katılmamış	396	94,3
Masa Bası Afet Tatbikatının Ne Olduğunu Bilmiyor	3	0,7
<u>Saha Afet Tatbikatına Katılma Durumu (n=417)</u>		
Katılmış	80	19,2
Katılmamış	336	80,6
Saha Afet Tatbikatının Ne Olduğunu Bilmiyor	1	0,2

Araştırmaya katılan personelden son bir yıl içinde masabaşı afet tatbikatına katılma durumu ile ilgili soruyu yanıtlayanların %94,3'ü (396 kişi) masabaşı afet tatbikatına katılmadığını, %5,0'ı (21 kişi) masabaşı afet tatbikatına katıldığını ifade etmiştir. Son bir yıl içinde saha afet tatbikatına katılma durumu ile ilgili soruyu yanıtlayanların %80,6'sı (336 kişi) saha afet tatbikatına katılmadığını, %19,2'si (80 kişi) son bir yıl içinde saha afet tatbikatına katıldığını beyan etmiştir. (Tablo 4.1.5.28).

Masabaşı afet tatbikatına katıldığını belirten personelden %9,1'i (1 kişi) arama kurtarma, %18,2'si (2 kişi) depremde arama kurtarma, %18,2'si (2 kişi) enkazdan kurtarma, %18,2'si (2 kişi) göçükten kurtarma, %18,2'si (2 kişi) kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer, %9,1'i (1 kişi) yangından arama kurtarma konuları ile ilgili masabaşı afet tatbikatına katıldığını ifade etmiştir. Saha afet tatbikatına katıldığını belirten personelin %81,3'ü (65 kişi) bir veya daha fazla saha afet konusu ifade etmiştir. Katılanların %38,5'i (25 kişi) arama kurtarma, %35,4'ü (23 kişi) yangın, %27,7'si (18 kişi) göçük, %16,9'u (11 kişi) deprem, %6,2'si (4 kişi) trafik kazası, %6,2'si (4 kişi) kimyasal biyolojik, radyolojik, nükleer (KBRN), %4,6'sı (3 kişi) araç gereçlerin kullanılması ve tanıtımı şeklinde saha afet konuları ifade etmişlerdir.

Tablo 4.1.5.29: Araştırmaya katılanların kurumlarında afet planı olması ile ilgili görüşlerinin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Kurumda Afet Planı Olması İle İlgili Görüş	Sayı	%
<u>İç Afet Planı (n=413)</u>		
Var	118	28,6
Yok	116	28,1
Bilmiyor	179	43,3
<u>İç Afet Planındaki Görevi (n=94)</u>		
Arama Kurtarma	27	28,7
Şoför	12	12,7
Yangın Söndürme	8	8,4
Hazır Kıta	4	4,2
Ekiplerin Sevki	4	4,2
Haberleşme	3	3,2
İtfaiye Eri	3	3,2
Ulaştırma	1	1,1
Nükleer Biyolojik Kimyasal Görevlisi	1	1,1
Lojistik Destek	1	1,1
Enkaz Kaldırma	1	1,1
Eğitim Destek	1	1,1
Dalgıçlık	1	1,1
Cihazla Arama Kurtarma	1	1,1
Personeli Göreve Hazır Tutmak	1	1,1
İtfaiye Çavuşu	1	1,1
İnsanların Can ve Mal Güvenliğini Sağlamak	1	1,1
Görevi Yok	21	22,3
Bilmiyor	2	2,1
<u>Dış Afet Planı (n=405)</u>		
Var	95	23,5
Yok	126	31,1
Bilmiyor	184	45,4
<u>Dış Afet Planındaki Görevi (n=75)</u>		
Arama Kurtarma	25	33,3
Şoför	11	14,7
Ekiplerin Sevki	5	6,7
Yangın Söndürme	4	5,3
Haberleşme	3	4,0
Hazır Kıta	2	2,7
İtfaiye Eri	1	1,3
Ulaştırma	1	1,3
Lojistik Destek	1	1,3
Eğitim Destek	1	1,3
Dalgıçlık	1	1,3
Kameraman	1	1,3
Köpekle Arama	1	1,3
Görevi Yok	15	20,1
Bilmiyor	3	4,1

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinde araştırmaya katılanların kurumlarında afet planı olması ile ilgili görüşlerinin dağılımı değerlendirildiğinde kurumda iç afet planı olması durumu ile ilgili görüş belirtenlerin %43,3'ü (179 kişi) kurumda iç afet planı olup olmadığını bilmediğini, %28,6'sı (118 kişi) kurumun bir iç afet planı olduğunu, %28,1'i (116 kişi) kurumun bir iç afet planı olmadığını belirtmişlerdir. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın bir dış afet planı olması durumu ile ilgili görüş belirtenlerin %45,4'ü (184 kişi) kurumda bir dış afet planı olup olmadığını bilmediğini, %23,5'i (95 kişi) kurumun bir dış afet planı olduğunu, %31,1'i (126 kişi) kurumun bir dış afet planı olmadığını belirtmişlerdir. İç afet planında görev beyan edenlerin %28,7'si (27 kişi) arama kurtarma, %12,8'i (12 kişi) şoförlük %8,5'si (8 kişi) yangın söndürme, %4,3'ü (4 kişi) hazır kıta, %4,3'ü (4 kişi) ekiplerin sevki, %3,2'si (3 kişi) haberleşme, %3,2'si (3 kişi) itfaiye eri, %1,1'i (1 kişi) ulaştırma, %1,1'i (1 kişi) nükleer, biyolojik, kimyasal görevlisi, %1,1'i (1 kişi) lojistik destek, %1,1'i (1 kişi) enkaz kaldırma, %1,1'i (1 kişi) eğitim destek, %1,1'i (1 kişi) dalgıçlık, %1,1'i (1 kişi) cihazla arama kurtarma, %1,1'i (1 kişi) personeli göreve hazır tutmak, %1,1'i (1 kişi) itfaiye çavuşu, %1,1'i (1 kişi) insanların can ve mal güvenliğini sağlamak, %22,4'ü (21 kişi) görevim yok, %2,1'i (2 kişi) görevimi bilmiyorum şeklinde yanıt vermiştir. Dış afet planında bir görev beyan edenlerin %33,3'ü (25 kişi) arama kurtarma, %14,7'si (11 kişi) şoförlük, %6,7'si (5 kişi) ekiplerin sevki, %5,3'ü (4 kişi) yangın söndürme, %4,0'ı (3 kişi) haberleşme, %2,7'si (2 kişi) hazır kıta, %1,3'ü (1 kişi) itfaiye eri, %1,3'ü (1 kişi) ulaştırma, %1,3'ü (1 kişi) lojistik destek, %1,3'ü (1 kişi) eğitim desteği, %1,3'ü (1 kişi) dalgıçlık, %1,3'ü (1 kişi) kameraman, %1,3'ü (1 kişi) köpeklerle arama, %20,0'ı görevim yok, %4,0'ı (3 kişi) görevimi bilmiyorum şeklinde ifade etmiştir (Tablo 4.1.5.29).

Tablo 4.1.5.30: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kurumda bir afet planı olduğunu bilme durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Afet Planı İle İlgili Bilgi Durumu	Öğrenim Durumu								Ki Kare	p
	İlkokul Mezunu		Ortaokul Mezunu		Lise Mezunu		Üniversite Mezunu			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>İç Afet Planı (n=413)</u>										
Var	2	6,5	29	26,4	73	32,5	14	29,8	14,632	0,023
Yok	8	25,8	33	30,0	66	29,3	9	19,2		
Bilmiyor	21	67,7	48	43,6	86	38,2	24	51,0		
<u>Dış Afet Planı (n=405)</u>										
Var	1	3,3	24	22,2	58	26,3	12	26,1	11,092	0,086
Yok	12	40,0	36	33,3	69	31,2	9	19,6		
Bilmiyor	17	56,7	48	44,5	94	42,5	25	54,3		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelden ilkokul mezunu olanların %6,5'i (2 kişi), ortaokul mezunlarının %26,4'ü (29 kişi), lise mezunlarının %32,5'i (73 kişi), üniversite mezunlarının %29,8'i (14 kişi) kurumlarının bir iç afet planı olduğunu belirtmiştir (Ki kare=14,632, p=0,023). Katılımcılardan ilkokul mezunu olanların %3,3'ü (1 kişi), ortaokul mezunlarının %22,2'si (24 kişi), lise mezunlarının %26,3'ü (58 kişi), üniversite mezunlarının %26,1'i (12 kişi) kurumlarının bir dış afet planı olduğunu belirtmiştir (Ki kare=11,092, p=0,086) (Tablo 4.1.5.30).

İç afet planı ile ilgili istatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup ilkokul mezunlarıdır. İç afet planına "Bilmiyor" yanıtını verenler analizden çıkarıldığında istatistiksel anlamlılık kaybolmaktadır (Ki kare=5,281, p=0,152). Dış afet planına "Bilmiyor" yanıtını verenler analizden çıkarıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmakta ve bu durum ilkokul mezunlarından kaynaklanmaktadır (Ki kare=8,916, p=0,03).

Tablo 4.1.5.31: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre afet planı varlığı ile ilgili görüşleri

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Afet Planı Varlığı İle İlgili Görüş	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)						Ki kare	p
	≤15		16-20		21≤			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>İç Afet Planı</u>								
<u>(n=408)</u>								
Var	25	22,9	39	23,6	53	39,5	13,756	0,008
Yok	28	25,7	51	30,9	36	26,9		
Bilmiyor	56	51,4	75	45,5	45	33,6		
<u>Dış Afet Planı</u>								
<u>(n=400)</u>								
Var	15	13,9	37	22,5	43	33,6	14,085	0,007
Yok	37	34,2	48	29,3	39	30,5		
Bilmiyor	56	51,9	79	48,2	46	35,9		

Sütun yüzdesi alınmıştır

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %22,9'u (25 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %23,6'sı (39 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %39,5'i (53 kişi) kurumda bir iç afet planı olduğunu söylemişlerdir (Ki kare=13,756, p=0,008). Personelden 15 yıl ve daha az süre ile kurumda çalışanların %13,9'u (15 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %22,5'i (37 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %33,6'sı (43 kişi) kurumda bir dış afet planı olduğunu söylemişlerdir (Ki kare=14,085, p=0,007) (Tablo 4.1.5.31).

İç afet planı ve dış afet planı ile ilgili olarak istatistiksel olarak anlamlılığı 21 yıl ve üstü süredir kurumda çalışanlar oluşturmaktadır. İç afet planında "Bilmiyor" yanıtını verenler analize dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır (Ki kare=5,0, p=0,082). Dış afet planında "Bilmiyor" yanıtını verenler analize dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ve bu ilişki 15 yıl ve altı süredir çalışanlardan kaynaklanmıştır (Ki kare=7,213, p=0,027).

Tablo 4.1.5.32: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışırken herhangi bir afet / acil durum / kazada görev alma durumlarının dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Herhangi Bir Afet / Acil Durum / Kazada Görev Alma	Sayı	%
Almış	393	93,4
Almamış	28	6,6
Toplam	421	100,0

Çalışmaya katılanlardan herhangi bir afet / acil durum / kazada görev alma ile ilgili görüş belirtenlerin %93,4'ü (393 kişi) daha önce herhangi bir afet / acil durum / kazada görev aldığını, %6,6'sı (28 kişi) ise böyle bir görevde bulunmadığını ifade etmiştir (Tablo 4.1.5.32).

Tablo 4.1.5.33: Araştırmaya katılan personelin kurumlarında katıldıkları afet / acil durum / kazaların dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Afet / Acil Durum / Kaza (n=393)	Katılma Durumu			
	Katılmış		Katılmamış	
	Sayı	%	Sayı	%
Yangın	373	94,9	20	5,1
Trafik Kazası	355	90,3	38	9,7
Sel	272	69,2	121	30,8
Toprak Kayması	213	54,2	180	45,8
Deprem	118	30,0	275	70,0
Terör Olayı	58	14,8	335	85,2
Uçak Kazası	46	11,7	347	88,3
Fırtına	39	9,9	354	90,1
Çığ	11	2,8	382	97,2
Maden Ocağı Patlaması	2	0,5	391	99,5

Daha önce herhangi bir afet / acil durum / kazada görev alanların %94,9'u (373 kişi) yangında, %90,3'ü (355 kişi) trafik kazasında, %69,2'si (272 kişi) selde, %54,2'si (213 kişi) toprak kaymasında, %30,0'ı (118 kişi) depremde %14,8'i (58 kişi) terör olayında %11,7'si (46 kişi) uçak kazasında, %9,9'u (39 kişi) fırtınada,

%2,8'i (11 kişi) çığda, %0,5'i (2 kişi) maden ocağı patlaması olayında görev aldığını belirtmiştir (Tablo 4.1.5.33).

Ayrıca araştırmaya katılan personel diğeri afet / acil durum / kazalarda da görev aldığını belirtmiştir. Personelin bazıları birden çok afet / acil durum / kazada bulunmuştur. Bunların içinde %4,3'ü (17 kişi) hayvan kurtarmada, %2,0'si (8 kişi) bina çökmesinde, %1,8'i (7 kişi) intihar girişimine müdahalede, %1,3'ü (5 kişi) asansörden kurtarmada, %1,0'ı (4 kişi) su altı arama kurtarmada, %1,0'ı (4 kişi) Makine Kimya Endüstrisi (MKE) mühimmat patlamasında, %0,5'i (2 kişi) mağaradan insan kurtarmada, %0,5'i (2 kişi) helikopter kazasına müdahalede, %0,5'i (2 kişi) kilitli kalmış kapıları açmada, %0,5'i (2 kişi) kuyudan ceset çıkarmada, %0,3'ü (1 kişi) iş kazasında, %0,3'ü (1 kişi) termik santral kazasında, %0,3'ü (1 kişi) suda boğulmada, %0,3'ü (1 kişi) sokak olaylarında yangın söndürme müdahalesinde, %0,3'ü (1 kişi) göçükte, %0,3'ü (1 kişi) afiş indirmede, %0,3'ü (1 kişi) emniyet güçlerine yardım etmede, %0,3'ü (1 kişi) suç aleti aramada, %0,3'ü (1 kişi) ceza evi isyanlarında görev aldığını beyan etmiştir.

Tablo 4.1.5.34: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre depremde görev alma durumları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Depremde Görev Alma Durumu	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Almış	6	11,3	14	29,8	54	34,2	40	32,8	3	37,5	117	30,1
Almamış	47	88,7	33	70,2	104	65,8	82	67,2	5	62,5	271	69,9
Toplam*	53	13,7	47	12,1	158	40,7	122	31,4	8	2,1	388	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=10,749 p=0,03

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %11,3'ü (6 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %29,8'i (14 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %34,2'si (54 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %32,8'i (40 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %37,5'i (3 kişi) depremde görev almıştır (Ki kare=10,749, p=0,03) (Tablo 4.1.5.34).

İstatistiksel olarak farkı oluşturan grup kurumda 10 yıl ve daha az süre çalışmış olanlardır.

Tablo 4.1.5.35: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre selde görev alma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Selde görev alma durumu	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Almış	27	50,9	33	70,2	111	70,2	94	77,0	4	50,0	269	69,3
Almamış	26	49,1	14	29,8	47	29,8	28	23,0	4	50,0	119	30,7
Toplam*	53	13,7	47	12,1	158	40,7	122	31,4	8	2,1	388	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=13,331 p=0,01

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %50,9'u (27 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %70,2'si (33 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %70,3'ü (111 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %77,0'ı (94 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %50,0'ı (4 kişi) selde görev almıştır (Ki kare=13,331, p=0,01) (Tablo 4.1.5.35).

İstatistiksel olarak farkı oluşturan grup kurumda 10 yıl ve daha az süre çalışmış olanlardır.

Tablo 4.1.5.36: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre toprak kaymasında görev alma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Toprak Kaymasında Görev Alma Durumu	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>						<u>Toplam</u>	
	<u>≤15</u>		<u>16-20</u>		<u>21≤</u>		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Almış	44	44,0	91	57,6	76	58,5	211	54,4
Almamış	56	56,0	67	42,4	54	41,5	177	45,6
Toplam*	100	25,8	158	40,7	130	33,5	388	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=5,874 p=0,053

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %44,0'ı (44 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %57,6'sı (91 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %58,5'i (76 kişi) toprak kaymasında görev almıştır (Ki kare=5,874, p=0,053) (Tablo 4.1.5.36).

Tablo 4.1.5.37: Araştırmaya katılan personelin görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en önemli organizasyon sorunu ile ilgili görüşlerinin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

En Önemli Organizasyon Sorunu	Sayı	%
Koordinasyon Sorunu	96	26,7
Güvenlik Önlemleri	86	24,0
Araç Gereç Yetersizliği	36	10,0
Afet Yönetimi	27	7,5
Haberleşme Sorunu	24	6,7
Personel Yetersizliği	19	5,3
Arama Kurtarma	9	2,5
Ulaşım Sorunu	8	2,2
Lojistik Destek	7	2,0
Yaralıların Nakli Tahliyesi	7	2,0
Sağlık Hizmetleri	5	1,4
Halkla İlişkiler	4	1,1
Gelen Yardımın Organizasyonu	4	1,1
Taşıtlar (İş Makinesi, Ambulans vb.)	3	0,8
Adres Bulma Sorunu	2	0,6
Basınla İlişkiler	1	0,2
Hepsi	10	2,8
Hiç Bir Sorun Yok	11	3,1
Toplam	359	100,0

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılanların görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en önemli organizasyon sorunu ile ilgili görüşlerinin dağılımı değerlendirildiğinde bu konuda görüş belirtenlerin %26,7'si (96 kişi) koordinasyon sorunu, %24,0'ı (86 kişi) güvenlik önlemleri, %10,0'ı (36 kişi) araç gereç yetersizliği, %7,5'i (27 kişi) afet yönetimi, %6,7'si (24 kişi) haberleşme sorunu, %5,3'ü (19 kişi) personel yetersizliği yanıtını vermiştir (Tablo 4.1.5.37).

Tablo 4.1.5.38: Araştırmaya katılan personelin görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en iyi organizasyon unsuru ile ilgili görüşlerinin dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

En İyi Organizasyon Unsuru	Sayı	%
Koordinasyon	83	23,0
Arama Kurtarma	68	18,8
Araç Gereç	56	15,5
Haberleşme	32	8,9
Afet Yönetimi	18	5,0
Yaralıların Nakli Tahliyesi	18	5,0
Taşıtlar (İş Makinesi, Ambulans vb.)	13	3,6
Güvenlik Önlemleri	12	3,3
Kayıt Tutma	8	2,2
Lojistik Destek	7	1,9
Halkla İlişkiler	6	1,7
Basınla İlişkiler	3	0,8
Personelin Desteği	3	0,8
Sağlık Hizmetleri	1	0,3
Gelen Yardımın Organizasyonu	1	0,3
Dayanışma	1	0,3
Personelin İşini İyi Bilmesi	1	0,3
Manevi Güç	1	0,3
Rahat Çalışma İmkânı Bulunan Yer	1	0,3
Ulaşım	1	0,3
Basına Poz Vermek, Şov Yapmak	1	0,3
İnsanların Bireysel Çabaları	1	0,3
Hepsi	1	0,3
Hiçbiri	24	6,5
Toplam	361	100,0

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılanların görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en iyi organizasyon unsuru ile ilgili görüşlerinin dağılımında bu konuda görüş belirtenlerin %23,0'ı (83 kişi) koordinasyonun, %18,8'i (68 kişi) arama kurtarmanın, %15,5'i (56 kişi) araç gerecin, %8,9'u (32 kişi) haberleşmenin görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en iyi organizasyon unsuru olduğunu belirtmiştir (Tablo 4.1.5.38).

Tablo 4.1.5.39: Araştırmaya katılan personelin kişisel koruyucu donanım kullanma durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Kişisel Koruyucu Donanım Kullanım Durumu	Sayı	%
Kullanıyor	293	70,1
Kullanmıyor	113	27,0
Fikri Yok	12	2,9
Toplam	418	100,0

Araştırmaya katılanlardan kişisel koruyucu donanım durumu ile ilgili olarak görüş belirtenlerden %70,1'i (293 kişi) kişisel koruyucu donanım kullandığını, %27,0'ı ise (113 kişi) kişisel koruyucu donanım kullanmadığını, %2,9'u ise (12 kişi) bu konuda fikri olmadığını belirtmiştir (Tablo 4.1.5.39).

Kişisel koruyucu donanım kullanan çalışanlar birden fazla kişisel koruyucu donanım ifade etmişlerdir. Bu personelin %77,8'i (228 kişi) yanmaya dayanıklı elbise, %52,2'si (153 kişi) kask, %45,4'ü (133 kişi) çizme, %22,5'i (66 kişi) eldiven, %20,1'i (59 kişi) temiz hava solunum cihazı, %4,8'i (14 kişi) maske, %3,4'ü (10 kişi) fener, %1,0'ı (3 kişi) alüminize elbise, %0,7'si (2 kişi) gözlük, %0,7'si (2 kişi) soğuk su regülâtörü, %0,7'si (2 kişi) kuru elbise, %0,3'ü (1 kişi) kemer, %0,3'ü (1 kişi) kimyasallardan koruyucu elbise, %0,3'ü (1 kişi) yağmurluk, %0,3'ü (1 kişi) su altı elbisesi kullandığını beyan etmiştir.

Tablo 4.1.5.40: Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre kişisel koruyucu donanım kullanma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

	<u>Yaş</u>														<u>Toplam</u>	
	<u>≤39</u>		<u>40-41</u>		<u>42-43</u>		<u>44-45</u>		<u>46-47</u>		<u>48-49</u>		<u>50≤</u>			
<u>Kişisel Koruyucu Donanım Kullanma</u>	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kullanıyor	28	66,7	25	62,5	31	72,1	51	75,0	61	72,6	50	74,6	45	75,0	291	72,0
Kullanmıyor	14	33,3	15	37,5	12	27,9	17	25,0	23	27,4	17	25,4	15	25,0	113	28,0
Toplam*	42	10,4	40	9,9	43	10,6	68	16,8	84	20,8	67	16,6	60	14,9	404	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=3,202 p=0,783

Personelin yaşları ile kişisel koruyucu donanım kullanma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Ki kare=3,202, p=0,783). Katılımcılardan 39 ve altı yaşında olanların %66,7'si (28 kişi), 40-41 yaşındakilerin %62,5'i (25 kişi), 42-43 yaşındakilerin %72,1'i (31 kişi), 44-45 yaşındakilerin %75,0'ı (51 kişi), 46-47 yaşındakilerin %72,6'sı (61 kişi), 48-49 yaşındakilerin %74,6'sı (50 kişi), 50 yaş ve üzeri grubun %75,0'ı (45 kişi) kişisel koruyucu donanım kullandığını beyan etmiştir (Tablo 4.1.5.40).

Tablo 4.1.5.41: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kişisel koruyucu donanım kullanma durumları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Kişisel Koruyucu Donanım Kullanma Durumu	<u>Öğrenim Durumu</u>									
	<u>İlkokul Mezunu</u>		<u>Ortaokul Mezunu</u>		<u>Lise Mezunu</u>		<u>Üniversite Mezunu</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kullanıyor	23	74,2	72	69,2	169	75,1	29	63,0	293	72,2
Kullanmıyor	8	25,8	32	30,8	56	24,9	17	37,0	113	27,8
Toplam*	31	7,7	104	25,6	225	55,4	46	11,3	406	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=3,387 p=0,336

Araştırmaya katılan personelden ilkokul mezunu olanların %74,2'si (23 kişi), ortaokul mezunlarının %69,2'si (72 kişi), lise mezunlarının %75,1'i (169 kişi), üniversite mezunlarının %63,0'ı (29 kişi) kişisel koruyucu donanım kullanmaktadır (Ki kare=3,387, p=0,336) (Tablo 4.1.5.41).

Tablo 4.1.5.42: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre kişisel koruyucu donanım kullanma durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Kişisel Koruyucu Donanım Kullanma Durumu	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kullanıyor	44	73,3	31	66,0	104	64,6	104	83,2	7	87,5	290	72,3
Kullanmıyor	16	26,7	16	34,0	57	35,4	21	16,8	1	12,5	111	27,7
Toplam*	60	15,0	47	11,7	161	40,1	125	31,2	8	2,0	401	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=14,277 p=0,006

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %73,3'ü (44 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %66,0'ı (31 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %64,6'sı (104 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %83,2'si (104 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %87,5'i (7 kişi) kişisel koruyucu donanım kullanmaktadır (Ki kare=14,277, p=0,006) (Tablo 4.1.5.42).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup 21-25 yıl kurumda çalışanlardır.

Tablo 4.1.5.43: Araştırmaya katılan personele göre çalıştıkları istasyonda onları afetzede durumuna sokabilecek bir tehlikenin olması ile ilgili görüşlerinin dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İstasyonunda Tehlike Olması Durumu	Sayı	%
Var	79	19,3
Yok	281	68,5
Fikri Yok	50	12,2
Toplam	410	100,0

Araştırmaya katılanların çalışılan istasyonda personeli afetzede durumuna sokabilecek tehlike varlığı ile ilgili olarak yaptıkları değerlendirmede bu konuda görüş belirtenlerin %68,5'i (281 kişi) böyle bir tehlike olmadığını, %19,3'ü (79 kişi) tehlike varlığını, %12,2'si (50 kişi) ise bu konuda fikri olmadığını ifade etmiştir (Tablo 4.1.5.43).

Araştırmaya katılanlardan istasyonlarında onları afetzede durumuna sokabilecek bir tehlike olacağını beyan edenler birden fazla tehlike belirtmişlerdir. Bunların %55,7'si (44 kişi) binaların depreme dayanıksız olduğunu, %8,9'u (7 kişi) trafik kazası olabileceğini, %6,3'ü (5 kişi) bina ısınma tesisatı ile ilgili sorun olduğunu ve kalorifer kazanının infilak tehlikesinin olabileceğini, %6,3'ü (5 kişi) yangın tehlikesi olabileceğini, %5,1'i (4 kişi) patlama riski varlığını, %3,8'i (3 kişi) çökme tehlikesinin araç garajlarında ve diğer binalarda olabileceğini, %3,8'i (3 kişi) sel basması tehlikesi, %3,8'i (3 kişi) alt yapı yetersizliği olduğunu, %2,5'i (2 kişi) elektrik tesisatının eski olması nedeniyle istasyonda yangın riski olabileceğini, %2,5'i (2 kişi) istasyonda temizlik sorunu olmasının tehlike oluşturduğunu, %1,3'ü (1 kişi) istasyonunda güvenlik açığı olduğunu, %1,3'ü (1 kişi) personel eksikliği olmasının tehlike oluşturduğunu, %1,3'ü (1 kişi) sağlıksız yemeklerden dolayı gıda zehirlenmesi riski olduğunu, %1,3'ü (1 kişi) çarpık yapılaşmanın neden olabileceği tehlikelerin varlığını, %1,3'ü (1 kişi) istasyonuna yıldırım düşmesi tehlikesi olduğu görüşünü belirtmiştir.

Tablo 4.1.5.44: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre itfaiye istasyonunda bir tehlike olup olmadığını değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İstasyonunda Tehlike Durumu	<u>Öğrenim Durumu</u>									
	<u>İlkokul Mezunu</u>		<u>Ortaokul Mezunu</u>		<u>Lise Mezunu</u>		<u>Üniversite Mezunu</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Var	5	16,1	18	16,5	48	21,4	8	17,4	79	19,3
Yok	23	74,2	74	67,9	152	67,9	32	69,6	281	68,5
Fikri yok	3	9,7	17	15,6	24	10,7	6	13,0	50	12,2
Toplam*	31	7,6	109	26,6	224	54,6	46	11,2	410	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=3,013 p=0,807

Araştırmaya katılan personelden ilkokul mezunu olanların %16,1'i (5 kişi), ortaokul mezunlarının %16,5'i (18 kişi), lise mezunlarının %21,4'ü (48 kişi), üniversite mezunlarının %17,4'ü (8 kişi) itfaiye istasyonunda afete yol açacak bir tehlike olduğunu belirtmişlerdir (Ki kare=3,013, p=0,807) (Tablo 4.1.5.44).

İtfaiye istasyonunda tehlike durumu ile öğrenim durumu çapraz değerlendirmesinde “fikri yok” yanıtları analize dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (Ki kare=0,586, p=0,444).

Tablo 4.1.5.45: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre itfaiye istasyonunda bir potansiyel tehlike varlığı ile ilgili görüşleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İstasyonunda Potansiyel Tehlike Varlığı	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)											
	<u>≤10</u>		<u>11-15</u>		<u>16-20</u>		<u>21-25</u>		<u>26≤</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Var	9	14,8	7	15,2	33	20,1	26	20,8	3	33,3	78	19,3
Yok	46	75,4	31	67,4	106	64,6	90	72,0	5	55,6	278	68,6
Fikri yok	6	9,8	8	17,4	25	15,3	9	7,2	1	11,1	49	12,1
Toplam*	61	15,1	46	11,4	164	40,5	125	30,9	9	2,1	405	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=8,558 p=0,381

Araştırmaya katılan personelden 10 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %14,8'i (9 kişi), 11-15 yıl süre ile kurumda çalışanların %15,2'si (7 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %20,1'i (33 kişi), 21-25 yıl süre ile kurumda çalışanların %20,8'i (26 kişi), 26 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %33,3'ü (3 kişi) itfaiye istasyonunda personeli afetzede durumuna sokabilecek bir potansiyel tehlike olduğunu ifade etmişlerdir (Ki kare=8,558, p=0,381) (Tablo 4.1.5.45).

Analize “fikri yok” olanlar dahil edilmediğinde de istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Ki kare=2,685, p=0,612).

Tablo 4.1.5.46: Araştırmaya katılan personele göre Ankara ve Türkiye'ye özgü en önemli afet türü dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Ankara ve Türkiye'ye Özgü Afet Türü	Sayı	%
<u>Ankara'ya Özgü Afet Türü (n=404)</u>		
Yangın	178	44,0
Deprem	133	32,8
Sel	33	8,1
Terör Olayı	29	7,2
Trafik Kazası	26	6,4
Toprak Kayması	1	0,3
Uçak Kazası	1	0,3
Doğal Gaz Patlaması	1	0,3
Su Baskını	1	0,3
Kuraklık ve Çarpık Yapılaşma	1	0,3
<u>Türkiye'ye Özgü Afet Türü (n=410)</u>		
Deprem	305	74,4
Yangın	45	11,0
Trafik Kazası	24	5,9
Terör Olayı	22	5,4
Sel	7	1,7
Toprak Kayması	2	0,5
Kuraklık, Erozyon, Doğa Tahribatı	2	0,5
Fırtına	1	0,2
Doğalgaz Patlaması	1	0,2
Çevre, Kuraklık, Çarpık Yapılaşma	1	0,2

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinden araştırmaya katılanların Ankara ve Türkiye'ye özgü en önemli afet türü hakkındaki görüşlerinin dağılımı incelendiğinde Ankara'ya özgü afet türü hakkında görüş bildirenlerin %44,1'i (178 kişi) yangın, %32,9'u (133 kişi) deprem, %8,2'si (33 kişi) sel, %7,2'si (29 kişi) terör olayı, %6,4'ü (26 kişi) trafik kazası şeklinde görüş belirtmişlerdir. Türkiye'ye özgü afet türü hakkında görüş bildirenlerin %74,4'ü (305 kişi) deprem, %11,0'ı (45 kişi) yangın, %5,9'u (24 kişi) trafik kazası, %5,4'ü (22 kişi) terör olayı demişlerdir (Tablo 4.1.5.46).

Tablo 4.1.5.47: Araştırmaya katılan personelin itfaiye ile ilgili mevzuatı bilme durumlarının dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İle İlgili Mevzuat Bilme Durumu	Sayı	%
Biliyor	213	51,6
Bilmiyor	90	21,8
Fikri Yok	110	26,6
Toplam	413	100,0

İtfaiye ile ilgili mevzuat olma durumu ile ilgili görüş belirtenlerin %51,6'sı (213 kişi) itfaiye ile ilgili mevzuat olduğunu, %21,8'i itfaiye ile ilgili mevzuat olmadığını, %26,6'sı ise bu konuda fikri olmadığını ifade etmiştir (Tablo 4.1.5.47).

İtfaiye ile ilgili mevzuat belirtenlerin %21,1'i (45 kişi) itfaiye yönetmeliği, %8,5'i (18 kişi) tüzük, %7,0'ı (15 kişi) Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, %3,8'i (8 kişi) yıpranma yasası, %2,4'ü (5 kişi) 3030 sayılı yasa, %2,4'ü (5 kişi) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, %1,9'u (4 kişi) Belediye İtfaiye Yönetmeliği, %1,9'u (4 kişi) yönetmelik, %1,9'u (4 kişi) belediye yasası, %1,4'ü (3 kişi) sivil savunma ve itfaiye yönetmeliği, %1,4'ü (3 kişi) iç hizmet kanunu, %0,9'u (2 kişi) İtfaiye Teşkillerinin Kuruluş Görev Eğitim ve Denetim Esaslarına Dair Yönetmelik, %0,9'u (2 kişi) yangın yönetmeliği, %0,5'i (1 kişi) yangın afet personel mevzuatı, %0,5'i (1 kişi) zabıta denetim tüzüğü, %0,5'i (1 kişi) Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi yönetmeliği, %18,3'ü (39 kişi) mevzuat ismini bilmediğini veya ismini hatırlamadığını beyan etmiş %8,0'ı (17 kişi) soru ile ilgisiz yanıt vermiştir.

Tablo 4.1.5.48: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre itfaiye ile ilgili mevzuatın varlığını bilme durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İle İlgili Mevzuat	<u>Öğrenim Durumu</u>									
	<u>İlkokul Mezunu</u>		<u>Ortaokul Mezunu</u>		<u>Lise Mezunu</u>		<u>Üniversite Mezunu</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Biliyor	7	23,3	48	44,0	122	53,5	36	78,3	213	51,6
Bilmiyor	9	30,0	22	20,2	55	24,1	4	8,7	90	21,8
Fikri yok	14	46,7	39	35,8	51	22,4	6	13,0	110	26,6
Toplam*	30	7,3	109	26,4	228	55,2	46	11,1	413	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=30,294   p<0,001

Araştırmaya katılan personelden ilkokul mezunu olanların %23,3'ü (7 kişi), ortaokul mezunlarının %44,0'ı (48 kişi), lise mezunlarının %53,5'i (122 kişi), üniversite mezunlarının %78,3'ü (36 kişi) itfaiye ile ilgili mevzuat olduğunu ifade etmişlerdir (Ki kare=30,294, p<0,001) (Tablo 4.1.5.48).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan gruplar lise ve üniversite mezunlarıdır. Analize “fikri yok” olanlar dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır (Ki kare=13,096, p=0,004).

Tablo 4.1.5.49: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre itfaiye ile ilgili mevzuat varlığını bilme durumları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

İtfaiye İle İlgili Mevzuat Varlığı	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>						<u>Toplam</u>	
	<u>≤15</u>		<u>16-20</u>		<u>21≤</u>		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Var	49	45,3	89	54,3	72	52,9	210	51,5
Yok	18	16,7	41	25,0	31	22,8	90	22,0
Fikri yok	41	38,0	34	20,7	33	24,3	108	26,5
Toplam*	108	26,5	164	40,2	136	33,3	408	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=10,867   p=0,028

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %45,3'ü (49 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %54,3'ü (89 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %52,9'u (72 kişi) itfaiye ile ilgili mevzuat olduğunu belirtmiştir (Ki kare=10,867, p=0,028) (Tablo 4.1.5.49).

İstatistiksel olarak farklılığı 15 yıl ve altı süredir kurumda çalışanlar oluşturmuştur. Analize “fikri yok” olanlar dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlılık ortadan kalkmaktadır (Ki kare=0,46, p=0,794).

Tablo 4.1.5.50: Araştırmaya katılan personelin afetlerle mücadelede çalıştığı kurumunun başka kurumlarla ortaklıklarını bilme durumlarının dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Afetlerle Mücadelede Başka Kurumlarla Ortaklık Durumu	Sayı	%
Var	243	58,6
Yok	64	15,4
Fikri Yok	108	26,0
Toplam	415	100,0

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılanların afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklık yapma durumu hakkındaki bilgilerinin dağılımı değerlendirildiğinde katılımcılardan bu konuda görüş belirtenlerin %58,6'sı (243 kişi) afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklıklarının var olduğunu, %15,4'ü (64 kişi) afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklıklarının olmadığını, %26,0'ı (108 kişi) bu konuda fikrinin olmadığını belirtmiştir (Tablo 4.1.5.50).

Afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklıkların olduğunu belirtenlerin %79,4'ü (193 kişi) Sivil Savunma, %16,5'i (40 kişi) emniyet, %15,6'sı (38 kişi) askeriye, %9,5'i (23 kişi) Hızır acil (112 acil yardım), %6,2'si (15 kişi) AKUT, %6,2'si (15 kişi) Orman Bakanlığı'na bağlı itfaiye birimleri, %4,9'u (12 kişi) elektrik idaresi, %4,5'i (11 kişi) belediyenin diğer kurumları, %4,5'i (11 kişi) Afet İşleri, %4,1'i (10 kişi) valilik, %3,7'i (9 kişi) ASKİ, %3,7'i (9 kişi) sağlık kuruluşları, %2,5'i (6 kişi) Kızılay, %2,5'i (6 kişi) diğer kamu kuruluşları, %2,1'i (5 kişi) diğer belediyeler, %1,7'si (4 kişi) Sağlık Bakanlığı, %1,7'si (4 kişi) Doğalgaz şirketi, %1,2'si (3 kişi) zabıta, %1,2'si (3 kişi) belediye fen işleri, %0,4'ü (1 kişi) kaymakamlık, %0,4'ü (1 kişi) sivil toplum kuruluşları, %0,4'ü (1 kişi) çevre il ve ilçe itfaiye teşkilatları, %0,4'ü (1 kişi) üniversiteler ile ortaklıklarının olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.1.5.51: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre afetlerle mücadelede itfaiyenin başka kurumlarla ortaklıklarını bilme durumları (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Başka Kurumlarla Ortaklık Durumu	<u>Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)</u>						<u>Toplam</u>	
	<u>≤15</u>		<u>16-20</u>		<u>21≤</u>		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Var	55	50,5	94	57,0	91	66,9	240	58,5
Yok	14	12,8	28	17,0	20	14,7	62	15,1
Fikri Yok	40	36,7	43	26,0	25	18,4	108	26,4
Toplam*	109	26,6	165	40,2	136	33,2	410	100,0
*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir						Ki kare=11,389	p=0,023	

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %50,5'i (55 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %57,0'ı (94 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %66,9'u (91 kişi) itfaiyenin afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklığı olduğunu belirtmiştir (Ki kare=11,389, p=0,023) (Tablo 4.1.5.51).

İstatistiksel olarak farklılığı 15 yıl ve altı süredir kurumda çalışanlar oluşturmuştur. Analizden “fikri yok” olanlar çıkarıldığında istatistiksel anlamlılık ortadan kalkmaktadır (Ki kare=0,870, p=0,647).

4.1.6. Personelin afet ve yangınlara müdahale ile ilgili bazı görüşleri ile ilgili bulgular

Tablo 4.1.6.1: Araştırmaya katılan personelin afet ve yangınlara müdahale etmek için kendi fiziksel/ruhsal/bilgi-becerilerinin yeterliliğini değerlendirmeleri (Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Yeterlilik Değerlendirmesi	Sayı	%
<u>Afetlere Müdahalede Fiziksel Yeterlilik (n=420)</u>		
Yeterli	315	75,0
Fikri Yok	47	11,2
Yetersiz	58	13,8
<u>Afetlere Müdahalede Ruhsal Yeterlilik (n=418)</u>		
Yeterli	314	75,1
Fikri Yok	55	13,2
Yetersiz	49	11,7
<u>Afetlere Müdahalede Bilgi ve Beceri Yeterliliği (n=415)</u>		
Yeterli	329	79,3
Fikri Yok	55	13,3
Yetersiz	31	7,4
<u>Yangınlara Müdahalede Fiziksel Yeterlilik (n=416)</u>		
Yeterli	346	83,2
Fikri Yok	30	7,2
Yetersiz	40	9,6
<u>Yangınlara Müdahalede Ruhsal Yeterlilik (n=417)</u>		
Yeterli	347	83,2
Fikri Yok	34	8,2
Yetersiz	36	8,6
<u>Yangınlara Müdahalede Bilgi ve Beceri Yeterliliği (n=417)</u>		
Yeterli	375	89,9
Fikri Yok	29	7,0
Yetersiz	13	3,1

Personelin afet ve yangınlara müdahale etmek için kendi fiziksel / ruhsal / bilgi ve becerilerinin yeterliliği konusunda değerlendirme yapanlar içinde, katılanların %75,0'i (315 kişi) kendisini afetlere müdahale etmede fiziksel olarak yeterli hissetmektedir. Katılanların %75,1'i (314 kişi) kendisini afetlere müdahale etmede ruhsal olarak yeterli görmektedir. İtfaiye personelinin %79,3'ü (329 kişi) kendisini afetlere müdahale etmede bilgi ve beceri açısından yeterli olduğunu düşünmektedir. Personelin %83,2'si (346 kişi) kendisini yangınlara müdahale etmede fiziksel olarak yeterli bulmaktadır. Katılanların %83,2'si (347 kişi) kendisini yangınlara müdahale etmede ruhsal yönden yeterli olduğunu düşünmektedir. Personelin %89,9'u (375 kişi) kendisini yangınlara müdahale etmede bilgi ve beceri yönünden yeterli görmektedir (Tablo 4.1.6.1).

Afetlere müdahale etmede fiziksel yetersizlik nedeni belirten katılımcıların %32,7'si (16 kişi) ileri yaşta olma, %24,5'i (12 kişi) sağlık sorunları, %14,3'ü (7 kişi) personel sayısı yetersizliği, %12,3'ü spor yapmamağa bağlı fizik erk yetersizliği, %4,1'i (2 kişi) vücut ağırlığının fazla olması ve yaşının ileri olması nedeniyle, %4,1'i (2 kişi) bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadığını, %2,0'ı (1 kişi) beslenme yetersizliği, %2,0'ı (1 kişi) zayıflık, %2,0'ı (1 kişi) çalışma koşulları sebebiyle, %2,0'ı da (1 kişi) santralde çalışmasından dolayı kendilerini fiziksel olarak yetersiz olarak değerlendirmişlerdir.

Afetlere müdahale etmede ruhsal olarak yetersizlik nedeni belirten personelin %44,1'i (15 kişi) sosyal hakların yeterince sağlanmaması (yıllık izin, maaş, mesai ücretlerinin yetersizliği), %26,5'i (9 kişi) çalışma ortamından kaynaklanan sorunlar, %20,6'sı (7 kişi) yetersiz personel ile çalışma, %17,7'si (6 kişi) iş stresi, %17,7'si (6 kişi) psikolojik destek eksikliği, %2,9'u (1 kişi) beslenme sorunları, %2,9'u (1 kişi) sağlık sorunu, %2,9'u (1 kişi) eğitimsizlik nedenlerini öne sürmüştür.

Afetlere müdahale etmede bilgi ve beceri olarak yetersizlik nedeni belirten personelin %73,7'si (14 kişi) afetler konusunda eğitim eksikliği olması, %10,5'i (2 kişi) sağlık nedenlerinden, %10,5'i (2 kişi) aktif olarak afetlere katılmamasından, %5,3'ü (1 kişi) yeni teknoloji kullanılmamasından olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim eksikliği ifade eden bir kişi; daha bilinçli, konusunda uzman olanların eğitim vermemesini ve tatbikatların yeterince yapılmamasını belirtmiştir.

Yangınlara müdahale etmede fiziksel olarak yetersizlik nedeni belirten personelin %35,7'si (10 kişi) sağlık sorunları, %35,7'si (10 kişi) ileri yaş, %10,7'si (3 kişi) personel sayısı yetersizliği, %7,1'i (2 kişi) beslenme sorunları, %7,1'i (2 kişi) çalışma şartları, %3,6'sı (1 kişi) yaşam şartları, %3,6'sı (1 kişi) bilgi eksikliği, %3,6'sı (1 kişi) zayıflık, %3,6'sı (1 kişi) şişmanlık nedenlerini belirtmişlerdir.

Yangınlara müdahale etmede ruhsal olarak yetersizlik nedeni belirten personelin %32,0'ı (8 kişi) sosyal hakların yeterince sağlanmamasını (maaş yetersizliği, yıllık izin sorunları), %12,0'ı (3 kişi) iş yoğunluğunu, %12,0'ı (3 kişi) çalışma şartlarını, %12,0'ı (3 kişi) iş yerinde psikolojik destek yokluğunu, %8,0'ı (2 kişi) yaşın ileri olmasını, %8,0'ı (2 kişi) personel eksikliğini, %8,0'ı (2 kişi) araç gereç yetersizliğini, %4,0'ı (1 kişi) beslenme sorunlarını, %4,0'ı (1 kişi) moral bozukluğunu söylemiştir.

Yangınlara müdahale etmede bilgi ve beceri olarak yetersizlik nedeni belirten personelin %66,3'ü (4 kişi) eğitim yetersizliğini, %33,7'si (2 kişi) farklı branşta olmayı (dalgıç) neden olarak belirtmiştir.

Tablo 4.1.6.2: Araştırmaya katılan personelin kurumlarında görev yapmakla ilgili memnuniyet durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Memnuniyet Durumu	Sayı	%
Memnun Değil	144	34,5
Fikri Yok	46	11,0
Memnun	227	54,5
Toplam	417	100,0

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı personelinin araştırmaya katılanların kurumlarında çalışma ile ilgili görüş bildirenlerin %54,5'i (227 kişi) memnun olduğunu, %34,5'i (144 kişi) memnun olmadığını, %11,0'ı da (46 kişi) fikri olmadığını beyan etmiştir (Tablo 4.1.6.2).

Araştırmaya katılanlardan kurumda görev yapmakla ilgili olarak memnun olmama nedeni belirten personelin %32,7'si (37 kişi) özlük hakları (maaş yetersizliği, ek mesai ücretlerinin yetersizliği, yıllık izin kullanma ile ilgili sorunlar)

ilgili nedenler, %31,0'ı (35 kişi) personel yetersizliğinden, %22,1'i (25 kişi) idare ile ilgili sorunlardan, %22,1'i (25 kişi) itfaiyeciye değer verilmediğinden, %10,6'sı (12 kişi) iş yerinde beslenme sorunu olmasından, %8,0'ı (9 kişi) araç gereç yetersizliğinden, %6,2'si (7 kişi) alışma Şartlarının kötü olmasından, %5,3' (6 kişi) itfaiye teşkilatının belediyye bağlı olmasından yaşanan siyasi sorunlardan, %2,7'si (3 kişi) teşkilatta birçok eksiklik olduğundan, %1,8'i (2 kişi) işyerinde yaşanan sorunlardan dolayı memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.1.6.3: Araştırmaya katılan personelin yaşlarına göre kurumda çalışma ile ilgili memnuniyet durumları
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Memnuniyet Durumu	Yaş														Toplam	
	≤39		40-41		42-43		44-45		46-47		48-49		50≤		Sayı	%
Memnun	21	50,0	15	36,6	16	36,3	36	50,0	54	62,8	43	62,3	40	65,5	225	54,2
Fikri Yok	6	14,3	3	7,3	8	18,2	8	11,1	11	12,8	3	4,4	7	11,5	46	11,1
Memnun Değil	15	35,7	23	56,1	20	45,5	28	38,9	21	24,4	23	33,3	14	23,0	144	34,7
Toplam*	42	10,1	41	9,9	44	10,6	72	17,4	86	20,7	69	16,6	61	14,7	415	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=27,073 p=0,008

Katılımcıların yaşları ile kurumda çalışma ile ilgili görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Ki kare=27,073, p=0,008). Personelden 39 yaş ve altında olanların %35,7'si (15 kişi), 40-41 yaşındakilerin %56,1'i (23 kişi), 42-43 yaşındakilerin %45,5'i (20 kişi), 44-45 yaşındakilerin %38,9'u (28 kişi), 46-47 yaşındakilerin %24,4'ü (21 kişi), 48-49 yaşındakilerin %33,3'ü (23 kişi), 50 yaş ve üzeri grubun %23,0'ı (14 kişi) kurumda çalışmaktan memnun olmadığını ifade etmiştir (Tablo 4.1.6.3).

İstatistiksel olarak anlamlılığı oluşturan grup 40-41 yaşlıdır. "Fikri yok" grubu analize dahil edilmediğinde de istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır (Ki kare=20,432, p=0,002).

Tablo 4.1.6.4: Araştırmaya katılan personelin öğrenim durumlarına göre kurumda çalışmaktan memnuniyet durumlarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Kurumda Çalışmaktan Memnuniyet Durumu	<u>Öğrenim Durumu</u>									
	<u>İlkokul Mezunu</u>		<u>Ortaokul Mezunu</u>		<u>Lise Mezunu</u>		<u>Üniversite Mezunu</u>		<u>Toplam</u>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Memnun	19	63,3	63	56,8	119	52,0	26	55,3	227	54,5
Fikri Yok	6	20,0	10	9,0	23	10,0	7	14,9	46	11,0
Memnun Değil	5	16,7	38	34,2	87	38,0	14	29,8	144	34,5
Toplam*	30	7,2	111	26,6	229	54,9	47	11,3	417	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=8,122 p=0,229

Araştırmaya katılan personelden ilkokul mezunu olanların %63,3'ü (19 kişi), ortaokul mezunlarının %56,8'i (63 kişi), lise mezunlarının %52,0'ı (119 kişi), üniversite mezunlarının %55,3'ü (26 kişi) kurumlarında çalışmaktan memnun olduklarını belirtmişlerdir (Ki kare=8,122, p=0,229) (Tablo 4.1.6.4).

Öğrenim durumu ve kurumda çalışmaktan memnuniyet durumu çapraz değerlendirmesinde “fikri yok” yanıtları analize dahil edilmediğinde istatistiksel olarak anlamlılık ortaya çıkmamıştır (Ki kare=1,547, p=0,214).

Tablo 4.1.6.5: Araştırmaya katılan personelin kurumda çalışma sürelerine göre kurumda çalışma ile ilgili görüşleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Kurumda Çalışma İle İlgili Görüşü	Kurumda Çalışma Süresi (Yıl)						Toplam	
	≤15		16-20		21≤		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Memnun	59	54,1	72	43,4	94	68,6	225	54,6
Fikri Yok	17	15,6	17	10,2	11	8,0	45	10,9
Memnun Değil	33	30,3	77	46,4	32	23,4	142	34,5
Toplam*	109	26,5	166	40,3	137	33,2	412	100,0

*Satır yüzdesi; diğerleri sütun yüzdesidir

Ki kare=24,365   p<0,001

Araştırmaya katılan personelden 15 yıl veya daha az süre ile kurumda çalışanların %30,3'ü (33 kişi), 16-20 yıl süre ile kurumda çalışanların %46,4'ü (77 kişi), 21 yıl ve daha uzun süre kurumda çalışanların %23,4'ü (32 kişi) kurumda çalışmaktan memnun olmadığını ifade etmiştir (Ki kare=24,365, p<0,001) (Tablo 4.1.6.5)

İstatistiksel olarak fark tüm gruplardan kaynaklanmaktadır. Analizden “fikri yok” olanlar çıkarıldığında da istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (Ki kare=20,290, p<0,001).

Tablo 4.1.6.6: Araştırmaya katılan personelin sağlıkla ilgili bazı özelliklerine göre kurumda görev yapma ile ilgili görüşleri
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Sağlık Durumu	<u>Kurumda Görev Yapma İle İlgili Görüş</u>						Ki kare	p
	<u>Memnun</u>		<u>Fikri Yok</u>		<u>Memnun Değil</u>			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
<u>Düzenli Sağlık Kontrolü (n=413)</u>								
Yapılıyor veya Yapılıyor Ama Yeterli Değil	190	59,8	36	11,3	92	28,9	20,218	<0,001
Yapılmıyor	35	36,8	9	9,5	51	53,7		
<u>Görevde Hastalık / Yaralanma Durumu (n=398)</u>								
Afet ya da Yangında Hastalık / Yaralanma Yaşamamış	150	59,5	29	11,5	73	29,0	9,790	0,007
Afet ya da Yangında Hastalık / Yaralanma Yaşamış	65	44,5	17	11,6	64	43,9		

Satır yüzdesi alınmıştır

Düzenli sağlık kontrolü ve görevde hastalık / yaralanma durumu ile kurumda görev yapma görüşü karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Düzenli sağlık kontrolü yapılmıyor şeklinde görüş belirtenlerin %53,7'si (51 kişi) kurumda çalışmaktan memnun olmadığını, %9,5'i (9 kişi) kurumda çalışmakla ilgili fikri olmadığını, %36,8'i (35 kişi) ise kurumda çalışmaktan memnun olduğunu belirtmiştir (Ki kare=20,218, $p<0,001$). Afet ya da yangında hastalık / yaralanma yaşayanların %43,9'u (64 kişi) kurumda çalışmaktan memnun olmadığını, %11,6'sı (17 kişi) kurumda çalışmakla ilgili fikri olmadığını %44,5'i ise (65 kişi) kurumda çalışmaktan memnun olduğunu belirtmiştir (Ki kare=9,790, $p=0,007$) (Tablo 4.1.6.6).

Kurumda görev yapmakla ilgili olarak "fikri yok" olanlar analize dahil edilmediğinde düzenli sağlık kontrolü ve afet ya da yangında hastalık / yaralanma ile ilgili karşılaştırmada istatistiksel anlamlılık değişmemiştir, sırasıyla (Ki kare=19,742, $p<0,001$, Ki kare=9,792, $p=0,002$).

Araştırmaya katılanların %80,1'i (376 kişi) afetlere ve özel olarak bir afet türü olan yangınlara hazırlık açısından insan gücü, araç – gereç, mevzuat ve diğer konularla ilgili çeşitli konularda önerilerde bulunmuştur. Önerilerle ilgili gruplanmış veriler aşağıda Tablo 4.1.6.7'de sunulmuştur.

Tablo 4.1.6.7: Araştırmaya katılanların afetlere ve özel olarak bir afet türü olan yangınlara hazırlık açısından insan gücü, araç – gereç, mevzuat ve diğer konularla ilgili önerilerinin konu başlıklarının dağılımı
(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Öneri Türü (n=376) ¹	Sayı	%
Personel Durumu	262	69,7
Araç Gereç	171	45,5
Mesleki Eğitim	90	23,9
Özlük Hakları	89	23,7
Mesleki Saygınlık	32	8,5
Bilimsel Çalışma	25	6,7
Yönetim	24	6,4
Lojistik	24	6,4
Motivasyon	24	6,4
Sağlık	23	6,1
Teşkilat	22	5,9
Yasam Koşulları	16	4,3
Koordinasyon	14	3,7
Kişisel Koruyucu Donanım	14	3,7
Sosyal Etkinlikler	13	3,5
Liyakat	11	2,9
Ulaşım	11	2,9
Sigorta	11	2,9
Mevzuat	10	2,7
Spor	7	1,9
Haberleşme	7	1,9
İstasyon	6	1,6
Halk Eğitimi	5	1,3
Medya	4	1,1
Korunma	4	1,1
Mobil Ekip	2	0,5
Kayıtlar	1	0,3
Halk Desteği	1	0,3
Deneyim	1	0,3
Öneri yok	4	1,1
Fikri Yok	4	1,1

¹ Birden fazla öneri belirtilmiştir, yüzdeler kişi sayısına göre alınmıştır

Öneri yapanların %69,7'si (262 kişi) personel durumu ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. Personel sayısı yetersizliği giderilmelidir.
2. İtfaiyeye alınacak personelin uygun şartları taşıması gerekmektedir.
3. Yaşlı ilerlemiş personelin itfaiyede çalıştırılmaması gerekir.
4. Her yıl düzenli olarak personel alınması gerekmektedir.
5. Personel sayısını nüfusun binde biri olacak şekilde artırılması lazım.
6. İller arasındaki personel istihdam farklılığının giderilmesi gerekmektedir.
7. Gönüllü itfaiyecilik sistemi kurulmalıdır.
8. Personel alımında itfaiyecilik okullarından mezun olanlara öncelik tanınmalıdır.
9. Personel alımında itfaiyeci çocuklarının önceliği olmalıdır.

Katılanların %45,5'i (171 kişi) araç gereç durumu ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. Araç gereç sayısının artırılması gerekmektedir.
2. Araçların yenilenmesi gerekmektedir.
3. Araç gereçlerin düzenli bakımlarının yapılması gerekmektedir.
4. Kullanılan araç gereçlerin dünya standartlarına getirilmesi gerekmektedir.
5. Orman yangınları için itfaiyeye uçak alınmalıdır.
6. Yeterli sayıda ambulans ve helikopter alınmalıdır.

Öneri yapanların %23,9'u (90 kişi) mesleki eğitim durumu ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. Mesleki eğitime önem verilmelidir.
2. Afete hazırlıklı olmak için iyi bir eğitim verilmelidir.
3. İtfaiyecilerin afet ve yangınlara hazırlıklı olmaları için tatbikat yapmaları gerekmektedir.
4. Araç gereçlerin çalışma sistemleri ile ilgili eğitimler verilmelidir.
5. Düzenli olarak arama kurtarma eğitimleri yapılmalıdır.
6. İtfaiyeciliğe meslek statüsü kazandırılmalıdır.
7. Eğitimler konularında uzman kişilerce verilmelidir.
8. Hizmet içi eğitimlerin düzenli yapılması gerekir.

9. İtfaiye çalışanlarına fiziksel ve beceri yönünden sürekli hazır halde tutulmaları için belli aralıklarla yeterlilik sınavları yapılmalıdır.
10. Pratik uygulamaya katılma itfaiye personelinin yetişmesinde önemli rol oynar.
11. İtfaiye çalışanlarına mevzuat konusunda eğitim verilmelidir.
12. Personelin yurtdışında yapılan eğitimlere katılması gerekmektedir.
13. İtfaiyecilere kimyasal, biyolojik, nükleer, elektrik, elektronik, mekanik ve mühendislik eğitimleri verilmelidir.
14. Dört yıllık itfaiye bölümleri kurulmalıdır.
15. Üç ayda bir afet eğitimi verilmelidir.
16. İtfaiye teşkilatının şehir dışında tam teşekküllü kurularak diğer il ve ilçelere de itfaiyeci yetiştirmesi gerekir.

Çalışmada özlük hakları (Ücret, yıllık izin, ek mesai, mesleki yıpranma, vb.) konusunda öneri yapanların payı %23,7'dir (89 kişi) (Tablo 4.1.6.7). Bu konuda yapılan öneriler şöyledir:

1. Meslekte yıpranma hakkının itfaiyecilere tanınması gerekmektedir.
2. Ek mesai ücretlerinin artırılması lazımdır.
3. Maaşa ek olarak yılda en az iki aylık tutarında prim verilmesi gerekir.
4. Çalışanlara sosyal hakları eksiksiz olarak verilmelidir.
5. Yıllık izinlerin personele istediklerinde verilmesi gerekir.
6. Çalışanların sosyo ekonomik olarak rahatlığı sağlanmalıdır.
7. İtfaiyecilerin sorunlarının üst makamlara iletilebilmesi gerekmektedir.
8. Avrupa'daki itfaiyecilere sağlanan koşulların sağlanması gerekir.
9. İtfaiyecilerin yangın söndürme ve diğer afetler haricinde görevlendirilmemesi gerekir.

Araştırmada mesleki saygınlık ile öneri yapanlar %8,5 (32 kişi) olmuştur (Tablo 4.1.6.7). Öneriler şöyledir:

1. İtfaiyeciliğe değer verilmesi gerekmektedir.
2. Mesleki statünün kazandırılması lazımdır.
3. Çalışanların fikirlerine saygı gösterilmesi gerekmektedir.

Katılanlardan %6,7'si (25 kişi) bilimsel çalışma ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. Bilimsel çalışma yapılmalıdır.
2. Yangınlarla ilgili değerlendirmeler yapılmalıdır.
3. Dünya itfaiyeleri ile bilgi alışverişinde bulunulmalıdır.
4. Araştırma geliştirme birimlerinin kurulması gerekmektedir.
5. Teknolojik gelişmeler takip edilmelidir.

Öneri yapanların %6,4'ü(24 kişi) yönetimle ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. Yönetim keyfiyete dayalı değil mevzuatlara uygun olmalıdır.
2. Yöneticilerin itfaiye okulu mezunu olması gerekir.
3. Yöneticiler bilgili ve kültürlü olmalıdır.
4. Yönetimin personel sorunları ile ilgilenmesi gerekmektedir.

Personelin %6,4'ü (24 kişi) lojistik sorunlar ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. İstasyonların lojistik eksiklikleri giderilmelidir.
2. Yangına müdahale için gerekli bölgelerde su depoları yapılması gerekir.
3. Personelin çalışması için tüm imkânların sağlanması gerekir.

Çalışanların %6,4'ü (24 kişi) çalışanların moral motivasyonunun sağlanması gerekmektedir şeklinde öneride bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7).

Personelin %6,1'i (23 kişi) sağlıkla ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Kuruma ait doktor olmalıdır.
2. İtfaiyecilere psikolojik destek verilmelidir.
3. Çalışanların ruh sağlığı iyi olmalıdır.
4. Her yıl en azından altı ayda bir sağlık kontrolü yapılmalıdır.
5. Sağlık ve sosyal konulara öncelik verilmelidir.
6. İtfaiyecilere mesleki yaralanmalarında hastanelerde öncelik verilmesi gerekmektedir.
7. İtfaiyecilerin iş güvenliği yeterli seviyeye getirilmelidir.
8. İtfaiye içinde sağlık merkezi olmalıdır.

Katılımcıların %5,9'u (22 kişi) teşkilatla ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. İtfaiye teşkilatının belediye bünyesinden alınarak İçişleri Bakanlığı'nın bünyesine katılması gerekmektedir.
2. Teşkilatın Başbakanlık altında genel müdürlük çatısı altında mesleki bir kurum olması gerekir.
3. İtfaiye teşkilatı kendi başına bir kurum olmalıdır.
4. Siyasetten uzak bir kurum olmalıdır.
5. Sivil savunma, hızır acil ve itfaiye birleşmelidir.
6. Türkiye'de itfaiye genel müdürlüğü kurulması gerekmektedir.
7. Şehrin dışında tam teşekküllü bir itfaiye teşkilatı kurulması gerekmektedir.

Çalışmaya katılanlardan %4,3'ü (16 kişi) yaşam koşulları ile ilgili aşağıdaki önerileri yazmışlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. İş yerinde barınma şartlarının iyi olması gerekmektedir.
2. İş yerinde verilen öğle ve akşam yemeklerinin hijyenik ortamlarda hazırlanıp sağlıklı bir şekilde personele sunulması gerekmektedir.
3. İş yerinde çalışılan ortamların düzenli tertipli olması, sürekli sıcak suyun tüm istasyonlarda sağlanması gerekmektedir.
4. İstasyonlarda barınma şartlarının iyileştirilmesi gerekir.
5. Personelin dinleneceği alanlar oluşturulması gerekmektedir.
6. Temiz tertipli ortamlarda çalışmak gerekir.

Katılanların %3,7'si (14 kişi) koordinasyonla ilgili aşağıdaki önerileri vermiştir (Tablo 4.1.6.7):

1. Acil durum ekipleri itfaiye hızır acil, polis, sivil savunma tek çatı altında birleşmesi gerekmektedir.
2. Afetler tek merkezden yönetilmeli, söndürme, kurtarma, ilk yardım ekipleri kendi işlerini yapmalıdırlar.
3. Afetlerde koordinasyonun sağlanması gerekmektedir.

Çalışanların %3,7'si 14 kişi kişisel koruyucu donanımlarla ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Koruyucu elbiselerin çok iyi olması gerekmektedir.
2. Kişisel koruyucu donanımlar düzenli olarak sağlanmalıdır.
3. İtfaiyecilere kişiye özel temiz hava solunum cihazı verilmelidir.

Önerilerde bulunanların %3,5'i (13 kişi) sosyal etkinlikler konusunda aşağıdaki önerileri sunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. İş yerinde yapılacak sosyal etkinlikler çalışanın moralini artıracaktır.
2. Sosyal konulara öncelik verilmelidir.
3. İtfaiyecilerin dinleneceği kamp ve eğlence yerlerinin olması gerekmektedir.

Katılanların %2,9'u (11 kişi) liyakatle ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Becerikli ve bilgili kişilerin önemli kadrolara getirilmesi gerekir.
2. Yapılan işe göre kadro verilmesi ücret düzenlemesi gerekir.
3. Makam ve kadro atamalarında kalifiye kişilere öncelik verilmelidir.
4. Kurumda kayırmacılık ve torpil olmamalıdır.

Personelin %2,9'u (11 kişi) ulaşım ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Afetlere müdahalede trafik ile ilgili yaşanan sorunların giderilmesi gerekir.
2. En kısa zamanda olay yerine ulaşılması için gerekenler yapılmalıdır.
3. Trafikte itfaiye araçlarına yol verilmesi gerekmektedir.
4. Yangın ihbarlarında yardımcı adres noktalarının belirlenmiş olması lazım.
5. Yangına çıkış esnasında araçların çıkış yaptığı garaj kapıları elektronik olmalı ve zaman kaybı en aza indirilmelidir.
6. Yer bulma sistemlerinin itfaiye araçlarına kurulması gerekmektedir.
7. Orman içlerinde yangınlara müdahale için ara yollar açılmalıdır.
8. Ulaşım ile ilgili krokiler hazırlanmalıdır.
9. Trafikte bulunan adres levhaları eksiklikleri giderilmelidir.

Katılımcıların %2,9'u (11 kişi) sigorta konusunda aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. İtfaiye araçlarına kasko yapılması afetlere müdahaleyi kolaylaştırıcaktır.
2. İtfaiye çalışanlarına özel sağlık sigortası yapılmalıdır

Çalışanların %2,7'si (10 kişi) mevzuat konusunda aşağıdaki önerilerde bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7):

1. İtfaiye kanunu çıkarılmalıdır.
2. Amirlerin yetkileri mevzuata uygun olmalıdır.

3. Yönetmelik değiştirilmeli, itfaiyecilere itfaiyecilikten başka iş yaptırılmamalı, 50 yaşından sonra itfaiyeci çalıştırılmamalıdır.

Katılanların %1,9'u (7 kişi) spor yapma ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. İtfaiye istasyonlarında spor yapma zemini oluşturulması gerekir.
2. İtfaiyecilerin zinde olmaları için spor yapmaları gerekmektedir.
3. İtfaiyede spor salonu kurulması ve spor aletlerinin alınması lazımdır.
4. Boş zamanlarda spor faaliyetleri yapılmalıdır.

Personelin %1,9'u (7 kişi) haberleşme ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. İtfaiyeye gelen asılsız ihbarların önlenmesi gerekir.
2. Haberleşme sisteminin iyi olması gerekir.
3. Haberleşme aletleri yetersiz yenilenmesi gerekiyor.

Araştırmaya katılanların %1,6'sı (6 kişi) istasyonlar hakkında aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Yeni istasyonlar açılması gerekiyor.
2. İtfaiye gruplarının sayısını nüfus, sanayi, coğrafi durum gibi kriterlere göre ayarlamak gerekmektedir.

Personelin %1,3'ü (5 kişi) halk eğitimi ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Halka eğitim verilmesi gerekmektedir.
2. Halka itfaiyenin nasıl çalıştığı ile ilgili bilgi verilmesi gerekmektedir.
3. Trafikte itfaiye araçlarına yol verilmesi ile ilgili halka eğitim verilmesi gerekmektedir.
4. İtfaiye ile ilgili halka televizyonda tanıtıcı uyarıcı filmler gösterilmelidir.
5. Halkın afetlerden koruma ile ilgili olarak televizyon ve radyo programları ile bilinçlendirilmesi gerekir.
6. İlköğretim ve liselere itfaiyecilik ile ilgili dersler konulmalıdır.

Çalışmaya katılanların %1,1'i (4 kişi) medya ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Basın yayının günde en az iki saat afetlerle ilgili yayın yapması gerekir.
2. Medya yoluyla halka trafikte yol verme ile ilgili eğitim verilmelidir.

3. Televizyonlarda tanıtıcı ve uyarıcı filmler olmalıdır.

Katılanların %1,1'i (4 kişi) korunma ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Çok katlı binalarda çıkabilecek yangınlara karşı, yangın sistemlerinin çalışır durumda olması, her katta yangın söndürme cihazı olması, yangın hortumlarının olması gerekmektedir.
2. Sel baskınlarının önlenmesi için ağaç dikilmelidir.
3. Araçlarda kuru kimyevi toz içeren yangın söndürme cihazlarının olması gerekmektedir.
4. Yangın yerinde güvenlik önlemler alınmalıdır.

Çalışanların %0,5'i (2 kişi) mobil ekip kurulması ile ilgili aşağıdaki önerilerde bulunmuşlardır (Tablo 4.1.6.7):

1. Gezici mobil ekiplerin kurulması gerekir.
2. Kurtarma için özel ekipler kurulmalıdır.

Katılımcıların %0,3'ü (1 kişi) kimyasal tehlikeli madde bulunan yangın çıkma riski olan yerler itfaiye bilgisayarında olmalıdır şeklinde öneride bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7).

Personelin %0,3'ü (1 kişi) itfaiye ile halk kaynaştırılmalıdır. İtfaiye daha iyi nasıl hizmet verir halka sorulmalı, halk dışarıdan baktığı zaman itfaiye çalışmalarındaki noksanları görüyor, bunlar araştırılmalıdır şeklinde öneride bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7).

Çalışmaya dahil olanların %0,3'ü (1 kişi) yetişmiş personelin deneyimlerinden yararlanılmalıdır şeklinde öneride bulunmuştur (Tablo 4.1.6.7).

Katılanlardan %1,1'i (4 kişi) öneri bölümüne önerim yok, yine %1,1'i (4 kişi) fikrim yok şeklinde yanıt vermiştir (Tablo 4.1.6.7).

4.2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Kurum Bazında Afetlere Hazırlığı İle İlgili Bulgular

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afet ve yangınlara hazırlık durumu değerlendirilmesi İtfaiye Dairesi Başkanı'nın görevlendirdiği bir itfaiye şube müdürü, iki ambar sorumlusu, iki eğitim amirliği çalışanı, bir personel birimi sorumlusu ile yüz yüze görüşme ile yapılmıştır. Bu görüşmeler 3 Ağustos-11 Eylül 2009 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın sorumluluk alanı nüfusu Ankara ili nüfusu olarak ifade edilmiştir. Ankara ili nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu Verileri'ne göre 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla 4.650.802'dir (69). Personel sayısı bin nüfus başına Ankara nüfusu dikkate alındığında 0,12 bulunmuştur.

Afet ve yangınlarda itfaiyede görevli personelin afet ve yangınlara müdahale durumu ile ilgili olarak belirtilen genel görüş, “nükleer tehlikeler dışında yangın ve deprem gibi afetlere müdahalede personel yeterlidir” şeklinde olmuştur.

Tablo 4.2.1: Kurumun hizmet içi eğitim durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hizmet İçi Eğitim Durumu	Evet	Hayır
Eğitim programı varlığı	(x)	( )
a. Günlük eğitim programı varlığı	( )	(x)
b. Aylık eğitim programı varlığı	( )	(x)
c. Yıllık eğitim programı varlığı	(x)	( )
Eğitimlerin programa / programlara uygun olarak yapılması	(x)	( )
Beden eğitimi ve spor tesisleri varlığı	( )	(x)
Eğitim programına göre mesleki spor faaliyetlerinin yaptırılma durumu	(x)	( )
Ders kitap ve notları varlığı	(x)	( )
Genel tatbikatlar düzenleniyor mu?	(x)	( )
a) Masabaşı afet tatbikatları yapılma durumu	(x)	( )
b) Sahada afet tatbikatları yapılma durumu	(x)	( )
Kurum ve kuruluşların yangın söndürme ekiplerine eğitimde yardımcı olma durumu	(x)	( )

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın bir yıllık hizmet içi eğitim programı olduğu ancak günlük ya da aylık bir hizmet içi eğitim programının olmadığı ve hizmet içi eğitimlerin hazırlanan programlara uygun olarak yapılmakta olduğu belirtilmiştir. Çalışanlar için beden eğitim ve spor tesislerinin olmadığı ancak eğitim programlarına göre mesleki spor faaliyetlerinin yaptırıldığı belirtilmiştir. Hizmet içi eğitimlerle ilgili derslere ait kitap ve ders notlarının olduğu bildirilmiştir. Genel tatbikatların düzenlendiği, masabaşı ve saha afet tatbikatlarının yapıldığı söylenmiştir. Diğer kurum ve kuruluşların yangın söndürme ekiplerinin eğitimlerine de katkıda bulunduğu belirtilmiştir (Tablo 4.2.1).

Tablo 4.2.2: Kurumun araç – gereç bakım durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Araç – Gereç Bakım Durumu	Evet	Hayır
Araç – gereç bakım ve onarım atölyesi varlığı	(x)	( )
Araç – gereç kadrosu belirlenme durumu	( )	( )
Belirlenen kadrolara göre istek yapılma durumu	( )	( )
Araç – gereçlerin kullanma talimatı varlığı	(x)	( )
Araç – gereçlerin günlük, haftalık, aylık ve üç aylık bakım dosyaları düzenli tutulma durumu	(x)	( )
Kullanılan araç – gereçlerin her görev dönüşü muayenelerinin yapılma durumu	(x)	( )
Terkini gerektiren mal varlığı	(x)	( )
Terkini gerektiren mallar için gerekli işlemlerin yapılma durumu	(x)	( )

İtfaiyenin araç gereç bakım ve onarım atölyesi olduğu ifade edilmiştir. Araç – gereç kadrosu belirlenmesi ve belirlenen kadrolara göre istek yapılma durumu konusunda görüş bildirilmemiştir. Araç gereçlerin kullanma talimatı, günlük, haftalık, üç aylık bakım dosyalarının düzenli olarak tutulduğu, her görev dönüşü muayenelerinin yapıldığı, terkin gerektiren mallar olduğu ve bu mallar için de gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir (Tablo 4.2.2).

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda işe başlayacak personele işe giriş muayenesi, her yıl düzenli sağlık kontrolü yapıldığı ve kişisel koruyucu donanımların kullanıldığı ifade edilmiştir. Kullanılan kişisel koruyucu

donanımlar, yanmaya dayanıklı elbise (Nomeks İtfaiyeci Elbisesi), kask, çizme, yağmurluk, eldiven ve temiz hava solunum cihazı olarak belirtilmiştir.

Tablo 4.2.3: Kurumun yaptığı müdahalelerin yeterlilik durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Müdahale Türü	Yeterli
Yangın Söndürme	(x)
Yangında Arama Kurtarma	(x)
İlk Yardım	( )
Enkaz Kaldırma	(x)
Göçükte Arama Kurtarma	(x)
Trafik Kazasına Müdahale	(x)
Depremde Arama Kurtarma	(x)
Su Baskınında Arama Kurtarma	( )
Su Altı Arama Kurtarma	(x)
Cihazla Arama	( )
Kimyasal Olaya Müdahale	( )
Biyolojik Olaya Müdahale	( )
Radyolojik Olaya Müdahale	( )
Nükleer Olaya Müdahale	( )
İaşe Sağlama	( )
Barınma Sağlama	(x)
İntihar Girişimine müdahale	(x)
Köpekle Arama	(x)
Diğer*	(x)

*: Yangın önlemleri ile ilgili müdahaleler, eğitim, kontrol denetim

Yangın söndürme, yangında arama kurtarma, enkaz kaldırma, göçükte arama kurtarma, trafik kazasına müdahale, depremde arama kurtarma, su altı arama kurtarma, barınma sağlama, intihar girişimine müdahale, köpekle arama kurtarma, yangın önlemleri ile ilgili eğitim, kontrol, denetimlerin itfaiye bünyesinde yeterli düzeyde yapılan müdahaleler olduğu belirtilmiştir. İlk yardım, su baskınında arama kurtarma, cihazla arama, kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer olaya müdahale, iaşe sağlama ile ilgili müdahalelerde itfaiye yeterli düzeyde görülmemiştir (Tablo 4.2.3).

Tablo 4.2.4: Kurumun görev aldığı afet türleri

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Afet Türü	Görev Alma
Yangın	(x)
Deprem	(x)
Trafik Kazası	(x)
Sel	(x)
Toprak Kayması	(x)
Çığ	( )
Fırtına	(x)
Uçak Kazası	(x)
Terör Olayı	(x)
Maden Ocağı Patlaması	( )

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye'sinin yangın, deprem, trafik kazası, sel, toprak kayması, fırtına, uçak kazası, terör olayları, gibi birçok afet türünde görev almış olduğu öğrenilmiştir. Kurum çığ ve maden ocağı patlamasında görev almamıştır (Tablo 4.2.4).

İtfaiyeye bağlı istasyonlarda personelin bulunduğu fiziksel ortamı tehdit eden ve onları afetzede durumuna sokabilecek herhangi bir tehlike (yangın çıkması, sel basması vb.) olmadığı söylenmiştir.

Ankara ve Türkiye'ye özgü en önemli afet türü terör olayı şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 4.2.5: Kurum bünyesinde bulunan bazı araç - gereçlerin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Araç-Gereç Türü	Araç-Gereç Sayı
İtfaiye söndürme aracı	143
Kurtarma aracı	6
Ambulans	5
Merdivenli araç	4
Çift kabinli pikap	11
Hizmet aracı	14
Köpük işleme takımları	1
Motopomp	130
Elektrik jeneratörü	20
Hidrolik Şnorkel	5
Hortum (85 mm ve 110 mm'lik)	(7000 metre)
Rekor	300
Lans	300
Cankurtaran İpleri	2000 kg
Liberatör	60
Atlama Çarşafı	100
Yanmaz Elbise	100
Oksijen Maskesi	200
Hava Cihazı	200
Can Kurtarma Kemerleri	600
Emniyet Kemerleri	600
İlk Yardım Eğitim Malzemeleri	-
Geçmeli Merdiven	80
Kurtarma Tüneli (Manika)	10
Sedye	100
İlk Yardım Çantası	70
Balta	100
Kazma	100
Kürek	100
Kanca	50
Manivela	100
Küskü	100
Varyoz	100
Tel Makası	100
Gelberi	100
Testere	50
Elektrik Pensesi	50
Elektrik Eldiveni	600
Havagazı Anahtarı	50
İzoleli Pense	-
Demir Kesme Makinesi	100
Elektrikli El Feneri	400
Seyyar maske	100
Ayırıcı kesici	12
Arama kurtarma kamerası	2
Termal kamera	2
Duman atma makinesi	2

Araç gereçler faal olup, ihtiyaç araç gereç belirtilmemiştir

Kurum bünyesinde bulunan bazı araç - gereçlerin dağılımı yukarıdaki tabloda gösterilmiştir (Tablo 4.2.5).

Tablo 4.2.6: Kurumun afet ve yangınlara hazırlıklı olması ile ilgili diğer bazı özellikler

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Özellik	Evet	Hayır
<u>Planlar, prosedürler, yönergeler</u>		
İç hizmet yönergesi varlığı	(x)	( )
İç afet planı varlığı	( )	(x)
Dış afet planı varlığı	( )	(x)
Yangına müdahale ile ilgili prosedürlerin varlığı	(x)	( )
Telsiz haberleşmesi için çevrim planının olma durumu	(x)	( )
<u>Yangın riski ile ilgili hazırlıklar</u>		
Yangın yönünden hassas bölgeler belirlenme durumu	(x)	( )
Yöre haritasına yangın yönünden hassas bölgelerin işleme durumu	( )	(x)
Yangın musluklarının yerlerinin belirlenme durumu	(x)	( )
Yangın gözetleme kuleleri varlığı	( )	(x)
Haberleşme sistemleri kurulmuş olma durumu	(x)	( )
<u>İstatistikler</u>		
Yangın günlük, aylık, yıllık, istatistiklerinin tutulma durumu	(x)	( )
Yangın istatistikleri ile ilgili değerlendirme yapılma durumu	(x)	( )
Yangın istatistikleri yerel sivil savunma teşkilatlarına ve ilgili diğer yerlere gönderilme durumu	(x)	( )
<u>Fizik mekânlar</u>		
İtfaiyenin idari bürolarının yeterlilik durumu	(x)	( )
İtfaiyenin yemekhanesi / yemekhanelerinin yeterlilik durumu	(x)	( )
İtfaiyenin yatakhane / yatakhanelerinin yeterlilik durumu	(x)	( )
İtfaiyenin dershanesi / dershanelerinin yeterlilik durumu	(x)	( )
İtfaiyenin deposu / depolarının yeterlilik durumu	(x)	( )
İtfaiyenin garajının yeterlilik durumu	(x)	( )
<u>Demirbaş ve devir teslim</u>		
Demirbaş defteri varlığı	(x)	( )
Demirbaş sayımının her yıl yapılma durumu	(x)	( )
Personelin görev değişikliğinde devir teslim tutanağı tutulma durumu	(x)	( )
<u>Özlük ve sosyal haklar</u>		
İtfaiyede yemek verilmesi durumu	(x)	( )
İtfaiyede fazla çalışma ücreti verilme durumu	(x)	( )

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye'sinin iç hizmet yönergesinin olduğu, ama iç ve dış afet planının olmadığı belirtilmiştir. Yangınlara müdahale ile ilgili prosedürlerin ve telsiz haberleşmesi için çevrim planı olduğu ifade edilmiştir. Yangın yönünden hassas bölgelerin belirlenmiş olduğu, ancak yöre haritalarına yangın yönünden hassas bölgelerin işaretlenmemiş olduğu anlaşılmıştır. Yangın musluklarının yerlerinin belirlenmiş olduğu, yangın gözetleme kulelerinin ise olmadığı ifade edilmiştir. Haberleşme sisteminin kurulmuş olduğu beyan edilmiştir.

Yangınlarla ilgili günlük, aylık, yıllık istatistiklerin tutulduğu, bu istatistiklerle ilgili değerlendirme yapılmakta olduğu ve yerel sivil savunma teşkilatlarına ilgili diğer yerlere bunların gönderilmekte olduğu ifade edilmiştir. İtfaiyenin idari bürolarının, yemekhanesinin, yatakhanelerinin, dershanelerinin, depolarının, garajının yeterli olduğu söylenmiştir. Demirbaş defterinin olduğu, her yıl demirbaş sayımlarının yapıldığı, personelin görev değişikliğinde devir teslim tutanağı tutulduğu öğrenilmiştir. İtfaiyede yemek verildiği, çalışanlara fazla mesai ücreti ödendiği bildirilmiştir (Tablo 4.2.6).

İtfaiyede ilk yardım eğitimi almış personel sayısının üç yüz elli olduğu söylenmiştir. İtfaiyenin afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklıkları olduğu bildirilmiştir. Ortaklık yapılan kurumlar Sivil Savunma, Orman Genel Müdürlüğü yangın ekipleri, Afet İşleri Dairesi Başkanlığı, Kızılay, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin itfaiye birimleri, Devlet Hava Meydanları İşletmesi olmuştur.

İtfaiyenin yangınlara müdahale etme durumunun yeterli olduğu söylenmiştir. Afetlere müdahale etme ile ilgili olarak bilgi ve bu konuyla ilgili eğitim eksikliği olduğu belirtilmiştir. Özellikle nükleer, biyolojik, kimyasal ve radyolojik afetlere karşı yeterli olunmadığı belirtilmiştir. Afetlere müdahale etmede kurumlar arası koordinasyon bozukluğu çok ciddi bir sorun olarak değerlendirilmiştir. Kaynakların tek elden yönetilmesi afetlere müdahalede başarıyı artıracaktır şeklinde görüş ifade edilmiştir.

Afetlere ve özel olarak bir afet türü olan yangınlara hazırlık açısından insan gücü, araç gereç, mevzuat, eğitim ve diğer konularla ilgili olarak diğer kurumlardaki tüm ekipler de dahil olmak üzere personel, araç gereç envanteri çıkarılması, tatbikatların birlikte yapılması, kurumların performanslarının değerlendirilmesi, başarılı olan kurumlara ödül verilmesi gerekmektedir şeklinde görüş bildirilmiştir. Bazı kurumlarda afetler için kullanılacak malzeme ve ekipmanlar raf ömürlerini hiç kullanılmadan tamamlamaktadır, bunun önüne geçilmesi gerekmektedir. Aktif olarak her gün afetlerin farklı türlerinde görev alan itfaiyecilere bu ekipmanlar daha çok sağlanmalıdır görüşü belirtilmiştir. Dünyada bu konuda olan tüm gelişmelerin takip edilme gerekliliği ve eğitime çok önem verilmesi ve personel sayısının her bin kişilik nüfus için bir itfaiyeci olacak şekilde ayarlanması gerektiği söylenmiştir.

4.3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın 2008 yılı gider durumu ile ilgili bulgular

Tablo 4.3.1: Kurumun 2008 Yılı Gider Durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Gider Kalemleri (2008 yılı)	Gider (TL)	Gider (\$)	%
Personel Giderleri	12.793.331,59	8.200.853,58	64,2
Taşıt Alım Giderleri	2.181.276,05	1.398.253,88	10,9
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Prim Giderleri	1.414.948,37	907.018,19	7,1
Akaryakıt ve Yağ Alım Giderleri	699.408,00	448.338,46	3,5
Gıda Alım Giderleri	697.296,00	446.984,62	3,5
Yangından Korunma Malzeme Alım Giderleri	421.920,07	270.461,58	2,1
Yangından Korunma Hizmetleri Giderleri	421.920,07	270.461,58	2,1
Yakacak Alım Giderleri	420.000,00	269.230,77	2,1
Hizmet Alım Giderleri	207.166,31	132.798,92	1,0
Elektrik Alım Giderleri	132.298,44	84.806,69	0,7
Su ve Temizlik Maddesi Alım Giderleri	121.320,13	77.769,31	0,6
Haberleşme Giderleri	73.776,83	47.292,84	0,4
Taşıt Sigorta Giderleri	53.014,06	33.983,37	0,3
Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alım Giderleri	31.355,20	20.099,49	0,2
Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri	27.031,44	17.327,85	0,1
Hizmet Binası Kiralama Giderleri	20.147,72	12.915,21	0,1
Büro İşleri Makine ve Teçhizat Alım Giderleri	14.862,43	9.527,20	0,1
İş Makinesi Alım Giderleri	3.681,60	2.360,00	-
Kırtasiye ve Büro Malzemeleri Giderleri	1.401,84	898,62	-
Özel Malzeme Alımları	1.958,26	1.255,29	-
Diğer Giderler*	202.446,53	129.773,42	1,0
Toplam	19.940.560,93	12.782.410,85	100,0

*Temsil, Ağırılama, Tören, Fuar, Organizasyon, Taşıma, İlan, Dayanıklı Malzeme Kiralama, Taşıt Kiralama, Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri Giderleri.

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 yılı gider durumu incelendiğinde giderlerin %64,2'sini (12.793.331,59 TL) personel giderleri, %10,9'unu (2.181.276,05 TL) taşıt alım giderleri, %7,1'ini (1.414.948,37 TL) Sosyal Güvenlik Kurumu'na devlet prim giderleri, %3,5'ini (699.408,00) akaryakıt ve yağ alım giderleri, %3,5'ini (697.296,00 TL) gıda alım giderleri,%2,1'ini (421.920,07 TL) yangından korunma malzeme alım giderleri, %2,1'ini (421.920,07 TL) yangından korunma hizmetleri giderleri, %2,1'ini (420.000,00 TL) yakacak alım giderleri, %1,0'mı (207.166,31 TL) hizmet alım giderleri, %0,7'sini (132.298,44 TL) elektrik alım giderleri, %0,6'sını (121.320,13 TL) su ve temizlik maddesi alım giderleri, %0,4'ünü (73.776,83 TL) haberleşme giderleri, %0,3'ünü (53.014,06 TL) taşıt sigorta giderleri, %0,2'sini (31.355,20 TL) diğer dayanıklı mal ve malzeme alım giderleri, %0,1'ini (27.031,44 TL) makine teçhizat bakım ve onarım giderleri, %0,1'ini (20.147,72 TL) hizmet binası kiralama giderleri, %0,1'ini (14.862,43 TL) büro işleri makine ve teçhizat alım giderleri, %1,0'mı (202.446,53 TL) diğer giderler oluşturmuştur (Tablo 4.3.1).

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 2008 yılı toplam gideri (yıllık ortalama USD efektif satış değeri üzerinden hesaplandığında) 2.037.600.000,00 TL (1.306.153.846,15 USD) bulunmuştur. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 yılı gideri Belediye giderlerinin %1,0'mı oluşturmuştur.

Tablo 4.3.2: Kurumun 2008 Yılı Maliyet Durumu

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2009)

Maliyet Kategorileri	Gider (TL)	Gider (\$)	%
Personel Maliyetleri	12.793.331,59	8.200.853,58	64,5
Demirbaş Maliyetleri	2.269.643,56	1.454.899,72	11,5
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primleri	1.414.948,37	907.018,19	7,1
Akaryakıt ve Yağ Alımı	699.408,00	448.338,46	3,5
Gıda Alımları	697.296,00	446.984,62	3,5
Yangından Korunma Hizmetleri Giderleri	421.920,07	270.461,58	2,1
Yakacak Alımı	420.000,00	269.230,77	2,1
Bina Maliyetleri	276.712,80	177.380,00	1,4
Hizmet Alım Giderleri	207.166,31	132.798,92	1,0
Elektrik Alımı	132.298,44	84.806,69	0,7
Su ve Temizlik Maddesi Alımı	121.320,13	77.769,31	0,6
Haberleşme	73.776,83	47.292,84	0,4
Taşıt Sigortaları	53.014,06	33.983,37	0,3
Makine Teçhizat Bakım ve Onarımı	27.031,44	17.327,85	0,2
Hizmet Binası Kiralama	20.147,72	12.915,21	0,1
Diğer*	202.446,53	129.773,42	1,0
Toplam	19.830.461,85	12.711.834,53	100,0

*Temsil, Ağırlama, Tören, Fuar, Organizasyon, Taşıma, İlan, Dayanıklı Malzeme Kiralama, Taşıt Kiralama, Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 yılı maliyet durumu incelendiğinde maliyetlerin %64,5'ini (12.793.331,59 TL) personel maliyetleri, %11,5'ini (2.269.643,56 TL) demirbaş maliyetleri, %7,1'ini (1.414.948,37 TL) sosyal güvenlik kurumuna devlet primleri, %3,5'ini (699.408,00 TL) akaryakıt ve yağ alımları, %3,5'ini (697.296,00 TL) gıda alımları, %2,1'ini

(421.920,07 TL) yangından korunma hizmetleri giderleri, %2,1'ini (420.000,00 TL) yakacak alımları, %1,4'ünü (276.712,80 TL) bina maliyetleri, %1,0'ını (207.166,31 TL) hizmet alım giderleri, %0,7'sini (132.298,44 TL) elektrik alımları, %0,6'sını (121.320,13 TL) su ve temizlik maddesi alımları, %0,4'ünü (73.776,83 TL) haberleşme, %0,3'ünü (53.014,06 TL) taşıt sigortası, %0,2'sini (27.031,44) makine teçhizat bakım ve onarımı, %0,1'ini (20.147,72 TL) hizmet binası kiralama, %1,0'ını diğer giderler oluşturmuştur (Tablo 4.3.2).

5. TARTIŞMA

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda yapılan araştırma sırasında itfaiyede çalışan 558 personelden 427'si (%76,5) çalışmaya katılmıştır. Benzer bir çalışmada 2001 yılında personelin araştırmaya katılımı %93,3 düzeyinde gerçekleşmiştir (70). Bu çalışmaya katılımın önceki çalışmaya nazaran daha düşük olması, itfaiyecilerin daha önce yapılan çalışmaların kendileri için yararlı olacağı beklentisini karşılamaması ve kurum çalışanlarından yazılı isim bilgilerini de içeren, çalışmaya katılma onam formlarının kullanılması nedeniyle onların gizlilik konusunda çekincelerinden kaynaklanmış olabilir. İtfaiye personelinin araştırmaya katılımı her unvan düzeyinde olmuştur. Her seviyede personelin bu sayede görüşleri çalışmada yer almaktadır. İtfaiye dairesi başkanı bireysel olarak çalışmaya katılmamıştır.

Personelden araştırmaya katılanların yaş ortalaması $45,3 \pm 5,0$ bulunmuştur. Bu durum itfaiyecilik hizmetlerinde gerekli olan fiziksel yeterliliği olumsuz yönde etkileyebilir. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda 2004 yılında yapılan bir çalışmada katılımcıların yaş ortalaması $41,2 \pm 5,1$ olarak bulunmuştur (71). Önceki çalışmanın 2004 yılında yapıldığı dikkate alındığında çalışanların değişmediği ya da bu süreçte itfaiyeye yeni genç personel alınmadığı düşünülebilir. Uzman Erbaş Kanunu'nda "istihdam edildikleri kadronun görev özelliklerine göre sınıf ve branşları ile ilgili sağlık nitelikleri uygun olanların müteakip sözleşmeleri 1 yıldan az, 5 yıldan fazla olmamak şartıyla azami 45 yaşına girdikleri yıla kadar uzatılabilir" şeklinde belirtilmekte ve 45 yaş bu meslek grubu için işten ayrılma sınırı olmaktadır (72). Benzer yaklaşım fiziksel performansı gerektiren itfaiyeciler için de düşünülebilir.

Katılımcıların %98,6'sı erkektir. Araştırmaya katılan kadınlardan ikisi zabıta amiri, ikisi telsiz operatörü, biri santral görevlisi, bir kadın da sekreter olduğunu belirtmiştir. Benzer olarak Ankara'da itfaiye çalışanlarının da yer aldığı başka bir çalışmada da katılımcıların %98,1'ini erkek çalışanlar oluşturmaktadır (73). Bazı ülkelerde örneğin Çin'de tamamıyla askeri sistem içinde olan itfaiyecilerin bütünü erkeklerden oluşmaktadır (74). Öte yandan kadınlar dünyada 200 yıldan fazla süredir itfaiyecilik hizmetlerinde yer almaktadırlar (75). Türkiye'de kadınların itfaiyecilik

hizmetlerinde erkeklerle eşit iş olanağına sahip olması ve itfaiyeye personel alımlarında kadınlara pozitif ayrımcılık yapılması gereklidir.

İtfaiyeci olabilmek için Belediye İtfaiye Yönetmeliğine göre en az lise veya dengi okul mezunu olma şartı aranmaktadır (58). Katılımcıların %34,2'si ortaokul ve altı öğrenim düzeyindedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda Ocak 2001 – Temmuz 2002'de yapılmış olan başka bir çalışmada ortaokul ve altı öğrenim seviyesinde olanların yüzdesi %40,4 olarak bulunmuştur (23). Önceki çalışmayla benzer olarak bu durum itfaiye personelinin öğrenim düzeyinin yeterli olmadığına işaret etmektedir. İtfaiye personeli çalışanlarının itfaiyecilik meslek yüksekokulu ya da sivil savunma ve itfaiyecilik meslek yüksekokullarından mezun olmadıkları görülmektedir. Önceki yıllarda yapılan bir çalışmada da benzer olarak itfaiye çalışanlarının itfaiye okulu mezunu olmadıkları bulunmuştur (73). Türkiye'de itfaiyecilik mesleği üniversite düzeyinde 1997 yılında Kocaeli (24), 1998 yılında Akdeniz (25), 2000 yılında İstanbul Üniversitelerinde iki yıllık ön lisans eğitimi olarak verilmeye başlanmıştır (26). Ayrıca Ege Üniversitesi (27), Karabük Üniversitesi (28), Yalova Üniversitesi (29) ve Namık Kemal Üniversitesi'nde sivil savunma ve itfaiyecilik bölümleri bulunmaktadır (30). Eğitim iki yıl, dört dönem şeklinde verilmektedir. Türkiye'de bulunan itfaiyecilik okullarından çıkan mezunların itfaiyeye yapılacak personel alımlarında öncelikli olması, itfaiyeciliğe özel öğrenim görmüş kişilerin itfaiyede çalışabilmesi itfaiyecilik hizmetlerinin kalitesini artıracak ve onların afetlere hazırlıklı olmalarında olumlu rol oynayacaktır.

İtfaiye teşkilatından araştırmaya katılanların %9,9'u yabancı dil bildiğini belirtmiştir. Bir başka çalışmada da itfaiye personelinin %17,3'ü yabancı dil bildiğini ifade etmiş, yabancı dil bildiğini ifade edenlerin de %4,1'i iyi ya da çok iyi seviyede yabancı dil bildiğini söylemiştir (73). Her iki çalışmada da benzer olarak yabancı dil bilme yüzdeleri düşük olarak bulunmuştur. Yabancı dil bilmek afetlere hazırlıklı olarak yabancı ülkelerin uygulamalarının farkında olunması ve gelişmelerin takip edilmesi açısından önemlidir. Bir afet sırasında da ortak arama kurtarma faaliyetleri içinde farklı ülkelerden gelen ekiplerle iletişimin sağlanması, diğer ülkelerde olabilecek afetlerde halkların dilinden konuşabilmek olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Çalışmaya katılanların %85,2'si Emekli Sandığı, %13,9'u kurumu, %0,7'si SSK tarafından sağlık harcamalarının karşılandığı beyan etmiştir. Çalışanların sağlık harcamaları emekli olana kadar kurumlarından, emekli olduktan sonra Emekli Sandığı kaynaklarından karşılanmakta idi. Artık çalışanların sağlık harcamaları Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından karşılanmaktadır (76). Dolayısı ile bu soruyu yanıtlayanların %99,8'inin sağlık harcamaları SGK tarafından karşılanmaktadır. İtfaiye gibi acil yanıt görevlerinde çalışan personelin sağlık harcamalarının karşılanması yararlıdır.

Yapılan bazı çalışmalarda, afetler sırasında evli olanların olmayanlara göre travma sonrası stres bozukluğuna yakalanma riskinin daha az olduğu gösterilmiştir (77). Çoğunluğu (%96,7) evli, afetlerde deneyimli olan bu personelin, bir afet olmadan önce afetlere hazırlıkla ilgili bilgilerini aileleri ile paylaşmaları, evde de aileleri için bir aile afete hazırlık planı yapmaları toplumsal düzeyde hazırlıklı olmaya katkı yapacaktır (78). Afet anında itfaiyeciler ailelerinin, eşlerinin güvenliği ile ilgili endişe yaşayabilirler. Bu endişeleri ortadan kaldıracak düzenlemeler yapılabilir. Personel ailelerinin sağlık durumu, onların güvenliği vb. konularla ilgili sürekli bilgi verilebilir, aileler güvenli lojmanlarda barındırılabilirler.

Türkiye'de 2003 yılında yapılan 18 yaş üstü Ulusal Tütün Araştırması'nda erkeklerin %52,0'ının halen sigara kullanmakta olduğu bulunmuştur (79). Araştırmaya katılanların %58,4'ü halen sigara içmektedir. Bu durum zaten mesleki olarak zehirli gazlardan etkilenen ve kronik akciğer epitelyum hasarı oluşabilecek olan itfaiyeciler için sağlığı kötü yönde etkileyecek, birçok ölümcül hastalığa neden olabilecek bir durum ortaya çıkarmaktadır (80). İtfaiyeciler içinde üniversite mezunu olanların %29,8'i sigara içmemektedir; diğer öğrenim durumları arasında sigara içmeme yüzdesi en yüksek olan bu gruptur. Bu durum sigaranın sağlığa olan zararlarının üniversite mezunların tarafından daha iyi bilinmesi ile ilgili olabilir. Yangınların önemli bir kısmı sigaranın neden olduğu yangınlardır ve itfaiyecilerde sigara içme yüzdesinin yüksek olması dikkati çeken bir çelişkidir. İtfaiyelerin kayıtlarına göre büyük kentlerde çıkan yangınların üçte biri ile yarısının sigara nedeniyle olduğu bilinmektedir (81). Florida İtfaiyesi 1986 yılında sigarasız itfaiye olmuştur. Sigara içen itfaiyecilere bırakma tedavileri yapılmıştır. Bu sayede itfaiyecilerin sigara nedeni ile meydana gelen kanserlere yakalanmaları önlenmeye

çalışılmıştır (82). Başka meslek grupları ile çalışmaya katılanların sigara içme durumları karşılaştırıldığında itfaiyecilerin sigara içme yüzdelerinin bir hayli yüksek olduğu gözlenmektedir. Türkiye’de yapılan bir çalışmada pratisyen hekimlerin %39,4’ünün, uzman hekimlerin %30,9’unun, diş hekimi, eczacı ve psikologların %37,1’inin, ebe-hemşirelerin %40,7’sinin ve sağlık teknisyenlerinin de %43,3’ünün halen sigara içmekte oldukları bulunmuştur (83). Halen sigara içenlerin beşte birinden fazlası, içmiş bırakmış olanların üçte birinden fazlası günde yirmi adetten fazla sigara içmektedir / içmiştir. Halen sigara içenlerin yüzde altmışı, içmiş bırakmışların da yaklaşık üçte biri yirmi yıldan uzun süredir sigara içiyor ya da içmiş bırakmıştır. Çalışma grubunun, toksik gaz soluma gibi mesleki riskleri, meslekte ve kurumda çalışma sürelerinin uzunluğu düşünüldüğünde kanser, kronik obstruktif akciğer hastalığı, vb. hastalık risklerinin arttığı ve bunların da personelin performansını azaltacağı akla getirilmelidir. Zaten yangınla mücadele eden itfaiyecilerin akciğer epitelyumlarında kronik olarak hasar gelişmekte, kas iskelet sisteminde malzemelerin kullanılması sırasında problemler oluşmaktadır

Katılımcıların %42,6’sı halen alkollü içki içtiğini belirtmiş olup, halen içenlerin %47,2’si özel günlerde alkollü içki içtiğini ifade etmişlerdir. Alkollü içki içmeyenler 39 ve altı yaş grubu ile 50 yaş ve üstü grupta ve ilkokul mezunu olanlarda içmiş bırakmış ve halen içenlere göre çoğunluğu oluşturmaktadır Personelin alkollü içki içmesi daha çok sosyal içicilik şeklindedir. Bu durum personelin alkole bağlı etkileniminin az olacağını düşündürmektedir. Amerika’da yapılmış bir araştırmada itfaiyeciler, cerrahlar, hava trafik kontrolörleri, pilotlar, avukatlar, sigorta acenteleri, oto satış elemanları, ekonomistler stresli meslekler olarak değerlendirilmektedir (84). Bir araştırmada arama kurtarma çalışanlarının %19,0’ı afet sonrası olaylarla baş etmede alkollü içki kullandıklarını belirtmişlerdir (85).

Afetlere hazırlıklı olmada personelin sağlık durumunun yeterli olması önem taşımaktadır. Katılımcıların %27,4’ünün sürekli ilaç kullanmasını gerektiren hastalığının olması afetlere müdahalede olumsuz rol oynayabilir. Çalışmaya katılan personelden 48-49 yaşında olanların %41,4’ünün hastalığı bulunmaktadır. Lise mezunlarının üçte birinde, ortaokul mezunlarının da dörtte birinde bir hastalık bulunmaktadır. Öğrenim düzeyi daha yüksek olan personel sağlığını daha iyi koruyor olabilir. O halde personelin daha yüksek öğrenimli olması bu açıdan da önemli

olabilir. Kurumda çalışma süresi arttıkça itfaiyecilerin sürekli ilaç kullanmalarını gerektiren hastalık durumu yüzdesinde artma görülmektedir. Bu durum itfaiyecilerin mesleki riskleri ile ilgili olabilir. Yaş ilerledikçe kronik hastalıklara yakalanma riski de artmaktadır. Hastalıkların içinde yaklaşık çeyrek payı oluşturan bel fıtığı itfaiyecilik için gerekli olan bedensel aktiviteleri sınırlamaktadır ve bu durum mesleki bir sorun olarak ortaya çıkıyor olabilir. Personelin afet ve yangınlara müdahale etmeleri sırasında oluşan ortam stres faktörleri, hipertansiyon, şeker hastalığı ve kalp hastalığı olan itfaiyecilerde ciddi örselenmelere neden olabilir.

Personelin %90,3'ünün işe giriş muayenesinin yapılmış olması itfaiyecilik gibi riskli bir meslek kolunda olumludur. İşe giriş muayenesi sonucu sağlam kişilerin itfaiyeci olarak işe alınması beklenen bir durumdur. Ancak "sağlıklı işçi" etkisine rağmen personelin beşte birinde hastalık ortaya çıkmış olması bazı sorunların olduğunu düşündürmektedir. Bu sorunlar hastalıklardan korunma ile ilgili personel veya kurumdan kaynaklanan eksikliklerin varlığını düşündürebilir. Her yıl düzenli olarak sağlık kontrolü yapılması katılımcıların %76,0'ı tarafından ifade edilmekte olsa da bu kontrolün yapıldığını ancak yeterli olmadığını belirtenlerin payının %18,4'ü olduğu görülmektedir. Sağlık kontrolünün yapılması itfaiyecilerin mesleklerini sürdürmelerinde ne kadar önemli ise bu kontrolün niteliği de bir o kadar önemlidir. Kurum yönetimi ile ilgili yapılan çalışmada da işe alınacak personele işe giriş muayenesi yapıldığı ve her yıl da düzenli olarak sağlık kontrolünün yapıldığı ifade edilmiştir.

Afet ya da yangında görev yaparken itfaiye personelinin %36,2'sinin bir yaralanma / hastalık yaşaması, afet ya da yangında görev yaparken yaralanma / hastalık yaşayanların %23,3'ünün dumandan zehirlenmiş olması, %19,9'unun yanmış olması yapılan işin ne kadar riskli olduğunu açıkça göstermektedir. Yapılan bir çalışmada 1994-1997 yılları arasında itfaiyecilerin görevleri esnasında benzer olarak %11,4'ünün yanmış olduğu, %13,6'sının açık yaralanması olduğu belirtilmiştir (86). İlkokul ve üniversite mezunlarının afet ya da yangında görev yaparken yaralanma / hastalık yaşaması yüzdesi ortaokul ve lise mezunlarına göre daha düşüktür. Bunun nedeni üniversite mezunlarının yönetici konumunda olmaları, ilkokul mezunlarının da daha çok kurum içinde hizmetle ilgili işlerde çalışıyor olmaları olabilir. Kurumda çalışma süresi 10 yıl ve altı olanların %15,3'ü, 11-20, 26

ve üstü grubun yaklaşık üçte biri afet ya da yangınlarda bir hastalık / yaralanma yaşamış olup kurumda çalışma süresi arttıkça hastalık / yaralanma yaşama riski genel olarak artmaktadır. İtfaiyecilerle yapılmış başka bir çalışmada 327 kişinin içinde 35 kişinin çeşitli iş kazalarına maruz kaldıkları ifade edilmiştir (32). Amerika’da yapılmış bir çalışmada itfaiye çalışanlarının, özel sektör çalışanları ile karşılaştırıldığında, 4,5 kez daha fazla işle ilgili yaralanmalara maruz kaldıkları ifade edilmiştir (87). Yaralanma ve hastalıkların bu seviyede yaşanıyor olması işin riskli olmasından ziyade, olaylara doğru müdahale edilmesi ile ilgili eğitimler, tatbikatlar ve risk algılarının durumu yönünden de değerlendirilmelidir. Kişisel olarak kullanılacak koruyucu donanımların kullanılmasından doğru malzeme kullanmaya kadar birçok faktör, personelin afetlere müdahale ederken işle ilgili yaralanma ve hastalık durumlarını etkileyecektir.

Katılımcıların meslekte geçen sürelerine bakıldığında %90,3’ünün 11 yıl ve daha uzun süredir bu mesleği yaptıkları görülmektedir. Teşkilatın deneyimli personeller ile çalıştığı düşünülebilir. Araştırmaya katılan itfaiye personelinin kurumda çalışma süresine bakıldığında %85’inin 11 yıl ve daha uzun süredir kurumda çalıştıkları görülmektedir. 2001 yılında itfaiye çalışanlarının da içinde olduğu bir çalışmada o dönemde itfaiye teşkilatında 608 çalışan olduğu görülmektedir (70). Bu durum ayrılan personelin yerine yeni personel alımının yapılmadığını ya da çok az yapıldığını göstermektedir. İtfaiye teşkilatının afetlere hazır olabilmesi için yeterli sayıda personeli olması gerekir. 2009 ve 2010 yılı yeni personel alımları ile itfaiye teşkilatındaki personel sayısı artırılmaya çalışılmaktadır. Belediye ve Bağlı Kuruluşlar İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte de itfaiyeci sayısı norm kadro toplamı (1 itfaiye dairesi başkanı, 3 itfaiye şube müdürü, 27 itfaiye amiri, 81 itfaiye çavuşu, 729 itfaiye eri) 841’dir (59). Ankara nüfusu için düşünüldüğünde bin nüfus başına itfaiyeci sayısı (558 personel için hesaplama) 0,12 olmaktadır, personel sayısı 841 olduğunda ise bu sayı 0,18’e çıkmaktadır. Birçok Avrupa ülkesinde bin nüfus başına bir itfaiyeciden fazla sayıda personel düştüğü bilinmektedir (35). Viyana’da bin nüfus başına itfaiyeci sayısı 1,9’dur (88). Bu durum itfaiyecilik hizmetlerinin az sayıda itfaiyeci ile yapıldığını göstermektedir. Afetlere hazırlık açısından düzenli ve yeterli sayıda personel alımı yapılması ve deneyimlerin yeni alınacak personele aktarılması

afet ve yangınlara hazırlıkta önemlidir. Personel sayısı yönünden afet ve yangınlara hazırlıklı olunmadığı kanaatine varılmıştır.

Mesleki spor faaliyetleri, itfaiye personelini, fiziksel aktivite gerektiren görevleri yerine getirmede, bedensel olarak formda tutar; genel sağlıklarına katkıda bulunur. Yapılan bir çalışmada haftada bir gün spor yapan itfaiyecilerin %25,6'sında, haftada 2-3 gün spor yapanların %15,3'ünde metabolik sendrom (Bel çevresi ölçümünün 100 cm'nin üzerinde, HDL kolesterol düzeyinin 40 mg/dl'nin altında, trigliserid düzeyinin 150 mg/dl'nin üzerinde, kan şekeri seviyesinin 110 mg/dl üzerinde ve kan basıncının 130/85 mm Hg'nin üzerinde olması durumu) bulunduğu, haftada 4 gün ve daha fazla spor yapanların ise metabolik sendromu olmadığı bulunmuştur (89). Mesleki spor yapmak aynı zamanda ekip anlayışını güçlendirir, stres ile başa çıkmayı kolaylaştırır. İtfaiyecilerde yapılan bir çalışmada efor kapasitesi egzersiz programı öncesi %20 ve altı aerobik kapasiteye sahipken, egzersiz programı sonrasında bu kapasite %28 seviyesine çıkmıştır (90). Yapılan başka bir çalışmada da 12 haftalık aerobik-fitness egzersiz protokolü uygulanan erkek ve kadınların vücut ağırlığı, vücut yağ oranı, yağsız kas kitlesi, beden kitle indeksi, bel kalça oranı, bel çevresi ölçümü, kalça çevresi ölçümü, sistolik kan basıncı, diastolik kan basıncı, el kavrama kuvveti ön test ve son testleri arasında istatistiksel olarak olumlu yönde anlamlı fark bulunmuştur (91). Personelin afetlere yanıtında ve afetlere etkili müdahale yapmalarında düzenli yapılan mesleki spor önemli rol oynar. Oysa personelin %75,1'i mesleki spor faaliyeti yapmadığını belirtmiştir. Mesleki spor yapanların da neredeyse üçte ikisinin her seferinde bir saat ve altında ve yalnız üçte birinin haftada üç ve daha fazla kez spor yapıyor olması mesleki spor konusunda yetersizliği gözler önüne sermektedir. Özellikle 40-44 yaş grubundakilerin %82,8'i, üniversite mezunu olanların da %89,1'i mesleki spor yapmamaktadır. Sigara içmeyenlerin mesleki spor yapma yüzdesi içmiş veya içmiş bırakmış olanlara göre daha yüksek olsa da bu durum istatistiksel olarak fark oluşturmamaktadır. Çalışanların mesleki spor yapma durumu, personelin hastalığının olması ile değişmemektedir. Hastalığı olanların da olmayanların da yaklaşık dörtte üçü mesleki spor yapmamaktadır. Kurumda 26 yıl ve daha uzun süredir çalışanların %88,9'u mesleki spor yaptığını beyan etmişlerdir. Onlar deneyimlerinden dolayı

mesleki spor yapmanın önemini daha az süredir çalışanlara göre daha iyi biliyor olabilirler.

Mesleki spor yapmamak personelin bedensel gücünde yetersizliğe neden olmakta, onların afetlere hazırlıklı olmalarını olumsuz olarak etkilemektedir. Teşkilatta eğitim programlarına göre mesleki spor faaliyetlerinin yaptırıldığı ama beden eğitimi ve spor tesislerinin olmadığı ifade edilmiştir. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı için yapılacak bir beden eğitimi ve spor tesisi personelin mesleki spor faaliyetlerini gerçekleştirmesinde önemli rol oynayabilir.

İtfaiyeciler için ilk yardım eğitimi almış olmak çok önemlidir. Afetlerde olay yerine ilk ulaşan acil yanıt servislerinden biri de itfaiyecilerdir. Kurtarılan kişilere ve gerekirse kurtarma personeline ilk yardım yapanlar onlar olmaktadır. Personelin %89,1'i ilk yardım kursunu aldığını belirtmiştir. İlk Yardım Yönetmeliği'nde belirtilen temel ilk yardım eğitimi süresi 16 saattir (92). Katılımcıların yeteri kadar süre ilk yardım eğitimi aldıkları görülmektedir. Ancak ilk yardım kursu alanların %49,6'sının ilk yardım becerisi konusunda kendisini yeterli hissetmesi verilen ilk yardım eğitimlerinin niteliği yönünden düşündürmektedir. Benzer bir çalışmada da itfaiye personelinin %83,6'sının ilk yardım eğitimi almış oldukları bildirilmiştir (73). Genel olarak yaş ilerledikçe katılımcılardan kendilerini ilk yardım konusunda yeterli hissedenlerin yüzdesi artmaktadır. Bu durum zaman içinde yapılan müdahaleler sonucu gelişen deneyimlerden kaynaklanıyor olabilir. Kurumda çalışma süresi ile ilk yardım becerisini ve müdahalesini değerlendirme durumunda bir farklılık bulunmamaktadır. İlk yardım becerisi ile ilgili değerlendirmede, ortaokul ve altı öğrenim seviyesinde olanların %56,5'unun, lise ve üstü öğrenim düzeyinde olanların ise %46,2'sinin kendilerini yeterli olarak görmeleri ortaokul ve altı öğrenim seviyesinde olanların daha kıdemli olmalarından olabilir. Üniversite mezunlarının ilk yardım müdahalesi konusunda çoğu kendisini yeterli bulmamaktadır. Öğrenim düzeyi yüksek olanlar kendilerini daha iyi değerlendiriyor olabilir. Kurumdan ilk yardım kursu alanlar %73,2'lik bir payı oluşturmuştur. Bu durum, ilk yardım kurslarının daha çok kurumda alındığını göstermektedir. Kurumda temel ilk yardım eğitimini, ilk yardım eğitimi vermeye yetkili olan hekimler vermektedir. Öncelikle Belediye Sağlık İşleri ile görüşülerek ve gerekli yazışmalar yapılarak bazen Belediye Hastanesi hekimlerince, bazen de 112 Hızır Acil hekimlerince ilk yardım eğitimleri

verilmektedir. Kurumda ilk yardım eğitimi alan 350 kişi olduğu ifade edilmiştir, personel çalışmasında ise 375 kişi ilk yardım eğitimini aldığını belirtmiştir. Bu durum 350 sayısının kabaca söylendiğini ya da son rakamlar hakkında idarecinin henüz bilgisi olmadığını düşündürmektedir. İlk yardım müdahalesi yapma ile ilgili değerlendirmede teşkilatça bu müdahale yeterli düzeyde görülmemektedir. Bu durum kurum dışından destek alınması, örneğin üniversiteler veya Sağlık Bakanlığı tarafından itfaiye personeline sertifikalandırılmış ilk yardım eğitimlerinin verilmesi ile çözülebilir.

Kurumda işe yeni başlayan personele mesleğe hazırlık eğitimi ve sürekli hizmet içi eğitim verilmesi afet ve yangınlara hazırlıkta önemlidir. Personelin %84,8'inin kurumlarında mesleğe hazırlık eğitimi almaları, %96,2'sinin hizmet içi eğitim almış olması afete hazırlık açısından olumlu olarak değerlendirilmiştir. Yapılan hizmet içi eğitimler hakkında çalışanların çoğu bu eğitimleri yeterli olarak değerlendirmektedir. Eğitimler itfaiyecilikle ilgili yeni gelişmelerin takip edilmesi, mesleki gelişmeleri incelemek açısından, personelin bilgi ve becerilerini geliştirmektedir. Kurumda yıllık eğitim programlarının olması, bu programa göre eğitimlerin yapılması olumlu ancak aylık ve günlük eğitim programlarının olmaması düşündürücüdür. Eğitim materyallerinin, ders, kitap ve notlarının olması da itfaiyecilerin bilgilerini tazelemeleri açısından olumludur.

İtfaiyecilerin %93,4'ü kendi beyanlarına göre yangın söndürme müdahalesini yeterli düzeyde yapmaktadırlar. Bu durum itfaiyeciler için beklenen bir sonuçtur, çünkü afetler içinde en sık karşılaştıkları durum ve işleri yangınlardır. Yapılan bir başka çalışmada da bu müdahale için itfaiyecilerin %95,6'sı benzer olarak kendilerini yeterli bulmuşlardır (73). Ankara'da 2009 yılında 7062 yangına itfaiyeciler tarafından müdahale edilmiştir (93). Yangında arama kurtarmada katılımcıların %72,0'ı yeterli olduklarını belirtmişlerdir. Diğer bir çalışmada da personelin %69,8'i yangında arama kurtarmada benzer olarak yeterli olduklarını ifade etmişlerdir (73). Yangında arama kurtarmada 10 yıl ve altı süredir kurumda çalışanlar kendilerini daha çok süre kurumda çalışanlara göre daha az yeterli görmektedir. Bu durum 10 yıl ve daha az süredir kurumda çalışanların deneyimlerinin muhtemelen diğerlerine göre daha az olmasından kaynaklanıyordur. Depremde arama kurtarma, enkaz kaldırma, göçükte arama kurtarma, su baskınında

arama kurtarmada kurumda çalışma süresi arttıkça personelin kendilerini yeterli görme durumu artmaktadır. Bu durum da mesleki deneyim ile açıklanabilir. Kendilerini yangında arama kurtarma konusunda yetersiz gören üniversite mezunlarının yüzdesi diğer öğrenim seviyesinde olanlara göre daha yüksektir. Bunun nedeni yangında arama kurtarma müdahalesine üniversite mezunlarının daha az katılıyor olması olabilir. Göçükte arama kurtarma, depremde arama kurtarma, su baskınında arama kurtarma, barınma sağlama, intihar girişimine müdahale konularında üniversite mezunlarının çoğu kendini yeterli olarak görmemektedir. Üniversite mezunlarının kendilerini bu konularda yetersiz görmelerinin sebebi kurumda görevlendirildikleri konular itibariyle bizzat müdahalelere katılmamış olmaları ile açıklanabilir. İtfaiyecilerin %80,5'inin trafik kazasına müdahale konusunda yeterli olduklarını ifade etmeleri trafik kazalarının da personelin sıkça müdahale ettiği durumlardan biri olması ile açıklanabilir. Ankara'da 2009 yılında 752 trafik kazasına itfaiyeciler tarafından müdahale edilmiştir (93). Depremde, göçükte, su baskınında arama kurtarma konusunda katılımcıların yarısının kendisini yeterli olarak görmesi bu olayların yangın ve trafik kazasından görece daha az görülmesi ve bu konuda verilen hizmet içi eğitimlerin ve yapılan tatbikatların yetersizliğini düşündürmektedir. Enkaz kaldırma görevi itfaiyeden daha çok belediyenin diğer unsurlarının görevi olabilir. Enkaz kaldırma konusunda kendilerini yeterli olarak gören ortaokul ve altı öğrenim seviyesinde olanların yüzdesi diğer öğrenim düzeyine sahip olanlara göre yüksektir. Bu durum öğrenim seviyesi daha düşük olanların bu müdahalede görevlendiriliyor olmalarından olabilir. Su altı arama kurtarma da itfaiyede bulunan özel dalgıç ekibi tarafından yapıldığından, personelin %93,8'inin kendisini bu müdahalede yetersiz olarak değerlendirmesi normal bulunmuştur. Ankara'nın deniz kenarında olmaması ve su altı arama kurtarmalara sadece dalgıçların görevlendiriliyor olması bu durumu açıklayabilir. Cihazla yapılan arama kurtarmada kendilerini yeterli görenlerin yüzdesinin düşük olması teknik donanım ve bu konuda yapılan ya da yapılması gereken eğitimlerin eksikliğinden kaynaklanabileceği gibi, araç sayısına göre branşlaşmalardan da kaynaklanıyor olabilir. Kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer olaylara müdahale yetersizliği bu olaylarla sık karşılaşılmaması, bu konularda eğitimlerin sık yapılmaması ve bu müdahaleler için gerekli araç, gereç, giysilerin her kişiye yetecek kadar olmaması ile

açıklanabilir. Yangında arama kurtarma, enkaz kaldırma, göçükte arama kurtarma, depremde arama kurtarma, su baskınında arama kurtarma, barınma sağlama, intihar girişimine müdahaleler ile ilgili olarak katılımcıların yaş gruplarına göre kendilerini değerlendirmelerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

İaşe ve barınma sağlama konusunda özellikle Kızılay afet bölgelerinde çalışma yapmaktadır (94). Bu konularda itfaiye personelinin dörtte birinin kendileri yeterli hissetmemesi o işle birincil görev olarak uğraşmadıkları için olabilir.

Buna rağmen yangın söndürme, yangında arama kurtarma, enkaz kaldırma, göçükte arama kurtarma, trafik kazasına müdahale, depremde arama kurtarma, su altı arama kurtarma, barınma sağlama, intihar girişimine müdahale, köpekle arama kurtarma, yangın önlemleri ile ilgili eğitim, kontrol, denetimlerin itfaiye bünyesinde yeterli düzeyde yapılan müdahaleler olduğu kurum çalışmasında belirtilmiştir. Kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer olaylara müdahalelerin ise yetersiz olduğu belirtilmektedir. Bu durum KBRN müdahale eğitimlerinin bu konularda uzman kişilerce düzenli bir şekilde verilmiyor olması, olaylara özel sık tatbikatların yapılmıyor olması ile açıklanabilir.

Son bir yıl içinde hem masabaşı hem de saha afet tatbikatlarına (sırasıyla %5,0, %19,2) katılımın düşük olması afete hazırlıklı olma açısından çok olumsuz bir durum olarak değerlendirilmiştir. Benzer bir çalışmada katılımcıların %26,1'i masabaşı afet tatbikatına katıldığını, %73,4'ü ise saha afet tatbikatına katıldığını belirtmiştir (73). Kurumun afete hazırlık durumu çalışmasında hem masabaşı hem de saha afet tatbikatlarının düzenli olarak yapıldığı dile getirilmiştir. Bu kadar düzenli olarak yapılan tatbikatlara personel katılımının daha çok sağlanması gerekmektedir.

Kurumun yazılı bir dış ve iç afet planı olmadığı ifade edilmiştir. Afet olduğunda personel hazır kıta şeklinde afet bölgelerine sevk edilmektedir. Katılımcıların %71,4'ü iç afet planı ile ilgili soruyu “yok” veya “bilmiyorum” şeklinde yanıtlamıştır. Dış afet planı ile ilgili soruya “yok” veya “bilmiyorum” şeklinde yanıt verenlerin yüzdesi %76,5'tir. İtfaiye teşkilatında yapılan başka bir çalışmada katılımcıların %67,0'ı iç afet planı, %60,5'i ise dış afet planı olduğunu belirtmiştir (73). İç ve dış afet planında görev ile ilgili olarak katılımcıların çoğu hâlihazırdaki görevlerini belirtmişlerdir. Afetlere hazırlıklı olmada önceden yapılan

planların önemi büyüktür, afetlere hazırlık planlarının mutlaka hazırlanması gerekmektedir.

Afetlere hazırlıkta önceki deneyimlerin rolü önemlidir. Çalışmaya katılanlardan herhangi bir afet / acil durum / kazada görev alma ile ilgili görüş belirtenlerin %93,4'ü daha önce herhangi bir afet / acil durum / kazada görev aldığını ifade etmiştir. Benzer bir çalışmada ise katılımcıların %92,6'sı bir afette görev aldığını bildirmiştir (73). Kurumda çalışma süresi arttıkça depremde, selde, toprak kaymasında görev alma yüzdeleri genel olarak artmaktadır. İtfaiye personelinin bu konuda en deneyimli olduğu durumlar yangın, trafik kazası ve seldir. Yapılan diğer bir çalışmada da yangın, trafik kazası ve sel benzer olarak en çok görev alınan müdahaleler olarak bulunmuştur (73). Bunlar da Ankara'da en sık görülen olaylardandır. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nin yangın, deprem, trafik kazası, sel, toprak kayması, fırtına, uçak kazası, terör olayları, boğulmalar, su altı aramalar gibi birçok acil durum ve afet türünde görev almış olduğu kurum çalışmasında dile getirilmiştir. Farklı müdahalelerde görev almış olma afetlere ve yangınlara hazırlıklı olmada olumlu olarak değerlendirilmiştir.

İtfaiye personelinin görev aldıkları afet / acil durum / kazalarda en önemli gördükleri organizasyon sorunları; koordinasyon, güvenlik önlemleri, araç gereç, afet yönetimi, haberleşme, personel yetersizliğidir. Yapılan bir başka çalışmada afetlere müdahale ederken görülen en önemli organizasyon ya da sistem problemi sorulmuş, katılımcılar ilk problem olarak görülen sorunu benzer bir şekilde koordinasyon problemi olarak söylemişlerdir (73). Kurum çalışmasında da afetlere müdahale etmede koordinasyon bozukluğu çok ciddi bir sorun olarak değerlendirilmektedir.

Personelin %70,1'inin kişisel koruyucu donanım kullanıyor olması onların afetlerde ve özellikle yangınlarda kendilerini yaralanmalara, gaz zehirlenmelerine karşı korumaları açısından olumlu olarak değerlendirilmiştir. Kırk iki yaş ve üzeri kişilerin yaklaşık dörtte üçü, 41 yaş ve altı kişilerin yaklaşık üçte ikisi kişisel koruyucu donanım kullandığını belirtmiştir. Öğrenim düzeyine göre kişisel koruyucu donanım kullanmada anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kurumla ilgili yapılan afete hazırlık durumu çalışmasında da personelin kişisel koruyucu donanım kullandığı ifade edilmiştir.

Bir afette itfaiyenin dış yardım yapabilmesi için öncelikle personelinin, binalarının, araç ve gereçlerinin, güvenli, tehlikesiz bir ortamda bulunması lazımdır (2). Bu tehlikeleri bertaraf etmek için personelin görüşlerinden de yararlanılmalıdır. İtfaiye istasyonunda personeli afetzede durumuna sokabilecek tehlike varlığı katılımcıların yaklaşık beşte biri tarafından dile getirilmiştir. Kurumda çalışma süresi arttıkça tehlike varlığını belirten katılımcı yüzdelerinde artma olmaktadır. Lise ve üstü öğrenim düzeyinde olanlardan bir tehlike belirtenlerin yüzdesi ortaokul ve altı olanlara göre bir miktar fazla olsa da bu durum istatistiksel olarak anlamlı değildir. Buna rağmen kurumun afete hazırlık anketinde bu soru “İtfaiye istasyonlarında personeli afetzede durumuna sokabilecek herhangi bir tehlike yok” şeklinde yanıtlanmıştır. Risklerin algılanması personel ve kurum yetkilileri tarafından farklı olmuştur. Yönetimin istasyonlara düzenli olarak giderek olabilecek tehlikeleri araştırması ve bu konuda personelin görüşlerinden yararlanması, kaynakların güvenli bir çevrede olmasını sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Ankara’ya özgü afet türlerinde personele göre ilk üç sırada yangın, deprem ve sel afetleri bulunmaktadır. Ankara’da 2009 yılında 7062 yangın müdahalesi yapıldığı düşünülürse ilk sırada yangınların olması, mesleki olarak bu müdahale öncelikle yapıldığı için doğaldır (93). Yapılan başka bir çalışmada da katılımcılar Ankara’ya özgü afetler olarak ilk üç sırada benzer olarak yangın, deprem ve seli belirtmişlerdir (73). Türkiye’ye özgü afet türlerinde katılımcılara göre ilk üç sırayı deprem, yangın, trafik kazası almaktadır. Türkiye Ulusal Afet Arşivi verilerine göre Türkiye’de depremlerde 1924 yılından bu yana 93.111 kişi ölmüş, 76.366 kişi yaralanmış ve 15.925.147 kişi etkilenmiştir (95). Dolayısıyla depremin Türkiye’ye özgü afet türlerinde ilk sırayı alması katılımcıların bu konuda farkındalıkları açısından dikkate değerdir. Kurumla ilgili çalışmada ise Türkiye’ye ve Ankara’ya özgü en önemli afet türü terör olayı olarak dile getirilmiştir.

İtfaiye ile ilgili mevzuat vardır şeklinde görüş bildirenlerin %51,6 olması, çalışılan kurumla ilgili mevcut Belediye İtfaiye Yönetmeliği’nin isminin çok az personel tarafından bilinmesi düşündürücüdür. Katılımcıların lise veya üniversite mezunu olanları, ortaokul ve altı öğrenim seviyesinde olanlara göre itfaiye ile ilgili mevzuatın var olduğunu daha yüksek yüzde ile belirtmiştir. Öğrenim düzeyi arttıkça

mevzuat konusunda fikir sahibi olma düzeyi artmaktadır. Mevzuatlarla ilgili hizmet içi eğitim dersleri personelin bu konuda bilgisini artırabilir.

Kurumlar afetlere hazırlık planlarını yaparken afet sırasında birbiriyle yardımlaşmak için ortaklıklar kurmalı, hazırlanan planlar birlikte gözden geçirilerek afetlerde uygulanabilirliği sınanmalıdır (78). Diğer kurumlarla afet öncesinde kurulan ortaklıklar koordinasyonu artırır, kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlar. Personelin bu ortaklıkları fark etme yolları tatbikatlarda, birlikte yapılacak diğer eğitimlerde bir arada olmaları ile sağlanabilir. Kurumda çalışma süresi arttıkça başka kurumlarla ortaklıkların olduğunu beyan edenlerin yüzdesi artmaktadır. İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın diğer kurum ve kuruluşların yangın söndürme eğitimlerine yardımcı olması, bu ortaklıklar açısından önemlidir. İtfaiyenin afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklığı olduğu kurum çalışmasında da dile getirilmiştir. Afet İşleri Daire Başkanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi, Orman Genel Müdürlüğü yangın ekipleri, Kızılay, Sivil Savunma, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin itfaiye birimleri, gibi kurumlarla afetlerde ortaklıkların olduğunu belirtmiş olması afetlere hazırlıkta olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Afete bireysel hazırlığın temelinde, kişinin kendisini fiziksel, ruhsal, bilgi ve beceri yönünden yeterli hissetmesi de yer almaktadır. Bu bakımdan itfaiye personelinin tüm yeterlilik kategorilerinde kendilerini %75,0'in üzerinde yeterli görmesi afetlere hazırlıkta olumlu bir bulgu olarak değerlendirilmiştir. Kurum olarak yapılan değerlendirmede yangılara müdahale etmede yeterli olduğu ancak diğer afet türlerine müdahaleler ile ilgili olarak daha çok eğitim ve tatbikatların yapılması gerektiği, özellikle nükleer, biyolojik, kimyasal ve radyolojik afetlere karşı yeterli olunmadığı şeklinde kanaat beyan edilmiştir.

Personelin kurumlarından memnun olmaları onların performanslarını olumlu yönde etkilemektedir (96). Personelin yarısından fazlası kurumda çalışmaktan memnundur. Yaşı 39 ve altı olanlar ile 44 yaş üstü olanların çoğunluğu kurumda çalışmaktan memnun, 40-43 yaş grubundakilerin çoğunluğu ise kurumda çalışmaktan memnun olmadığını belirtmiştir. Yapılan başka bir çalışmada ise itfaiye personelinin %81,1'i kurumlarında çalışmaktan memnun olduklarını ifade etmişlerdir (73). Her bir öğrenim seviyesinde olanların yarısından çoğu kurumlarında çalışmaktan dolayı memnun olduklarını ifade etmektedir. Hastalığı olanların %40,4'ü, düzenli sağlık

kontrolü yapılmadığını belirtenlerin %53,7'si, bir afet ya da yangında hastalık / yaralanma yaşayanların %43,8'i kurumlarında çalışmaktan memnun olmadıklarını beyan etmişlerdir. Kurum çalışanlarının sağlığının korunması, düzenli yapılan kontroller, hastalıklara ve yaralanmalara karşı korunmaları kurumda çalışma ile ilgili memnuniyeti artırabilir. Araştırmaya katılanlardan kurumdaki memnun olmadığını belirten personelin yaklaşık üçte biri özlük haklarının yeterince sağlanmaması, personel yetersizliği, yaklaşık dörtte biri idare ile ilgili problemler, itfaiyeciye değer verilmemesi gibi nedenlerden yakınmaktadır. İş yerinde düzenli ve dengeli beslenememe, araç gereç yetersizliği, çalışma şartlarının kötü olması, itfaiye teşkilatının belediyeye bağlı olmasından dolayı yaşanan siyasi çekişmeler, kurumdaki memnun olmayanların dile getirdiği diğer nedenlerdir.

Kurumun afet ve yangınlara hazırlığında yeterli araç gerecin olması, bu araç gerecin faal olması, personel tarafından nasıl kullanılacağına bilinmesi, bakım ve onarımlarının zamanında yapılması ve terkini gerektiğinde terkin işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Teşkilatta yeteri kadar araç gerecin olduğu ve bu araçların da faal olduğu ifade edilmiş olsa da merdivenli araç, ambulans ve kurtarma araçlarında mevzuata göre eksiklikler olduğu görülmüştür. Afetlerde ve yangınlarda kullanılmak üzere bu araç gereçlerin ivedilikle temin edilmesi gerekmektedir. İtfaiyede araç gereç bakım ve onarım atölyesi olduğu ifade edilmiştir. Araç gereçlerin kullanma talimatı, günlük, haftalık, üç aylık bakım dosyalarının düzenli olarak tutulduğu, her görev dönüşü muayenelerinin yapıldığı, terkini gerektiren mallar olduğu ve bu mallar için de gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir. Bu durum afetlere hazırlıkta olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye'sinin bir iç hizmet yönergesinin olması kurumun işleyişi açısından önemlidir. Afet ve yangınlara hazırlıkta yangın yönünden hassas bölgelerin belirlenmesi gibi risklerin önceden belirlenmesi, yangınlara müdahale ile ilgili prosedürlerin olması, haberleşme sisteminin kurulmuş olması olumlu olarak değerlendirilmiştir.

İtfaiyenin idari bürolarının, yemekhanesinin, yatakhanelerinin, dershanelerinin, depolarının, garajının yeterli olduğu, itfaiye de yemek verildiği, çalışanlara fazla mesai ücreti ödendiği kurum yetkilileri tarafından ifade edilmiştir. Ancak personelin bir kısmı bazı itfaiye binalarının depreme dayanıksız olduğunu, araç garajlarında ve

diğer binalarda çökme tehlikesinin olabileceğini, bazı binalarda ısınma tesisatı ile ilgili sorun olduğunu ve kalorifer kazanının infilak tehlikesinin olabileceğini, itfaiyede verilen yemeklerin sağlıksız olduğundan dolayı gıda zehirlenmesi riski taşıdığını belirtmektedirler. Personelin yaklaşık beşte birinin istasyonlarında onları afettede durumuna sokabilecek bir tehlike görmeleri ile kurum yetkilisinin bu konudaki görüşü çelişmektedir

Kurum bütçesi Belediyenin 2008 yılı hazırlanan mali bütçesi içinde %1,5'luk bir payı oluşturmaktadır (97). Bu bütçeden 2008 yılı gerçekleşen giderlerin payı Belediye giderleri içinde %1,0'dır. İtfaiye Dairesi Başkanlığı afetlere ve yangınlara hazırlıkla ilgili olarak kendilerine ayrılan bu bütçeden gerekli harcamaları yapmakta olduklarını belirtmişlerdir. Kurumun mali olarak kaynak sorunu olmadığı kurum ambar birimi sorumlusu tarafından yapılan görüşmelerde dile getirilmiştir. Gerektiğinde bir bütçe kaleminden diğer bütçe kalemlerine kaynak aktarılabilmektedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi 2008 yılı gider ve maliyet durumu incelendiğinde toplam giderlerin o yıl toplam maliyetten biraz fazla olduğu görülmektedir. Bunun nedeni yöntemde de belirtildiği üzere o yıl alınan ve demirbaş kapsamına giren malzemelerin ederinin onda birinin maliyet hesabına girmiş olmasıdır. Giderlerin %64,2'sini personel giderleri oluşturmuştur. Ekim 1995-Eylül 1996 tarihleri arasında yapılan itfaiyeler gibi afetlerde görev alan acil yardım istasyonları ile ilgili bir çalışmada personel giderleri %84,4 bulunmuştur (66). Her iki çalışma da benzer olarak personel giderlerinin toplam içindeki payı, diğer gider kalemlerine göre daha fazladır.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6.1. SONUÇLAR

Bu çalışma Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda yapılmıştır. Araştırmada personelin afetlere hazırlık durumu, kurum olarak hazırlık ve itfaiyenin 2008 yılı gider durumu incelenmiştir.

6.1.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personeli'nin afetlere hazırlığı ile ilgili sonuçlar:

- Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda çalışan personel sayısı yetersizdir.
- Çalışanların yaşı ilerlemiştir.
- Araştırmaya katılanların üçte birinin öğrenim durumu ortaokul ve altı seviyededir.
- Katılımcıların çoğu yabancı dil bilmemektedir.
- Bir hastalığı olduğunu ifade edenler katılımcıların dörtte biridir.
- İşe giriş ve düzenli sağlık kontrolü yapılıyor olsa da yapılan sağlık kontrolünün kalitesi ile ilgili sorunlar bulunmaktadır.
- Personelin çoğu mesleki spor faaliyeti yapmamaktadır.
- Katılımcıların çoğu ilk yardım becerilerini yeterli görmemektedir.
- Son bir yıl içinde, masabaşı ve saha afet tatbikatlarına personelin çoğunluğu katılmamıştır.
- Personelin çoğu kurumlarında çalışırken herhangi bir afet / acil durum / kazada görev almışlar, karşılaştıkları en önemli organizasyon sorununu koordinasyon problemi olarak belirtmişlerdir.
- Personelin yaklaşık üçte biri kişisel koruyucu donanım kullanmamaktadır.
- Afetlere ve yangınlara müdahale etmede fiziksel, ruhsal ve bilgi beceri yönünden katılımcıların dörtte üçünden fazlası kendilerinin yeterli olduğunu düşünmektedirler.
- Personelin yarısından azı kurumlarında çalışmaktan memnun değildir.
- Personelin afet ve yangınlara hazırlığının yeterli düzeyde olmadığı kanaatine varılmıştır.

6.1.2. Kurumun afete hazırlığı ile ilgili sonuçlar:

- Teşkilatta yeteri kadar araç gerecin olduğu ve bu araçların da faal olduğu ifade edilmiş olsa da merdivenli araç, ambulans ve kurtarma araçlarında mevzuata göre eksiklikler olduğu görülmüştür.
- Katılımcıların yaklaşık beşte biri itfaiye istasyonunda onları afetzede durumuna sokabilecek bir tehlike olduğunu belirtmektedirler. Kurum çalışmasında istasyonlarda böyle bir tehlike olmadığı belirtilmiştir.
- Kaynakları organize biçimde harekete geçirebilecek ve koordinasyonu sağlayacak durumlardan biri olan afet planlarının, kurum bünyesinde iç ve dış olmak üzere yazılı olarak bulunması ve bu planların tatbikatlarının yapılması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında kurumun yazılı iç ve dış afet planlarının olmaması afete hazırlıkla ilgili çok olumsuz bir durumdur.
- Afetlere hazırlıkta başka kurumlarla yapılan ortaklıklar büyük önem taşımaktadır. Araştırma bulgularından da anlaşıldığı üzere kurumun başka kurumlarla afetlere müdahalede ortaklıkları bulunmaktadır. Bu afetlere hazırlık açısından olumlu olarak değerlendirilmiştir.

6.1.3. Kurumun 2008 yılı gider durumu ile ilgili sonuçlar:

- Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi'nin afet ve yangınlara hazırlıklı olması için gerekli maddi kaynağın Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yeterli düzeyde sağlandığı belirtilmiştir.
- Belediye'nin 2008 yılı bütçesi içinde İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın payı %1,5'tur.
- Giderlerin yaklaşık üçte ikisini personel giderleri oluşturmaktadır.

Sonuç olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afet ve yangınlara hazırlık durumunun yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmıştır.

6.2. ÖNERİLER

6.2.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personeli'nin afetlere hazırlığı ile ilgili öneriler:

- İtfaiyede çalışan personel sayısının artırılması gerekmektedir.
- Personel alımında nitelikli adaylara, itfaiyecilik okullarından mezun olanlara, uygun fiziki şartları taşıyanlara öncelik tanınmalıdır.
- Her yıl düzenli personel alımı yapılarak deneyimlerin yeni personele aktarılması, emekliliği gelen personelin de özlük haklarının verilerek emekli edilmesi gerekmektedir.
- İtfaiye teşkilatında kadın itfaiyecilerin sayısının az olmasının nedenleri araştırılmalıdır.
- Afetlere hazırlıklı olmak için itfaiyecilerin hizmet içi eğitimlerinin, teorik ve pratik olarak düzenli bir şekilde yapılması gerekmektedir.
- Yabancı dil bilen personelin bir kısmının yurt dışında bulunan itfaiye akademilerine eğitim amacıyla gönderilmesinde ülke itfaiyeciliğinin gelişmesi için faydalar bulunmaktadır.
- Türkiye'de de itfaiyecilik okulları hızla artırılmalı, okullu itfaiyeciler yetiştirilmelidir. Bu okullardan mezun olanlar itfaiye teşkilatlarında işe alınmalıdır.
- İtfaiye teşkilatlarında çalışan personelin iş riskleri dikkate alındığında, birçok meslek grubuna tanınan fiili hizmet zammının (yıpranma tazminatı) itfaiyecilere de verilmesinde onların iş motivasyonları açısından yararlar bulunmaktadır. Personelin özlük haklarının sağlanması iş verimini artıracak bir müdahaledir.
- Afet ya da yangınlara müdahale eden ilk ekiplerden olan itfaiyecilerin, çoğu zaman yaralılara ilk yardım müdahalesi yapacak olmaları nedeniyle ilk yardım eğitimi almış olmaları gerekmektedir. Üniversiteler ve Sağlık Bakanlığı'ndan ilk yardım kursları ile ilgili destek alınmalıdır.
- Personelin görevini layıkıyla yerine getirebilmesi için sağlıklı olması şarttır. Sağlığa zararlı olan sigara ve alkollü içki alışkanlığının bırakılmasında sağlık

çalışanlarından yardım alınmalı, iş yeri stres faktörleri azaltılmaya çalışılmalıdır.

- İtfaiyecilerden sürekli ilaç kullanmalarını gerektirecek hastalığı olanların tedavilerini yapmak, sağlamların da hasta olmalarını önlemek için gerekli iş yeri ortamı sağlanmalıdır.
- Personel işe alırken yapılan işe giriş muayenesi, takiben yapılacak düzenli sağlık kontrolleri onların sağlık durumunu izlemede önemli rol oynamaktadır. Düzenli sağlık kontrolünün niteliği dikkat edilecek diğer bir konudur. Bu yüzden ayrıntılı sağlık kontrolü yapılmalıdır.
- Kurumda istihdam edilecek bir psikolog personelin afetlerdeki ruhsal örselenmelerinde yarar sağlayabilir.
- Kurumda çalışacak hekimler, itfaiyecilerin afetlere müdahale ederken yaralanması durumunda onların tedavilerini yapabilir.
- İtfaiye ile ilgili mevzuatın kurum içi eğitimler ile personele aktarılması gerekmektedir.
- İtfaiyecilerin mesleki spor yapma durumlarının düzelmesi için uygun ortamların sağlanması, her istasyonda spor yapılacak alanların oluşturulması ve düzenli olarak haftada en az üç gün mesleki spor faaliyetinin yapılması lazımdır.
- Afetlere hazırlıkta kaynakların etkili bir şekilde kullanılmasında başka kurumlarla yapılan ortaklıkların önemi bilinen bir gerçektir. Bu yüzden farklı ortaklıklar kurularak birlikte afet planlarının yapılması, bu planların tatbikatlarının düzenlenmesi afetlere hazırlıkta önemli kazanımlar sağlayacaktır.
- Masabaşı ve saha afet tatbikatlarının her yıl düzenli aralıklarla farklı afet türleri için yapılması, afete hazırlıkta son derece önem taşır. Bundan dolayı gerekli programların yapılarak ilgili tatbikatların kurum tarafından yapılması gerekmektedir. Bu programların özellikle Ankara'ya özgü afet türleri dikkate alınarak yapılması, kaynakların yönetimi açısından önemlidir.
- İtfaiyecilerin afet ve yangınlara müdahale ederken kendilerini korumaları için gereken kişisel koruyucuların her personele yetecek şekilde, mevzuata uygun

olarak alınması ve bu donanımların tatbikatlarda ve afetlere müdahale ederken kullanılması gerekir.

6.2.2. Kurumun afete hazırlığı ile ilgili öneriler:

- İtfaiyede kullanılan araç, gereç, malzemelerin yeterli sayıda olması, bakımların düzenli yapılıyor olması, bunları kullanan kişilerin ekipmanlar konusunda eğitilmiş olması gerekmektedir.
- Kullanılan taşıtların kazalara karşı kaskolarının olması, personelin afet ve yangınlara daha rahat müdahale etmesini sağlayacaktır.
- İtfaiye binalarının depreme dayanıklı inşa edilmesi, eski yapıların deprem güçlendirme çalışmalarının ivedilikle gerçekleştirilmesi yangından korunaklı hale getirilmesi gerekmektedir.
- İstasyonlarda olabilecek güvenlikle ilgili sorunların kurum yönetimi tarafından bir ekip kurularak bertaraf edilmesi, çalışanların sağlığı açısından önem taşımaktadır. Ayrıca kurumların güvenliği açısından istasyonlarda güvenlik personeli istihdam edilmesi, itfaiye istasyonlarına giriş çıkışların kontrol edilmesi gerekmektedir.
- Kurum fizik mekânlarının tam anlamıyla yeterli olması gerekmektedir. Personel için hazırlanan yemeklerin sıhhi şartlarda hazırlanması, yeterli kalori düzeyine sahip olması, uygun nitelikteki araçlarla istasyonlara taşınması ve taze olarak personele sunulması gerekmektedir.
- İtfaiyecilerin afet ya da yangın müdahaleleri sonrası temizliklerini sağlayabilmeleri, elbiselerini değiştirebilmeleri için uygun şartların istasyonlarda sağlanması lazımdır.
- Günümüzde afetler çok farklı türlerde ortaya çıkmaktadır. İtfaiye teşkilatında afetlere hazırlık durumunun değerlendirilmesinde standart bir kontrol listesi oluşturulmalıdır. Bu kontrol listesine göre diğer itfaiye teşkilatlarının da durumu gözden geçirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Altıntaş, H., (2009). Deprem Kaynaklı Afetler ve Sağlık Riskleri. Dilek Aslan (Ed.). Halk Sağlığı İle İlgili Güncel Sorunlar ve Yaklaşımlar (s. 193). Ankara: Ankara Tabip Odası
2. Altıntaş, K. H., (2006). Afetler ve Afet Tıbbı. Çağatay Güler ve Levent Akın (Ed.). Halk Sağlığı Temel Bilgiler (s. 636-683). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları
3. CRED, Criteria and Definition. Erişim Tarihi: 24.06.2009, Ağ Sitesi: <http://www.emdat.be/ExplanatoryNotes/explanotes.html>
4. Sapir, D. G., EM-DAT's new disaster classification, Erişim Tarihi: 24.06.2009, Ağ Sitesi: <http://www.emdat.be/Documents/CredCrunch/Cred%20Crunch%2013.pdf>
5. Alkış, S., Okullarda Yangından Korunma ve Yangın Güvenliği Erişim Tarihi: 24.06.2009, Ağ Sitesi: www.saadetalkis.com
6. Leistikow, B., Martin, D., Milano, C., (2000) Fire injuries, disasters, and costs from cigarettes and cigarette lights: a global overview. *Preventive Medicine*, 31 (2), 91-99.
7. SSGM, Yangın İstatistikleri 2007, Erişim Tarihi: 24.06.2009, Ağ Sitesi: <http://www.ssgm.gov.tr>
8. Below, R., Wirtz, A., Sapir, D. G., (2009). Disaster Category Classification and Peril Terminology for Operational Purposes, Common Accord Centre for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED) and Munich Reinsurance Company (Munich RE), s. 5-8.
9. Cieslak, T. J., Lillibridge, S. R., Sharp, T. W., Christopher, G. W., Eitzen, E. M., (2007). Disaster Preparedness and Response. Neal Kohatsu Robert B. Wallace (Ed.). *Public Health & Preventive Medicine* (15 bs., s. 1285-1294). USA: The McGraw Hill Companies

10. WHO, Update on the Health Response to the Earthquake in Haiti. Erişim Tarihi: 23.02.2010, Ağ Sitesi:
http://www.who.int/hac/crises/hti/haiti_special_report_16february2010.pdf
11. Sapir, D. G., Disaster Statistics in Europe, Erişim Tarihi: 16.03.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.emdat.be>
12. Gökçe, O., Özden Ş., Demir, A., (2008). Türkiye'de Afetlerin Mekansal ve İstatistiksel Dağılımı Afet Bilgileri Envanteri, T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Afet Etüt ve Hasar Tespit Daire Başkanlığı, s. 9-11. Ankara.
13. Kadioğlu, M., (2005). Afete Hazırlık Eğitim Çalışmaları [Bildiri]. 3. İstanbul ve Deprem Sempozyumu, İstanbul.
14. Karancı, A. N., (2007). Deprem Zararlarını Azaltmak ve Hazırlıklı Olmak: Halk Katılımının Önemi [Bildiri]. 1. Uluslararası “Doğal Afetler ve Olağanüstü Durumlarda Ulusal ve Uluslararası Koordinasyon İşbirliği ve İnsani Yardım” Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.
15. Erkal, T., Değerliyurt, M., (2009) Türkiye'de Afet Yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22, 147-164.
16. Yüksek, H. O., (2006). Afet Kaynaklı Krizlerin Yönetimi: 1999 Sonrası İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
17. Kahraman, S., (26-30 May 2003). Afet Yönetiminde Depreme Bağlı Yangınlar [Bildiri]. Beşinci Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı, İstanbul.
18. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Resmi Gazete, Sayı: 27261, Tarih: 17.06.2009
19. T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Yangın ve Korunma, Erişim Tarihi: 19.01.2010, Ağ Sitesi:

http://www.ssgm.gov.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=40&Itemid=60

20. FEMA, Fire, Erişim Tarihi: 20.01.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.fema.gov/hazard/fire/index.shtm>
21. Jandarma Kriminal Daire Başkanlığı, Yangın Çeşitleri, Erişim Tarihi:15.03.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.jandarma.tsk.tr/kriminal/turkish%20internet/kima/kimya/patksa.htm>
22. Türk Dil Kurumu, İtfaiyeci, Erişim Tarihi: 15.05.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.tdk.gov.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFA6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=itfaiyeci>
23. Küçük, F., (2006). Ankara İli Büyükşehir Belediyesi Merkez İtfaiye'de Çalışan İtfaiyecilerin Genel Sağlık ve Beslenme Durumlarının Saptanması.Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
24. Kocaeli Üniversitesi, İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliği Programı, Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi:
<http://izmitmyo.kocaeli.edu.tr/2/itfaiyecilik%20dosyaları/itfaiyecilik.htm>
25. Akdeniz Üniversitesi, İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliği Programı Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.akdeniz.edu.tr/teknik/htm/itf/itf.htm>
26. İstanbul Üniversitesi, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik, Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.istanbul.edu.tr/yuksekokullar/teknikbilimler/yed/programlar/itfaiye.htm>
27. Ege Üniversitesi, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik, Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi: http://www.egemyo.ege.edu.tr/program_goster.php?id=26&sec=hakk
28. Karabük Üniversitesi, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı, Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi: <http://myo.karabuk.edu.tr/>

29. Yalova Üniversitesi, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı, Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.yalova.edu.tr/i.aspx?q=157>
30. Namık Kemal Üniversitesi, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik, Erişim Tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi: http://cerkezkoymyo.nku.edu.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=60&Itemid=44
31. Fullerton, C. S., McCarroll, J. E., Ursano, R. J., Wright, K. M., (1992) Psychological responses of rescue workers: Fire fighters and trauma. *American Journal of Orthopsychiatry*, 62 (3), 371-378.
32. Tunalı, L., (1996). İtfaiye Çalışanlarının Sağlık Sorunları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
33. Ana Britanica C, (1994). İtfaiye (15 bs.), s. 86-87. Ankara: Hürriyet Ofset.
34. Yıldız, Z., (2008). Hasbahçede Sonbahar, (1. bs.), s. 85-87. İstanbul: Timaş Yayınları.
35. Yentürk, N., Ünlü, A., Tarı, E., İlki, A., (2002). Türk İtfaiye Teşkilatının Yeniden Yapılandırılması İçin Bir Model Önerisi. İstanbul: İTÜ-AYM.
36. Sofuoğlu, M. T., Acil Çağrılar İçin Tek Numara mı Olmalı? Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.aahd.org.tr/telefon.asp>
37. Federal Department of Defence Civil Protection and Sport, Civil Protection, Erişim Tarihi: 18.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.vbs.admin.ch/internet/vbs/en/home/themen.html>
38. Federal Office for Civil Protection, (2001). *Civil Protection Concept Report of the Federal Council to the Federal Assembly concerning the new Civil Protection concept*. Erişim Tarihi: 23.04.2009. Ağ Sitesi: <http://www.vbs.admin.ch/internet/vbs/en/tools/search.simple.html>.

39. Swissfire, Organization and Training, Erişim Tarihi: 26.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.swissfire.ch/>
40. Swissfire, Some Figures, Erişim Tarihi: 26.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.swissfire.ch/>
41. FEUCARE Career of professional fire fighters in Europe, Fire and Rescue Service in Germany Legislation, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.feucare.org/index.html>
42. CTIF, Main Fire Statistics in Germany, Erişim Tarihi: 27.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.ctif.org/Main-Fire-Statistics,105>
43. FEUCARE Career of Professional Fire Fighters in Europe, Fire and Rescue and Rescue Service in The United Kingdom, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.feucare.org/index.html>
44. CTIF, Main Fire Statistics in the UK, Erişim Tarihi: 27.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.ctif.org/Main-Fire-Statistics,105>
45. U.S. Fire Administration, USFA Organization, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.usfa.dhs.gov/about/orgchart/>
46. USFA, FEMA, Firefighters, Fire Departments, Erişim Tarihi: 27.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.usfa.dhs.gov/statistics/firefighters/index.shtm>
47. USFA, USFA Fire Prevention and Safety Campaigns, Erişim Tarihi: 27.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.usfa.dhs.gov/campaigns/>
48. FEMA, National Fire Academy Erişim Tarihi: 02.12.2009, Ağ Sitesi: <https://www.usfa.dhs.gov/about/orgchart/nfa.shtm>
49. NFA National Fire Academy, Browse Online Courses, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.nfaonline.dhs.gov/browse/index.shtm>
50. NVFC, Volunteer Firefighter Support Fund, Erişim Tarihi: 02.12.2009, Ağ Sitesi:

http://www.nvfc.org//page/1146/NVFC_Volunteer_Firefighter_Support_Fund.htm

51. FDMA Fire and Disaster Agency, Organization, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.fdma.go.jp/en/pam20.html>
52. FDMA, Fire and Disaster Management College, Erişim Tarihi: 02.12.2009, Ağ Sitesi: <http://www.fdma.go.jp/en/pam14.html>
53. FDMA, Fire Fighting, Fire Service, Erişim tarihi 28.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.fdma.go.jp/en/pam07.html>
54. FESA Fire and Emergency Services Authority of Western Australia, History, Erişim Tarihi: 28.01.2010, Ağ Sitesi: <http://www.fesa.wa.gov.au/internet/>
55. FESA Fire and Emergency Services Authority of Western Australia, Volunteers supported by FESA, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.fesa.wa.gov.au/internet/default.aspx?MenuID=8>
56. FESA Fire and Emergency Services Authority of Western Australia, Quick Facts, Erişim Tarihi: 22.03.2010, Ağ Sitesi: <http://www.fesa.wa.gov.au/internet/default.aspx?MenuID=8>
57. NZFC, New Zeland Fire Service, Erişim Tarihi: 02.12.2009, Ağ Sitesi: <http://www.fire.org.nz/About-Us/Our-Organisation/Pages/Doing-business-with-the-Fire-Service.aspx>
58. Belediye İtfaiye Yönetmeliği (2006). Resmî Gazete 26326, 21 Ekim 2006.
59. Belediye ve Bağlı Kuruluşlar İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayı: 26442, Tarih: 22.02.2007.
60. Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (2007). Resmi Gazete, 26735, 19 Aralık 2007.

61. Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Resmi Gazete, Sayı:18453, Tarih: 09.07.1984.
62. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara İtfayesi'nin Tarihçesi, Erişim Tarihi: 23.04.2009, Ağ Sitesi:
http://www.ankara.bel.tr/AbbSayfalari/ankara_itfayesi/ankara_itfayesi.aspx
63. Ankara Büyükşehir Belediyesi, İtfaiye Dairesi Başkanlığı Şubat 2010 Araç Durumu ve Personel Sayısı, Erişim Tarihi: 07.04.2010, Ağ Sitesi:
http://www.ankara.bel.tr/AbbSayfalari/hizmet_birimleri/Itfaiye/faaliyetler/subat_2010/personel_arac_2010_subat.pdf
64. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Gruplarımız, Erişim Tarihi: 07.04.2010, Ağ Sitesi:
http://www.ankara.bel.tr/AbbSayfalari/hizmet_birimleri/Itfaiye/gruplarimiz.aspx
65. Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2008 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ, Resmi Gazete, Sayı: 26828, Tarih: 26.03.2008.
66. Altıntaş, K.H., Bilir, N., Tüleylioğlu, M., (1999) Costing of an ambulance system in a developing country, Turkey: Costs of Ankara Emergency Aid and Rescue Services' (EARS) ambulance system. *European Journal of Emergency Medicine* (6), 355-362.
67. Belediye İtfaiye Yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 26326, Tarih: 21.10.2006.
68. Alpar, R., (2006). Spor Bilimlerinde Uygulamalı İstatistik, s. 1-360. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
69. Türkiye İstatistik Kurumu, (25 Ocak 2010). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nüfus Sayımı Sonuçları, 2009*. Ağ Sitesi: www.tuik.gov.tr.

70. Altıntaş, K. H., Delooz, H., (2004) The problems faced by three government disaster response teams of Ankara city during the Marmara earthquake-1999 response. *European Journal of Emergency Medicine*, 11 (2), 95-101.
71. Gök, M. G., (2006) Ankara Büyükşehir Belediyesinde Görev Yapan İtfaiye Çalışanlarının İş Tutumları ile İş Doyumlarının Analizi. *Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi* (Ocak Şubat Mart 2006), 40-47.
72. Uzman Erbaş Kanunu, Resmi Gazete, Sayı: 19058, Tarih: 25.03.1986.
73. Altıntaş, K. H., (2002). The Survey of Three Governmental Disaster Response Teams in Ankara City. Master Thesis, European Master In Disaster Medicine European Centre For Disaster Medicine (CEMEC), San Marino.
74. Kılıç, A., Çin İtfaiyesi, Erişim Tarihi: 23.03.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.yangin.org/makale/104.html>
75. Sertkan, A., Dünyada ve Türkiyemizde ilk Kadın İtfaiyeci ve Kadın İtfaiyeciler, Erişim Tarihi: 23.03.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.ahmetsertkan.com/2008/08/dnyada-ve-trkiyemizde-ilk-kadin.html>
76. Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu, Resmi Gazete, Sayı: 26173, Tarih: 20.05.2006.
77. Karancı, A. N., (2005). Afetlere Hazırlıklı Olma Davranışlarının Psikolojik Boyutları [Bildiri]. 3. İstanbul ve Deprem Sempozyumu s. 221-228, İstanbul.
78. Akdur, R., Afetlere Karşı Kurumsal Hazırlıklar "Afet Süreçlerinde Yapılacak İşler" Erişim Tarihi: 07.04.2010, Ağ Sitesi:
http://www.bsm.gov.tr/umke/ftp/afetlerde_kurumsal_hazirlik.pdf
79. Bilir, N., Özcebe, H., Aslan, D., Ergüder, T., (2008). Dünya Küresel Tütün Salgını Raporu MPOWER Paketi, s. 158-161. Denmark: WHO Regional Office for Europe.

80. Chia, K. S., Jeyaratnam, J., Chan, T. B., Lim, T. K., (1990) Airway Responsiveness of Firefighters After Smoke Exposure. *British Medical Journal*, 47 (8), 524.
81. Bilir, N., (2009) Türkiye Tütün Kontrolünde Dünyanın Neresinde? *Türk Toraks Dergisi* (10), 31-34.
82. Terence, A. G., (1990) Road to a Smoke-Free Fire Service for Florida: Policies and Progress. *Journal of Public Health Policy*, 11 (2), 206-217
83. Sağlık Bakanlığı, WHO, CDC, HASUDER, Türkiye'de Sağlık Çalışanları Arasında Sigara İçme Durumu ve Etkileyen Faktörler Araştırması Erişim tarihi: 14.03.2010, Ağ Sitesi:
http://www.havanikoru.org.tr/Docs_Arastirmalar/Turkiyede_Saglik_Calisanlari_Arasinda_Sigara_Icme_Durumu_ve_Etkileyen_Faktorler_Arastirmasi_Kisa.pdf
84. Erdoğan, T., Ünsar, A. S., Süt, N., (2009) Stresin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri: Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 447-461.
85. Yılmaz, B., (2007) Yardım Çalışanlarında Travmatik Stres. *Klinik Psikiyatri* (10), 137-147.
86. Szubert, Z., Sobala, W., (2002) Work-related injuries among firefighters: sites and circumstances of their occurrence. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 15 (1), 49-55.
87. Murphy, S. A., Beaton, R. D., Pike, K. C., Johnson, L. C., (1999) Occupational stressors, stress responses, and alcohol consumption among professional firefighters: a prospective, longitudinal analysis. *International Journal of Stress Management*, 6 (3), 179-196.
88. FEUCARE, Austria, Municipality of Austria, Erişim Tarihi: 16.06.2010, Ağ Sitesi: <http://www.feucare.org/index.html>

89. Allender, K. E., Martin, S. E., Greene, N. P., Lambert, B. S., Green, J. S., Crouse, S. F., (2010) The Relationship of Metabolic Syndrome and Aerobic Exercise in Adult Male Fire Fighters " International Journal of Exercise Science: Conference Abstract Submissions: Vol. 2: Iss. 2, Article 13., 2 (2), 13.
90. Roberts, M. A., O. Dea J., Boyce, A., Mannix, E. T., (2002) Fitness levels of firefighter recruits before and after a supervised exercise training program. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 16 (2), 271-277.
91. Kafkas, M. E., Aak, M., Karademir, T., (2009) 12 Haftalık Dzenli Aerobik ve Direnç Egzersizlerinin Orta Yaş Erkek ve Kadınların Vücut Kompozisyonları Üzerine Etkisi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 3(3), 158-164.
92. İlkyardım Yönetmeliği, Resmi Gazete, Sayı: 24762, Tarih: 22.05.2002.
93. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Ankara Tüm İlçeler Yangın 2009, Erişim Tarihi: 07.04.2010, Ağ Sitesi:
http://www.ankara.bel.tr/AbbSayfalari/hizmet_birimleri/Itfaiye/faaliyetler/aralik_2009/2009_tum_ilceler_yangin.pdf
94. Türk Kızılayı, (2008). Afet Müdahale ve Yardımlar Yönetimi Bölümü Faaliyet Raporu (Ocak-Aralık), s. 1-89.
95. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Türkiye Ulusal Afet Arşivi, Türüne Göre Afetler, Deprem, Erişim Tarihi: 07.04.2010, Ağ Sitesi:
<http://www.afet.gov.tr/tuaa/PortalPage/>
96. Yetmen, A. N., Kişi H., (2009). Toplu Taşımacılıkta Kurumsal Performans ve Çalışan Memnuniyeti Üzerine Bir Araştırma [Bildiri]. İzmir Ulaşım Sempozyumu.
97. Uçar, H., Bakır, D., Can, H., Ünlü, O., Atlıhan, H., Murat, M., (2007). Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı 2008 yılı Nihai Performans Programı Kitabı s.67, s.166. Ankara: YESD Stratejik Danışmanlık Ankara YESD Basım Yayın

EKLER

Ek 1. Ek Tablolar

Ek 2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz - Eylül 2009).

Ek 3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009).

Ek 4. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009).

Ek 5. İzin Yazıları

Ek 6. Araştırma Amaçlı Çalışma İçin Aydınlatılmış Onam Formu

Tablo 1: Araştırmaya katılan personelin sürekli ilaç kullanmasını gerektiren hastalıklarının dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hastalık Adı	Sayı	%
Bel Fıtığı	29	24,8
Hipertansiyon	18	15,4
Şeker Hastalığı	18	15,4
Kalp Hastalığı	15	12,8
Boyun Fıtığı	6	5,1
Guatr	4	3,4
Bronşit	4	3,4
Depresyon	4	3,4
Migren	4	3,4
Ankilozan Spondilit	3	2,6
Bel Ağrısı	3	2,6
Mide Ülseri	3	2,6
Reflü	3	2,6
Romatizma	3	2,6
Behçet Hastalığı	2	1,7
Astım Hastalığı	2	1,7
Allerjik Hastalık	2	1,7
Akciğerde Nodül	2	1,7
Böbrek Taşı	2	1,7
Burger Hastalığı	2	1,7
Hepatit B	2	1,7
Kasık Fıtığı	2	1,7
Prostat Hastalığı	2	1,7
Hipertroidi	2	1,7
Kolesterol Yüksekliği	2	1,7
Boyunda Düzleşme	1	0,9
Adrenal Yetmezlik	1	0,9
Damar Tıkanıklığı	1	0,9
Diz Eklem Ağrısı	1	0,9
Gut	1	0,9
Kemik Erimesi	1	0,9
Basur	1	0,9
Psikolojik Hastalık	1	0,9
Psoriyatrik Artrit	1	0,9
Gastrit	1	0,9
Spastik Kolon	1	0,9
Syringomyeli	1	0,9
Varis	1	0,9
Zona	1	0,9
Sinüzit	1	0,9
Katarakt	1	0,9
Retina Hastalığı	1	0,9
Menüsküs	1	0,9
Baş Ağrısı	1	0,9
Sağ İç Kulakta Kemik Uzaması	1	0,9
Stres	1	0,9
Omuz ve Boyunda Kireçlenme	1	0,9
Solunum Sorunu	1	0,9

Hastalığı olduğunu belirten 117 kişi üzerinden yüzde alınmıştır. Katılımcılar bir ve daha fazla sayıda hastalık belirtmişlerdir. Hastalık isimleri kişilerin kendi beyanlarıdır.

Tablo 2: Araştırmaya katılan personelin sürekli ilaç kullanmasını gerektiren ilk dört hastalığın tanımlayıcı istatistiklerinin dağılımı

(Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı, 2009)

Hastalık Adı	Sayı	%	<u>Hastalığın Süresi (Yıl)</u>		
			<u>Ortalama ± SS</u>	<u>Alt-üst sınır</u>	<u>Ortanca</u>
Bel Fıtığı	29	24,8	9,1±5,6	2-20	8,0
Hipertansiyon	18	15,4	5,6±5,6	1-20	3,0
Şeker Hastalığı	18	15,4	7,1±4,5	1-16	5,5
Kalp Hastalığı	15	12,8	6,0±4,7	1-17	5,0

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin
Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi
(Temmuz - Eylül 2009)

Sayın katılımcı bu çalışma Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından bir uzmanlık tezi olarak yaptırılmaktadır. Bu çalışmanın sonunda çıkan bilgiler itfaiye teşkilatının afete hazırlık düzeyini artırmada kullanılacaktır. İsim bilgileriniz alınmayacaktır. Tecrübelerinizi paylaştığınız için teşekkür ederiz.

Anket no: ....

A) İtfaiyecilerin Bazı Sosyo - demografik Özellikleriyle İlgili Sorular:

1. Kaç yaşındasınız? (Rakamla yazınız) .....

2. Cinsiyetiniz ile ilgili olarak size uygun seçeneği (X) ile işaretleyiniz.

1. Erkek ( )

2. Kadın ( )

3. Eğitim durumunuza uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.

1. Okuryazar Değil ( )	6. Lise Mezunu ( )
2. Okuryazar ( )	7. Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu İtfaiye ve Yangın Güvenliği Programı Mezunu ( )
3. İlkokul Mezunu ( )	8. Diğer Meslek Yüksekokulu Mezunu ( )
4. Ortaokul Mezunu ( )	9. Üniversite Mezunu ( )
5. İlköğretim Mezunu ( )	10. Diğer (Yazınız) .....

4. Yabancı dil biliyor musunuz? (X) ile işaretleyiniz. Yanıtınız evet ise bildiğiniz yabancı dili / yabancı dilleri karşısına yazınız!

1. Hayır ( )

2. Evet ( ) : .....

5. Sağlık harcamalarınızı genellikle nasıl karşılıyorsunuz? (X) ile işaretleyiniz.

1. Kamu Kurumu ( )	5. Yeşil Kart ( )
2. SSK ( )	6. Kendim Ödüyorum ( )
3. Emekli Sandığı ( )	7. Özel Sağlık Sigortası ( )
4. BAĞKUR ( )	8. Diğer (Yazınız) .....

6. Halen medeni durumunuza uyan seçeneği aşağıda (X) ile işaretleyiniz.

1. Evli ( )	4. Hiç Evlenmemiş ( )
2. Boşanmış ( )	5. Dul ( )
3. Ayrı Yaşıyor ( )	

7. Çocuğunuz var mı? (X) ile işaretleyiniz. Var ise kaç çocuğunuz olduğunu rakamla karşısına yazınız.

1. Yok ( )

2. Var ( ) : .....

B) İtfaiyecilerin Bazı Alışkanlıkları İle İlgili Sorular:

8. Sigara içiyor musunuz? (X) ile işaretleyiniz. Boşlukları rakamla doldurunuz.

Sigara içiyor musunuz?	Günde kaç sigara içtiniz / içiyorsunuz?	Kaç yıl(dır) sigara içtiniz / içiyorsunuz?
1. Hiç içmedim ( )		
2. İçtim bıraktım ( )	..... adet / gün	.....yıl
3. Halen içiyorum ( )	..... adet / gün	.....yıl

9. Alkollü içki içiyor musunuz? (X) ile işaretleyiniz. Boşlukları rakamla doldurunuz.

Alkollü içki içtiniz mi / halen içiyor musunuz?	Kaç yıl(dır) alkollü içki içtiniz / içiyorsunuz?
1. Hiç içmedim ( )	
2. İçtim bıraktım ( )	..... yıl
3. Halen içiyorum ( )	..... yıl

Alkollü içki hiç içmediyseniz 11. soruya geçiniz.

10. Hangi sıklıkta alkollü içki içtiniz / içiyorsunuz?

1. Her Gün ( )	4. Ayda Bir ( )
2. Günaşırı ( )	5. Özel Günlerde (Düğün, kutlama vb.) ( )
3. Haftada Bir ( )	6. Diğer (Belirtiniz) .....

C) İtfaiyecilerin Sağlık Durumları İle İlgili Bazı Sorular:

11. Sürekli ilaç kullanmanızı gerektirecek doktor tarafından tanı konulmuş herhangi bir hastalığınız var mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır yok ( ) 13. Soruya geçiniz.
 2. Evet var ( ) 12. Soruya geçiniz.

12. Doktor tarafından tanı konulmuş hastalığınız / hastalıklarınızı ve ne kadar süredir olduğunu aşağıya yazınız.

Hastalığın Adını Yazınız	Süre (Yıl Olarak Rakamla Belirtiniz)
1.	.....
2.	.....
3.	.....

13. İtfaiye'de çalışmaya başlamadan önce işe giriş muayenesi oldunuz mu? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır ( )
 2. Evet ( )
 3. Bilmiyorum ( )
 4. Hatırlamıyorum ( )

14. İtfaiyeci olarak çalışırken her yıl düzenli olarak sağlık kontrolünüz yapıyor mu? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır ( )
2. Evet ( )
3. Evet ama yeterli değil ( )
4. Fikrim yok ( )
5. İşe başlayalı bir yıldan az oldu ( )

15. Aşağıdaki önermelerle ilgili olarak sizin durumunuzu en iyi anlatan seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Sadece bir şık işaretleyiniz.

1. Bugüne kadar herhangi bir afette ya da yangında görev almadım. ( )
2. Bugüne kadar herhangi bir afette ya da yangında görev yaparken herhangi bir hastalık / yaralanma yaşamadım. ( )
3. Bugüne kadar herhangi bir yangında görev yaparken yangından kaynaklanan herhangi bir hastalık / yaralanma yaşadım. ( ) Nedir? Yazınız.
.....
4. Bugüne kadar herhangi bir yangın dışında kalan afette görev yaparken bu afetten kaynaklanan herhangi bir hastalık / yaralanma yaşadım. ( ) Nedir? Yazınız.
.....
5. Bugüne kadar herhangi bir afette ve yangında görev yaparken bu nedenlerden kaynaklanan herhangi bir hastalık / yaralanma yaşadım. ( ) Nedir? Yazınız.
.....

D) İtfaiyecilerin İtfaiyecilik Mesleği Ve Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda Çalışmaları İle İlgili Sorular:

16. Kaç yıldır itfaiyeci olarak çalışıyorsunuz? Yazınız. .... Yıl

17. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda kaç yıldır çalışıyorsunuz? Yazınız. ....Yıl

18. Halen görev ünvanınızla ilgili olarak size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.

1. İtfaiye Dairesi Başkanı ( )	12. İtfaiye Onbaşı ( )
2. İtfaiye Müdürü ( )	13. İtfaiye Çavuşu ( )
3. İtfaiye Müdür Yardımcısı ( )	14. İtfaiye Başçavuşu ( )
4. İtfaiye Şube Müdürü ( )	15. Santral Görevlisi ( )
5. İtfaiye Amiri ( )	16. Şoför ( )
6. Zabıta Amiri ( )	17. Baş Şoför ( )
7. Zabıta Memuru ( )	18. Gönüllü İtfaiye Çalışanı ( )
8. Büro Çalışanı ( )	19. Elektrik Teknisyeni ( )
9. Telsiz Operatörü ( )	20. Hizmetli ( )
10. Sekreter ( )	21. Diğer (Yazınız) .....
11. İtfaiye Eri ( )	

19. Görevli olduğunuz itfaiye istasyonunun adını aşağıya açık olarak yazınız.
.....

E) İtfaiyecilerin Afete Hazırlık Durumları ve Afet Deneyimleri İle İlgili Sorular:

20. İş yerinizde mesleki spor faaliyetleri yapıyor musunuz? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır yapmıyorum ( ) 22. Soruya geçiniz.
2. Evet yapıyorum ( ) 21. Soruya geçiniz

21. Yaptığınız mesleki spor faaliyetini ne sıklıkta ve her seferinde ne kadar süre yapıyorsunuz? Aşağıya yazınız. (Örnek: Sıklık: Haftada 1 kez, Süre: 1 saat)

Sıklık

Süre

22. İlk yardım eğitimi aldınız mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır ( ) 25. Soruya geçiniz.
2. Evet ( ) 23. Soruya geçiniz.

23. İlk yardım eğitimini nereden aldığınızı ve eğitim süresini açık olarak yazınız.

İlk yardım eğitimi alınan yerin adını yazınız	Eğitim Süresi
.....	.....Gün
.....	.....Gün

24. İlk yardım uygulama becerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? (X) ile işaretleyiniz.

1. İlk yardım uygulama becerim yetersiz düzeydedir. ( )
2. İlk yardım uygulama becerim yeterli düzeydedir. ( )
3. Fikrim yok. ( )

25. İtfaiyeciliğe başlarken mesleğe hazırlık ve uyum için herhangi bir eğitim aldınız mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır, almadım ( )
2. Evet, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda aldım ( )
3. Evet, Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı dışında başka bir kurumdan itfaiyecilikle ilgili bir eğitim aldım. ( ) Nereden aldığınızı yazınız.
.....
4. Hatırlamıyorum ( )

26. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda herhangi bir konuda hizmet içi eğitim aldınız mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır almadım ( ) 28. Soruya geçiniz.
2. Evet aldım ( ) 27. Soruya geçiniz.

27. Aşağıdaki hizmet içi eğitimlerden aldıklarınızı ve bu konu ile ilgili görüşünüzü aynı satırda (X) ile işaretleyiniz. Eğitim almadıysanız o satırı boş bırakınız!

Hizmet İçi Eğitim Konusu	Eğitim Aldım	Yetersiz	Fikrim Yok	Yeterli
1. Yangın Bilgisi	( )	( )	( )	( )
2. Yangın ve Yangınların Sınıflandırılması	( )	( )	( )	( )
3. Yangın Nedenleri	( )	( )	( )	( )
4. Yangınları Önleyici Yöntemler	( )	( )	( )	( )
5. Yangın Söndürme Yöntemleri	( )	( )	( )	( )
6. Yangın Söndürücü Maddelerin Özellikleri	( )	( )	( )	( )
7. Yangından Sonra Yapılacak İşlemler	( )	( )	( )	( )
8. Yangın Söndürme Malzemeleri ve Kullanımı	( )	( )	( )	( )
9. İtfaiyede Haberleşme	( )	( )	( )	( )
10. Kurtarma Faaliyetleri	( )	( )	( )	( )
11. Diğer (Yazınız)	( )	( )	( )	( )

28. Size göre aşağıdaki müdahalelerden hangisini / hangilerini yeterli düzeyde yapabilirsiniz? (X) ile işaretleyiniz.

1. Yangın Söndürme	( )	11. Kimyasal Olaya Müdahale	( )
2. Yangında Arama Kurtarma	( )	12. Biyolojik Olaya Müdahale	( )
3. İlk Yardım	( )	13. Radyolojik Olaya Müdahale	( )
4. Enkaz Kaldırma	( )	14. Nükleer Olaya Müdahale	( )
5. Göçükte Arama Kurtarma	( )	15. İaşe Sağlama	( )
6. Trafik Kazasına Müdahale	( )	16. Barınma Sağlama	( )
7. Depremde Arama Kurtarma	( )	17. İntihar Girişimine Müdahale	( )
8. Su Baskınında Arama Kurtarma	( )	18. Köpekle Arama	( )
9. Su Altı Arama Kurtarma	( )	19. Diğer (Yazınız)	
10. Cihazla Arama	( )		

29. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda son bir yıl içinde masabaşı afet tatbikatına katıldınız mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır ( ) 31. Soruya geçiniz.
2. Evet ( ) 30. Soruya geçiniz.
3. Masabaşı afet tatbikatının ne olduğunu bilmiyorum ( ) 31. Soruya geçiniz.

30. Katıldığınız masabaşı afet tatbikatı / tatbikatlarının konusunu yazınız.

.....

31. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda son bir yıl içinde saha afet tatbikatına katıldınız mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır ( ) 33. Soruya geçiniz.
2. Evet ( ) 32. Soruya geçiniz.
3. Saha afet tatbikatının ne olduğunu bilmiyorum ( ) 33. Soruya geçiniz.

32. Katıldığınız saha afet tatbikatı / tatbikatlarının konusunu yazınız.

.....

33. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın kendine ait bir iç afet planı (Afetin kurumunuzu etkilediği durum için plan) var mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Yok ( ) 35. Soruya geçiniz.
2. Var ( ) 34. Soruya geçiniz.
3. Bilmiyorum ( ) 35. Soruya geçiniz.

34. Bu iç afet planında göreviniz nedir? Yazınız.

.....

35. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın bir dış afet planı (Kurumunuzun etkilenmeyip sizin etkilenen yere yardım edeceğiniz afet durumu için plan) var mı?

1. Yok ( ) 37. Soruya geçiniz.
2. Var ( ) 36. Soruya geçiniz.
3. Bilmiyorum ( ) 37. Soruya geçiniz.

36. Bu dış afet planında göreviniz nedir? Yazınız.

.....

37. Şu ana kadar herhangi bir afet / acil durum / kazada görev aldınız mı? (X) ile işaretleyiniz.

1. Hayır ( ) 41. Soruya geçiniz.
 2. Evet ( ) 38. Soruya geçiniz.

38. Aşağıdaki afet / acil durum / kaza türlerinden hangisinde / hangilerinde görev aldınız? (X) ile işaretleyiniz. (Birden çok seçenek işaretlenebilir.)

Afet / Acil Durum / Kaza Türü	
1. Yangın ( )	7. Fırtına ( )
2. Deprem ( )	8. Uçak Kazası ( )
3. Trafik Kazası ( )	9. Terör Olayı ( )
4. Sel ( )	10. Maden Ocağı Patlaması ( )
5. Toprak Kayması ( )	11. Diğer (Yazınız) .....
6. Çığ ( )	

39. Size göre katıldığınız afetlerle ilgili olarak karşılaştığınız en önemli organizasyon sorunu nedir? (X) ile işaretleyiniz. (Sadece bir şık işaretleyiniz)

Organizasyon	
1. Afet Yönetimi ( )	9. Taşıtlar (İş Makinesi, Ambulans, vb.) ( )
2. Koordinasyon ( )	10. Kayıt Tutma ( )
3. Haberleşme ( )	11. Halkla İlişkiler ( )
4. Araç – Gereç ( )	12. Basınla İlişkiler ( )
5. Güvenlik Önlemleri ( )	13. Sağlık Hizmetleri ( )
6. Arama – Kurtarma ( )	14. Gelen Yardımın Organizasyonu ( )
7. Lojistik Destek ( )	15. Diğer (Yazınız) .....
8. Yaralıların Nakli / Tahliyesi ( )	

40. Size göre katıldığınız afetlerle ilgili olarak karşılaştığınız en iyi organizasyon unsuru nedir? (X) ile işaretleyiniz. (Sadece bir şık işaretleyiniz)

Organizasyon	
1. Afet Yönetimi ( )	9. Taşıtlar (İş Makinesi, Ambulans, vb.) ( )
2. Koordinasyon ( )	10. Kayıt Tutma ( )
3. Haberleşme ( )	11. Halkla İlişkiler ( )
4. Araç – Gereç ( )	12. Basınla İlişkiler ( )
5. Güvenlik Önlemleri ( )	13. Sağlık Hizmetleri ( )
6. Arama – Kurtarma ( )	14. Gelen Yardımın Organizasyonu ( )
7. Lojistik Destek ( )	15. Diğer (Yazınız) .....
8. Yaralıların Nakli / Tahliyesi ( )	

41. Görevinizle ilgili olarak kişisel koruyucu donanım kullanıyor musunuz?

1. Hayır ( ) 43. Soruya geçiniz.
 2. Evet ( ) 42. Soruya geçiniz.
 3. Fikrim yok ( ) 43. Soruya geçiniz.

42. Görevinizle ilgili olarak kullandığınız kişisel koruyucu donanımın ne olduğunu yazınız.

.....

43. İtfaiye istasyonunda bulunduğunuz fiziksel ortamı tehdit eden ve sizleri afetzede durumuna sokabilecek herhangi bir tehlike (Yangına, sel basmasına neden olabilecek, durum vb.) var mı? X ile işaretleyiniz.

1. Yok ( )
 2. Var ( ) (Ne olduğunu yazınız) .....
 3. Fikrim yok ( )

44. Sizce Ankara şehrine özgü en önemli afet türü ne olabilir? (X) ile işaretleyiniz. (Sadece bir şık işaretleyiniz)

Afet Türü	
1. Yangın ( )	7. Fırtına ( )
2. Deprem ( )	8. Uçak kazası ( )
3. Trafik kazası ( )	9. Terör olayı ( )
4. Sel ( )	10. Maden ocağı patlaması ( )
5. Toprak kayması ( )	11. Diğer (Yazınız) .....
6. Çığ ( )	

45. Sizce Türkiye'ye özgü en önemli afet türü ne olabilir? (X) ile işaretleyiniz. (Sadece bir şık işaretleyiniz)

Afet Türü	
1. Yangın ( )	7. Fırtına ( )
2. Deprem ( )	8. Uçak kazası ( )
3. Trafik kazası ( )	9. Terör olayı ( )
4. Sel ( )	10. Maden ocağı patlaması ( )
5. Toprak kayması ( )	11. Diğer (Yazınız) .....
6. Çığ ( )	

46. Türkiye'de itfaiye ile ilgili mevzuat (Kanun, tüzük, yönetmelik vb.) var mı?

1. Hayır yok ( ) 48. Soruya geçiniz.
 2. Evet var ( ) 47. Soruya geçiniz.
 3. Fikrim yok ( ) 48. Soruya geçiniz.

47. Bildiğiniz mevzuat (Kanun, tüzük, yönetmelik vb.) ismini / isimlerini açık olarak yazınız.

.....

48. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklıkları var mı?

1. Hayır yok ( ) 50. Soruya geçiniz.
 2. Evet var ( ) 49. Soruya geçiniz.
 3. Fikrim yok ( ) 50. Soruya geçiniz.

49. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın afetlerle mücadelede hangi kurumlarla ortaklıkları var yazınız.

.....

F) İtfaiyecilerin Afet ve Yangınlara Müdahale İle İlgili Bazı Görüşleri:

50. Kendinizi fiziksel (beden gücü) olarak afetlere müdahale etme açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
 1. Yetersizim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Yeterliyim ( )
51. Kendinizi ruhsal olarak afetlere müdahale etme açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
 1. Yetersizim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Yeterliyim ( )
52. Kendinizi afetlere müdahale etme açısından bilgi ve beceri yönünden nasıl değerlendiriyorsunuz?
 1. Yetersizim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Yeterliyim ( )
53. Kendinizi fiziksel (beden gücü) olarak yangınlara müdahale etme açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
 1. Yetersizim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Yeterliyim ( )
54. Kendinizi ruhsal olarak yangınlara müdahale etme açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
 1. Yetersizim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Yeterliyim ( )
55. Kendinizi yangınlara müdahale etme açısından bilgi ve beceri yönünden nasıl değerlendiriyorsunuz?
 1. Yetersizim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Yeterliyim ( )
56. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nda görev yapmakla ilgili düşünceniz nedir? (X) ile işaretleyiniz.
 1. Memnun değilim ( ) Neden (Açıklayınız) .....
 2. Fikrim yok ( )
 3. Memnunum ( )
57. Afetlere ve özel olarak bir afet türü olan yangınlara hazırlık açısından insan gücü, araç – gereç, mevzuat, eğitim ve diğer konularla ilgili olarak, çalıştığımız itfaiye teşkilatında sizce ne yapılmalıdır? Önerilerinizi aşağıya açık olarak yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Bu çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın
Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi
(Temmuz – Eylül 2009)

Sayın İtfaiye Dairesi Başkanı çalışma Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından bir uzmanlık tezi olarak yaptırılmaktadır. Bu çalışmanın sonunda çıkan bilgiler itfaiye teşkilatlarının afete hazırlık düzeyini artırmak amacıyla kullanılacaktır. Siz ya da görevlendirdiğiniz bir personel tarafından bu anketin yanıtlanması gerekmektedir. Katılımınız için teşekkür ederiz

Anket no: .....

1. Anketi yanıtlayanın ad – soyad ve ünvanı: .....
2. Anketi yanıtlayanın e- posta adresi:.....
3. Anketi yanıtlama tarihi (Gün / ay/ yıl):.....
4. İtfaiyenizin sorumluluk alanı nüfusu nedir?.....
5. İtfaiyenizde mevcut personelin görev ünvanlarına göre sayılarının dağılımı nedir?

1. İtfaiye Dairesi Başkanı	(.....)	12. İtfaiye Onbaşı	(.....)
2. İtfaiye Müdürü	(.....)	13. İtfaiye Çavuşu	(.....)
3. İtfaiye Müdür Yardımcısı	(.....)	14. İtfaiye Başçavuşu	(.....)
4. İtfaiye Şube Müdürü	(.....)	15. Santral Görevlisi	(.....)
5. İtfaiye Amiri	(.....)	16. Şoför	(.....)
6. Zabıta Amiri	(.....)	17. Baş Şoför	(.....)
7. Zabıta Memuru	(.....)	18. Gönüllü İtfaiye Çalışanı	(.....)
8. Büro Çalışanı	(.....)	19. Elektrik Teknisyeni	(.....)
9. Telsiz Operatörü	(.....)	20. Hizmetli	(.....)
10. Sekreter	(.....)	21. Diğer (Personel ünvanı ve sayısı):	(.....)
11. İtfaiye Eri	(.....)		

6. Afet ve yangınlarda itfaiyenizde görevli personel durumu ile ilgili genel görüşünüz nedir?

1. Yetersiz ( ) (Neden belirtiniz): .....
2. Fikrim yok ( )
3. Yeterli ( )

13. İtfaiyenizde aşağıda okuyacağım müdahalelerden hangisi / hangileri yeterli düzeyde yapılmaktadır?

1. Yangın Söndürme ( )	11. Kimyasal Olaya Müdahale ( )
2. Yangında Arama Kurtarma ( )	12. Biyolojik Olaya Müdahale ( )
3. İlk Yardım ( )	13. Radyolojik Olaya Müdahale ( )
4. Enkaz Kaldırma ( )	14. Nükleer Olaya Müdahale ( )
5. Göçükte Arama Kurtarma ( )	15. İaşe Sağlama ( )
6. Trafik Kazasına Müdahale ( )	16. Barınma Sağlama ( )
7. Depremde Arama Kurtarma ( )	17. İntihar Girişimine Müdahale ( )
8. Su Baskınında Arama Kurtarma ( )	18. Köpekle Arama ( )
9. Su Altı Arama Kurtarma ( )	19. Diğer (Yazınız) .....
10. Cihazla Arama ( )	

14. İtfaiyeniz aşağıda okuyacağım afet türlerinden hangisinde / hangilerinde görev almıştır?

Afet Türü	
1. Yangın ( )	7. Fırtına ( )
2. Deprem ( )	8. Uçak Kazası ( )
3. Trafik Kazası ( )	9. Terör Olayı ( )
4. Sel ( )	10. Maden Ocağı Patlaması ( )
5. Toprak Kayması ( )	11. Diğer .....
6. Çığ ( )	

15. İtfaiyenize bağlı istasyonlarda personelinizin bulunduğu fiziksel ortamı tehdit eden ve onları afetzede durumuna sokacak herhangi bir tehlike (Yangına, sel basmasına yol açabilecek durum, vb.) var mı?

1. Var ( ) (Nedir?) .....
2. Yok ( )
3. Fikrim yok ( )

16. Sizce Ankara'ya özgü en önemli afet türü aşağıda okuyacaklarımdan hangisi olabilir.

Afet Türü	
1. Yangın ( )	7. Fırtına ( )
2. Deprem ( )	8. Uçak Kazası ( )
3. Trafik Kazası ( )	9. Terör Olayı ( )
4. Sel ( )	10. Maden Ocağı Patlaması ( )
5. Toprak Kayması ( )	Diğer .....
6. Çığ ( )	

17. Sizce Türkiye'ye özgü en önemli afet türü aşağıda okuyacaklarımdan hangisi olabilir.

Afet Türü	
1. Yangın ( )	7. Fırtına ( )
2. Deprem ( )	8. Uçak Kazası ( )
3. Trafik Kazası ( )	9. Terör Olayı ( )
4. Sel ( )	10. Maden Ocağı Patlaması ( )
5. Toprak Kayması ( )	11. Diğer (Yazınız) .....
6. Çığ ( )	

18. İtfaiyeniz bünyesinde bulunan araç - -gereç, faal olan araç – gereç ve ihtiyaç araç –gereç sayısını söyleyiniz.

Araç - -Gereç Adı	Araç – Gereç Sayı	Faal Araç – Gereç Sayı	İhtiyaç Araç-Gereç Sayı
İtfaiye söndürme aracı			
Kurtarma aracı			
Ambulans			
Merdivenli araç			
Çift kabinli pikap			
Hizmet aracı			
Köpük işleme takımları			
Motopomp			
Elektrik jeneratörü			
Hidrolik Şnorkel			
Hortum			
Rekor			
Lans			
Cankurtaran İpleri			
Liberatör			
Atlama Çarşafı			
Yanmaz Elbise			
Oksijen Maskesi			
Hava Cihazı			
Can Kurtarma Kemerı			
Emniyet Kemerı			
İlk Yardım Eğitim Malzemeleri			
Geçmeli Merdiven			
Kurtarma Tüneli (Manika)			
Sedye			
İlk Yardım Çantası			
Balta			
Kazma			
Kürek			
Kanca			
Manivela			
Küskü			
Varyoz			
Tel Makası			
Gelberi			
Testere			
Elektrik Pensesi			
Elektrik Eldiveni			
Havagazı Anahtarı			
İzoleli Pense			
Demir Kesme Makinesi			
Elektrikli El Feneri			
Diğer			
.....			

19. İtfaiyenizle ilgili olarak aşağıda okuyacağım soruları evet ya da hayır şeklinde yanıtlayınız.

	Evet	Hayır
1. İç hizmet yönergesi var mıdır?	( )	( )
2. İç afet planı var mıdır?	( )	( )
3. Dış afet planı var mıdır?	( )	( )
4. Yangın yönünden hassas bölgeler belirlenmiş midir?	( )	( )
5. Yöre haritasına yangın yönünden hassas bölgeler işlenmiş midir?	( )	( )
6. Yangın musluklarının yerleri belirlenmiş midir?	( )	( )
7. Yangın gözetleme kuleleri var mıdır?	( )	( )
8. Yangına müdahale ile ilgili prosedürleriniz var mıdır?	( )	( )
9. Haberleşme sistemleri kurulmuş mudur?	( )	( )
10. Telsiz haberleşmesi için çevrim planı mevcut mudur?	( )	( )
11. Demirbaş defteri var mıdır?	( )	( )
12. Demirbaş sayımı her yıl yapılıyor mu?	( )	( )
13. Personelin görev değişikliğinde devir teslim tutanağı tutuluyor mu?	( )	( )
14. Yangın günlük, aylık, yıllık, istatistikler tutuluyor mu?	( )	( )
15. Yangın istatistikleri ile ilgili değerlendirme yapılmakta mıdır?	( )	( )
16. Yangın istatistikleri yerel sivil savunma teşkilatlarına ve ilgili diğer yerlere gönderilmekte midir?	( )	( )
17. İtfaiyenizin idari büroları yeterli midir?	( )	( )
18. İtfaiyenizin yemekhanesi / yemekhaneleri yeterli midir?	( )	( )
19. İtfaiyenizin yatakhaneleri / yatakhaneleri yeterli midir?	( )	( )
20. İtfaiyenizin dershanesi / dershaneleri yeterli midir?	( )	( )
21. İtfaiyenizin deposu / depoları yeterli midir?	( )	( )
22. İtfaiyenizin garajı yeterli midir?	( )	( )
23. İtfaiyenizde yemek veriliyor mu?	( )	( )
24. İtfaiyenizde fazla çalışma ücreti veriliyor mu?	( )	( )

20. İtfaiyenizde ilk yardım eğitimi almış personel sayısını söyleyiniz .....

21. İtfaiyenizin afetlerle mücadelede başka kurumlarla ortaklıkları var mı?

1. Hayır yok ( ) 23. Soruya geçiniz.
2. Evet var ( ) 22. Soruya geçiniz.
3. Fikrim yok ( ) 23. Soruya geçiniz.

22. İtfaiyenizin afetlerle mücadelede hangi kurumlarla ortaklıkları var?

.....

.....

.....

.....

23. İtfaiyenizin yangınlara müdahale etme durumunu nasıl değerlendirirsiniz?

1. Yetersiz ( ) (Neden açıklayınız) .....
2. Fikrim yok ( )
3. Yeterli ( )

Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı
2008 Yılı Gider Durumu Anketi
(Temmuz – Eylül 2009)

Sayın İtfaiye Dairesi Başkanı çalışma Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından bir uzmanlık tezi olarak yaptırılmaktadır. Bu çalışmanın sonunda çıkan bilgiler itfaiye teşkilatlarının afete hazırlık düzeyini artırmak amacıyla kullanılacaktır. Siz ya da görevlendirdiğiniz bir personel tarafından bu anketin yanıtlanması gerekmektedir. Katılımınız için teşekkür ederiz

Anket no: .....

1. Anketi yanıtlayanın ad – soyad ve ünvanı: .....
2. Anketi yanıtlayanın e- posta adresi: .....
3. Anketi yanıtlama tarihi (Gün / ay/ yıl): .....
4. Aşağıda okuyacağım gider kalemleri için 2008 yılında yapılan tüm harcamaları Türk Lirası (TL) olarak belirtiniz?

Gider Kalemleri (2008 Yılı)

Gider (TL)

1. Personel Giderleri: .....
2. Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Prim Giderleri: .....
3. Temsil, Ağırılama, Tören, Fuar, Organizasyon Giderleri: .....
4. Yangından Korunma Malzeme Alım Giderleri: .....
5. Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alım Giderleri: .....
6. Makine Teçhizat Bakım ve Onarım Giderleri: .....
7. Taşıt Alım Giderleri: .....
8. Taşıt Sigorta Giderleri: .....
9. Büro İşleri Makine ve Teçhizat Alım Giderleri: .....
10. İş Makinesi Alım Giderleri: .....
11. Kırtasiye ve Büro Malzemeleri Giderleri: .....
12. Su ve Temizlik Maddesi Alım Giderleri: .....
13. Yakacak Alım Giderleri: .....
14. Akaryakıt ve Yağ Alım Giderleri: .....

Gider Kalemleri (2008 Yılı)Gider (TL)

15. Elektrik Alım Giderleri: .....
16. Gıda Alım Giderleri: .....
17. Özel Malzeme Alımları: .....
18. Hizmet Alım Giderleri: .....
19. Haberleşme Giderleri: .....
20. Taşıma Giderleri: .....
21. İlan Giderleri: .....
22. Dayanıklı Malzeme Kiralama Giderleri: .....
23. Taşıt Kiralama Giderleri: .....
24. Hizmet Binası Kiralama Giderleri: .....
25. Yangından Korunma Hizmetleri Giderleri: .....
26. Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri: .....
27. Diğer Giderler:
 .....
 .....
 .....
 .....
- Toplam: .....

Bu çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi
Tıbbi Araştırmalar Yerel Etik Kurulu

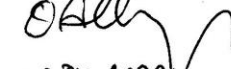
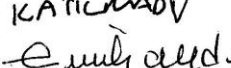
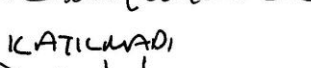

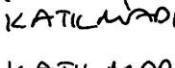
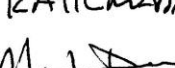

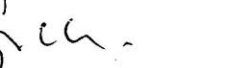

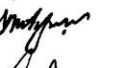
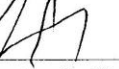
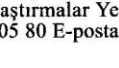

19 Ağustos 2009

Sayı : B.30.2.HAC.0.20.05.04/ 2177
Konu :

ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Başvuru Tarihi : 30.06.2009
Toplantı Tarihi : 13 AĞUSTOS 2009 PERŞEMBE günü
Toplantı No : 2009/10
Proje No : LUT 09/115 (Değerlendirme Tarihi: 16.07.2009)
Karar No : LUT 09/115-102

Fakültemiz Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Kerim Hakan Altıntaş'ın sorumlu araştırmacısı olduğu, Arş. Gör. Dr. Mustafa Oğuz Adıgüzel'in tezi olan LUT 09/115 kayıt numaralı ve "Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afetlere Hazırlık Durumunun Değerlendirilmesi" başlıklı proje önerisi Kurulumuzda değerlendirilmiş olup, Tıbbi Etik açıdan uygun bulunmuştur.

1. Prof. Dr. E. Rüştü Onur (Başkan)
2. Prof. Dr. Murat Yurdakök (Üye)
3. Prof. Dr. Osman Abbasoğlu(Üye)
4. Prof. Dr. Mithat Haliloğlu (Üye)
5. Prof. Dr. Türkan Eldem (Üye)
6. Prof. Dr. Pınar Fırat (Üye)
7. Prof. Dr. Erdem Aydın (Üye)
8. Prof. Dr. H. Asuman Özkara (Üye)
9. Prof. Dr. Tanju Besler (Üye)
10. Prof. Dr. Haydar A. Demirel(Üye)
11. Prof. Dr. Bülent Sivri (Üye)
12. Prof. Dr. Zafer Çehreli (Üye)
13. Doç. Dr. Bilgehan Yalçın (Üye)
14. Doç. Dr. Ümit Yaşar (Üye)
15. Doç. Dr. Mutlu Hayran (Üye)

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Sayı : B.30.2.HAC.0.20.11.06/17-306
Konu :

06.07.2009

T.C.
Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı
Genel Sekreterliği'ne;

Anabilim Dalımız öğretim üyelerinden Doç. Dr. Hakan Altıntaş'ın danışmanlığında, Temmuz 2009 – Haziran 2010 tarihleri arasında, anabilim dalımız araştırma görevlilerinden Dr. Mustafa Oğuz Adıgüzel'in "Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afetlere Hazırlık Durumunun Değerlendirilmesi" konulu araştırmayı yapabilmesi için gerekli izin ve desteğin verilmesini bilgilerinize sunarım.

Prof. Dr. A. Zafer Öztek
Anabilim Dalı Başkanı

Uygundur.
Bakanın Gündemdeki
Genel Sekreter Yardımcısı
06.07.2009

Ek :

1. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı Personelinin Afete Hazırlık Durumunu Saptama Anketi (Temmuz – Eylül 2009)
2. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın Afet ve Yangınlara Hazırlık Durumunu Değerlendirme Anketi (Temmuz – Eylül 2009)
3. Ankara Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı 2008 Yılı Gider Durumu Anketi (Temmuz – Eylül 2009)

T.C
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKANLIĞI
İTFAİYE DAİRESİ BAŞKANLIĞI

SAYI : M.06.0.ABB.0.18.03/ 1603
KONU :

11/ 07/ 2009

GENELGE NO : 19

.....İTF.GRUP AMİRLİĞİNE

Hacettepe Anabilim Dalı araştırma görevlilerinden Dr. Mustafa Oguz ADIGÜZEL'in Daire Başkanlığımız ve bağlı Grup amirliklerinde **Afetlere Hazırlık Durumunun Değerlendirilmesi** konulu anket yapması Başkanlık Makamınca uygun görülmüş olup, Dr. Mustafa Oguz ADIGÜZEL'e yapılacak araştırmada gereken kolaylığın sağlanması için gereğini rica ederim.

Faruk KURUTUZ
İtfaiye Dairesi Başkanı

DAĞITIM :
İtf. Amirliklerine

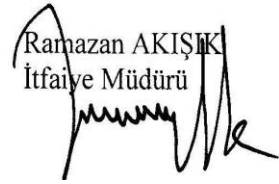
T.C.
POLATLI BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İtfaiye Müdürlüğü

SAYI : M 06 6 POL 0 18/434
KONU : Anket.Hk

07.07.2009
POLATLI

T.C
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığına
ANKARA

İLGİ:06.07.2009 Tarih ve B.30.2.HAC.0.20.11.06/17-305 Sayılı yazınıza istinaden.
İlgi Sayılı yazınıza istinaden,yazı ekindeki formlar İlçemiz İtfaiye Müdürlüğü bünyesinde çalışan personele doldurtularak ön denemesi yapılmıştır.
Konu bilgilerinize arz olunur.

Ramazan AKIŞIK
İtfaiye Müdürü

ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Araştırmacı açıklaması:

Sayın katılımcı bu çalışma Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı tarafından bir uzmanlık tezi olarak yaptırılmaktadır. Bu çalışmanın sonunda çıkan bilgiler itfaiye teşkilatının afete hazırlık düzeyini artırmada kullanılacaktır. İsim bilgileriniz alınmayacaktır. Sizin de bu araştırmaya katılmanızı öneriyoruz. Ancak hemen söyleyelim ki bu araştırmaya katılıp katılmamakta serbestsiniz. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Kararınızdan önce araştırma hakkında sizi bilgilendirmek istiyoruz. Bu bilgileri okuyup anladıktan sonra araştırmaya katılmak isterseniz formu imzalayınız. Bu araştırmayı yapmak istememizin nedeni, ülke genelinde afete hazırlık düzeyinin artmasına katkıda bulunmaktır. Bu çalışmaya katılımınız araştırmanın başarısı için önemlidir. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size ek bir ödeme de yapılmayacaktır. Bu çalışmaya katılmayı reddedebilirsiniz. Bu araştırmaya katılmak tamamen isteğe bağlıdır. Yine çalışmanın herhangi bir aşamasında onayınızı çekmek hakkına da sahipsiniz.

Katılımcının Beyanı:

Sayın Dr. M. Oğuz Adıgüzel tarafından Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı'nda bir araştırma yapılacağı belirtilerek bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı. Bu bilgilerden sonra böyle bir araştırmaya "katılımcı" olarak davet edildim. Eğer bu araştırmaya katılırsam hekim ile aramda kalması gereken bana ait bilgilerin gizliliğine bu araştırma sırasında da büyük özen ve saygı ile yaklaşılacağına inanıyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin ihtimamla korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi. Projenin yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır. Bu araştırmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Kendi başıma belli bir düşünme süresi sonunda adı geçen bu araştırma projesinde "katılımcı" olarak yer alma kararımı aldım. Bu konuda yapılan daveti büyük bir memnuniyet ve gönüllülük içerisinde kabul ediyorum. İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Katılımcı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

Araştırmacı

Adı soyadı, ünvanı: Dr. M. Oğuz

Adıgüzel, Araştırma Görevlisi

Adres: H. Ü. Tıp Fakültesi Halk Sağlığı
Anabilim Dalı

Tel : 0.312.3051590

İmza:

